საქართველოს რესპუბლიკა

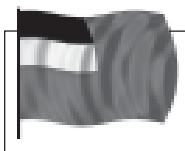

დაარსებულია 1918 წელს.

პარასკევი, 16 მარტი, 2007 წელი.

№ 49 (5650)

იმისთანა წმინდა საქმეში, რიგიერიც ბეჭდვური სიფცვაა, ფცეილებით და ჭიანებით ბუნთის გაფანა ყველა უკადრისობაზე უსაძაგლესია.

ელექტრონული ფოსტა: sakresp@ayety.ge

ვებ გვერდი: www.open.ge/sakartvelos-respublika

ფასი 50 თეთრი.

◎ გუშინ პარლამენტში

მიმწუხრის ჟამის საპრეზიდენტო შემონებანი

გუშინ საღამოს პარლამენტს მისი აღმატებულება საქართველოს პრეზიდენტი წლიური ანგარიშის ჩასაბარებლად ესტუმრა.

ბატონი მიხეილ სააკაშვილი მოხსენების შემდეგ ისევდაც არ აპირებდა ოპოზიციასთან პაექრობას. იმთავითვე ცნობილი იყო, რომ პარლამენტში „სეფე სიტყვას“ დატოვებდა და იქაურობას მშვიდად გაეცლებოდა. მაგრამ ქვეყნის ლიდერი და ნაცუმრავლესობა თუ ასეთ ფსიქოლოგიურ ხერხს მიმართავდა – პარლამენტარებისა და მთელი ქართველი ხალხისთვის სათქმელ სიტყვას შებინდების ანუ მიმწუხრის დროისთვის შემოინახავდა – არავის ეგონა... ჩვენს „მშიერ და გადაღლილ“ პარლამენტარებს, დიდი სჯა-ბაასის თავი საღამოს, აბა, სად ექნებოდათ...

თუმცაღა, პრეზიდენტმა დემოკრატიული, დამოუკიდებელი საქართველოს წინსვლის, აღმშენებლობის, გამარჯვებული რეფორმების, გარდაქმნისა და აყვავების ისეთი ფაქტები დაახვავა, ოპოზიცია და ჟურში მჯდარი ყველა ოპონენტი კიდევ ერთხელ განცვიფრებულ-გაოგნებული დატოვა.

„ხერხემალში გადატეხილი ქურდული სამყარო“, „ფენომენალური საერთაშორისო მხარდაჭერა“, „ჩაფლავებული ეკონომიკური ბლოკადა“, „ათპროცენტიანი ეკონომიკური ზრდა“, „თხუთმეტი პროცენტით გაზრდილი ექსპორტი“, „დიდი ინვესტიციები სოფლის მეურნეობაში“, „მილიარდ ას ოცი მილიონი დოლარის პირდაპირი უცხოური ინვესტიცია“, „გეოპოლიტიკური რევოლუციის (ამოყირავებისა) წლები“, „ეფექტური მმართველობის ქართული ფენომენი“, „ვარდების რევოლუციის მესამე წლისთავზე საქართველო ყველაზე მიმზიდველი ქვეყანაა მსოფლიოში“, „ჩვენ, ქართველები ვჭირდებით საკუთარ თავსაც და დანარჩენ მსოფლიოსაც“, „საქართველოს რამდენიმე გამოჩენილი მეფე იყო ოსი“...

და ასე შემდეგ, და ასე შემდეგ...

არ გჯერათ?

მთავარი ხომ სიტყვაა!

უპირველესად იყო სიტყვა, სიტყვა იგი იყო ღმერთთან და სიტყვა იგი იყო ღმერთი.

...ღმერთის რომ არაფერი გვესმის, პროვინციული ტრაგახი რომ უმძიმესი მართლმადიდებლური ცოდვაა, ამიტომაც გვსჯის უფალი!

პრეზიდენტის უსაზღვროდ აღმატებულ წლიურ ანგარიშს მისი უწმინდესობა, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II გულდასმით ისმენდა.

მეუფეო, უმორჩილესად გთხოვთ, კიდევ ერთხელ შეავედრეთ უფალს საქართველო!

გაყიდული ხალხი

რომელი 52 მილიონერ-მილიარდერი ქართველი მაღალჩინოსნის სია გადასცა აშშ-ის ცენტრალური სადაზვერვო სამმართველოს უფროსმა 2001 წელს ედუარდ შევარდნაძეს?

5

ავადმყოფი ხიდები

5–6

საგანგაშოდ მიგვაჩნია ის სიტუაცია, როდესაც ხიდების გამოკვლევა-გამოცდის პრეტენზია ამ გოლო დროს სხვადასხვა ახლადშექმნილ ფირმას გაუჩნდა, რომლებსაც ელემენტარული გამოცდილება არა აქვთ ამ საქმეში

№ 49. პარასკევი. 16 მარტი. 2007 წელი.

● **შალვა ნათელაშვილმა არც ამჯერად ულალატა ჩვეულ შეუვალ ტონს და პრესკონფერენციაზე მიწვეულ ჟურნალისტებს კატეგორიულად განუცხადა, საქართველოს ნამდვილი პრეზიდენტი ბრუს ჯექსონიაო**

ცოცხლებს მიხედეთ, ცოცხლებს!

„დედაშვილობამ, მეტს არ გთხოვ...“

◎ ხმა ერისა

მერაბ კოსტავას ხსოვნისადმი მიძღვნილ 17 წლის წინათ დაწერილ წერილს ასე ვამთავრებდი: სპარტელი პედერატე უხუცესთა საბჭოში არ აირჩიეს. შინ მისულმა, ზევსს ზედაშე წაუქცია, მადლობთ შენ, უფალო, რომ საყვარელ ქალაქს ჩემზე ღირსეული 200 კაცი ჰყოლიაო. წარმოუდგენელიც რომ წარმოვიდგინოთ, ყოვლად დაუშვებელიც დავუშვათ – მერაბ კოსტავა ერის 200 რჩეულში ვერ მოხვდა – მჯერა, ისიც ასევე მოიქცეოდა-მეთქი.

მჯერა, ასევე მოიქცეოდა საქართველოს პირველი პრეზიდენტი გატონი ზვიად გამსახურდია. მისი სალოცავი ხატი, ჭეშმარიტად, საქართველო იყო და, აკი, ზვარაკად შეეწირა კიდეც სათაყვანებელ სამშობლოს. იყო შეცდომები? იყო. უკეთ შეიძლებოდა გაკეთება? შეიძლებოდა. მაგრამ ამ გადასახედიდან ამის თქმა იოლია. ხოლო, როცა ყოველი მხრიდან გიტევს გარეული და შინაური მტერი, საცა ერთგულების მოფიცართაგანაც ზოგი იუდას ამბორით გეხვდება, ძნელი, უთქმელად ძნელია ქვეყნის ისეთ თავკაცად დარჩენა, ნაპოლეონი რომ ამბობდა, სახელმწიფო ადამიანის გული მის თავშიაო. ამიტომაც იყო, ემოცია რომ ჭარბობდა ხოლმე. მაგრამ შეუმცდარი მხოლოდ უფალია, მაგრამ ერთია უცილობელი – ზვიად გამსახურდიას ერისკაცობა (ეს მერამდენედ დავისხით თავსლაფი; ეს მერადენედ მოვაკვლევინეთ ქვეყნის სინდისი, სიამაყე – თავისუფლებაძ!

სწორედ მის ერისკაცობას, სამშობლოსათვის თავგანწირვას უნდა მიაგოს ღირსი პატივი სრულიად საქართველომ – პირველი პრეზიდენტის ნეშტს ჩამოასვენებენ და მშობელ მიწას მიაბარებენ.

მაგრამ, სახელდობრ – სად?

აი, ამაზეა აჟიოტაჟი. მავანი ამ სათნო, ფაქიზ, ეროვნულ საქმეს მამულიშვილად თავის წარმოსაჩენადაც კი იყენებს.

ეკადრება გატონი ზვიადის ხსოვნას აურზაური?

დიმიტრი ყიფიანისადმი მიძღვნილ ლექსში აკაკი სამშობლოს მილმა დალუპული პატრიოტის სანუკვარ ოცნებაზე წერს: „დედაშვილობამ, მეტს არ გთხოვ, შენს მიწას მიმაბარეო“.

მჯერა, გატონი ზვიადის სანუკვარი ოცნებაც ეს იყო. მთელი მისი შეგნებული ცხოვრება სამშობლოს მსახურება, ქართველთა საღათას ძილიდან გამოყვანა, სამშობლოს სამსხვერპლოზე თავის მიტანა გახლდათ. მას რომ სიკვდილის მერმინდელ პირად დიდებაზე მაინც ეფიქრა, შინაურებთან ერთხელ, სულ ერთადერთხელ ხომ დასცდებოდა (ადამიანები ვართ ყველანიძ, ამა და ამ ადგილზე დამკრძალეთო. ასეთი რამ ოჯახის წევრებისგანაც არა გვსმენია.

მაშ, გატონი ზვიადი არც ამძვეყნიური დიდებისკენ მიილტვოდა და არც იმქვეყნიურს ესწრაფოდა. უფრო ზუსტად, ღრმად მორწმუნემ, დიდებულად უწყოდა, რაც იყო ჭეშმარიტი დიდება. თორემ ამძვეყნიურ სიამეთაგან რა დააკლდებოდა დიდი მამის შვილს? დიდებულად უწყოდა, რომ უფლის წინაშე ყველა თანასწორნი ვართ და ამძვეყნიური ცხოვრება სხვა არა არის რა, თუ არა ოდენ მარადისობაში გადასვლისთვის მზადება. სწორედ ასე იცხოვრა. სწორედ ასე დაილუპა.

მაშ, რად გვინდა აჟიოტაჟი? განა, ასე ძნელად გასაგებია ეს ნათქვამი: კაცი მოკვდა, ჯერ თავს მოუკვდა, მერმე ცოლსა და შვილსაო. მაგრამ, მადლობა ღმერთს, გვყავდა და გვყავს ისეთნიც, სრულიად საქართველოს რომ მოუკვდნენ და მოუკვდებიან. გატონი ზვიადი სწორედ ასეთთაგანია და, მისი მიწიერი განსასვენებელი, უპირველესად, სწორედ ერმა უნდა შეარჩიოს.

ჰოდა, ვკითხოთ ერს:

ნანა მაისურაძე: „საქართველოს პირველი პრეზიდენტი იქ უნდა დაიკრძალოს, სადაც ერის ყველაზე ღირსეული ვი სიცოცხლე და აღსასრული მაგალითად უნდა ვუქციოთ მათ. ამიტომ მიმაჩნია, რომ ერის უდიდესი შვილების გვერდით, მთაწმინდის პანთეონში უნდა დაიკრძალოს.“

თენგიზ ანთელავა: „ქალბატონ მანანას გატონი ზვიადის სამეგის ტაძარში დაკრძალვა სურს. უფროს ვაჟს, კონსტანტინე გამსახურდიას – მთაწმინდაზე; ზოგი კოლხურ კოშკსაც ამბობს. უფრო მეორე ვარიანტს ვამჯობინებ, მაგრამ აუცილებლად უნდა ვთქვა: არ იყო გატონი ზვიადი პატივმოყვარე კაცი. რა საჭიროა ამდენი ფორიაქი? ეს ხომ მის ხსოვნას ჩრდილს აყენებს?“

თამარ ვაშაკიძე: „ალბათ, სამეგის ტაძარში. წინათ ხომ ქვეყნისთვის თავდადებულთ ტაძრებში კრძალავდნენ? მეუღლეს ანგარიში კი უნდა გაეწიოს, მაგრამ მთავარი მაინც ხალხია“.

ოთარ კანონიაშვილი: „ამას რა გევრი სჯა-გაასი უნდა? რა თქმა უნდა, მთაწმინდაზე“...

ნუცა სანიკიძე: „ეგებ, სულაც პრეზიდენტების პანთეონი დაგვეარსებინა? ალბათ, გამკიცხავენ – გვერდიგვერდ შევარდნაძე და გამსახურდიაო? მაგრამ ეს ხომ ჩვენი ისტორიაა? ამით გატონ ზვიადს კი არ დავაკნინებთ, ჩვენთვის და მომავალი თაობებისთვის იძენება თვალსაჩინოდ მწარე გაკვეთილი, რომ აღარ და აღარ დავუშვათ შევარდნაძისნაირთა პარპაში! ცხადლივ დავინახოთ, როგორ შეიძლება ამაღლდეს და დაეცეს ერი!“

17 წლის გადასახედიდან კი ამ წერილს ასე დავასრულებ: ინფორმაცია ამოვიკითხე, ლტოვლილთა და განსახლების სამინისტრო, რომელილაც უწყებასთან ერთად, კახეთში საქართველოს ეროვნული გმირის ძაძუცა ჩოლოყაშვილის ძეგლის დადგმას აპირებსო. პრესკონფერენციაც გამართეს და სულ ნამყენ-ნამყენ აბრეხვეს მართლაც (მაგრამ არა მათთვისაც საფიცარი ერი, მამული, სარწმუნოება. ტექსტი ცხადყოფდა, რომ თანხის ნაწილი ხსენებულ სამინისტროს უნდა გაეღო. მოგეხსენებათ, დევნილებში რა ცოდვა-ბრალი ტრიალებს. დროებითი თავშესაფრებიდანაც ყრიან, ხოლო, ვინც ჯერ კიდევ არ გამოუდენიათ, იმათ არც დენი აქვთ და არც წყალი. საამისო ხარჯები კი სწორედ ხევიაშვილის უწყებას უნდა გაეღო...

გატონ ძაძუცას წამით რომ წამოახედა, ხომ უცილობლად დასჭექავდა ამ ცრუ და ვაი-პატრიოტებს, თქვენი არა მინდა რა, ცოცხლებს მიხედეთ, ცოცხლებსო!

მჯერა, გატონ ზვიადს წამით რომ წამოეხედა, უცილობლად გვეტყოდა, არ მინდა ტაში, არ მინდა ზარ-ზეიმი და შედლუხი; უბრალოდ, ჩემს სათაყვანებელ მიწას მიმაბარეთ, ჩემო ქრისტესმიერნო დანო და ძმანო და ცოცხლებს მიხედეთ, ცოცხლებსო...

კონსტანტინე გურგენიძე

◎ რადიკალური ოპოზიცია

„ბოშათა ბანაკი ცას მიემგზავრება“

● **საქართველოს ნამდვილი პრეზიდენტი ბრუს ჯექსონიაო...**

● **ათენში პრეზიდენტის ოჯახი ღამეს 60 ათას ევროდ ათევდა**

ლეიბორისტული პარტიის თავმჯდომარემ შალვა ნათელაშვილმა არც ამჯერად ულალატა ჩვეულ შეუვალ ტონს და პრესკონფერენციაზე მიწვეულ ჟურნალისტებს კატეგორიულად განუცხადა, საქართველოს ნამდვილი პრეზიდენტი ბრუს ჯექსონიაო. პირველმა ლეიბორისტმა იქვე განმარტა, რომ ჯექსონი არის ამერიკის შეერთებული შტატების მაღალჩინოსანი – ალმოსავლეთ ევროპის საკითხებში ამერიკის ადმინისტრაციისა და ქვეყნის პრეზიდენტის მრჩეველია გარდამავალი დემოკრატიის დარგში.

„ბრუს ჯექსონმა, პირთა ჯგუფთან ერთად, დაგეგმა და წარმართა ფერადი რევოლუციები, კონკრეტულად, ე. წ. „ვარდების რევოლუცია“ საქართველოში; შეარჩია, გაწვრთნა და პრეზიდენტის პოსტზე გამოგზავნა მიხეილ სააკაშვილად წოდებული ქვეყნის დამანგრეველი, იგი ამ ჯგუფის დასმული სატელიტი და მარიონეტია“.

ნათელაშვილმა კვლავ და კვლავ გაიმეორა მის მიერ მრავალჯერ ნათქვამი, რომ ჩვენმა ქვეყანამ დაკარგა დამოუკიდებლობა და სუვერენიტეტი. იგი საერთაშორისო ძალების ხელის ბიჭიაო.

ლეიბორისტთა ლიდერი აშშ-ის სენატისგან გატონი ბრუს ჯექსონისა და მის დამქაშთა საძმეების ცხადყოფისათვის საგამოძიებო ჯგუფის შექმნას მოითხოვს.

ნათელაშვილის თქმით, ჯექსონი და მისი თანამოაზრეები განაგრძობენ ექსპერიმენტს საქართველოში. ამის დასტურია რამდენიმე დღის წინათ გამოქვეყნებული ე. წ. რეიტინგებიც: „ამ ჯგუფმა გაკოტრებულ, ტლაპში „მოფარფატე“ სააკაშვილს 51 პროცენტი რეიტინგი დაუწერა, რაც გულისხმობს, რომ არჩევნების ტოტალურ გაყალბებას ისევ აპირებენ და მიხეილ სააკაშვილი საქართველოს პრეზიდენტად მინიმუმ კიდევ 7 წელი იქნება.“

გატონი შალვა საერთაშორისო რესპუბლიკურ ინსტიტუტსა და საქართველოში მის ე. წ. ფილიალებს მოუწოდებს, ოფიციალურად განაგრძონ მუშაობა, კრიტიკულად შეხედონ ჩვენი ქვეყნის წინაშე ჩადენილ ცოდვებს, ან „კეთილი ინებონ და მოუსვან აქედან, როგორც სხვა მრავალი ქვეყნიდან მოუსვეს მავნებლური მუშაობის გამო“.

პირველი ლეიბორისტის აზრით, მიხეილ სააკაშვილი პარლამენტში არსებითს არაფერს იტყვის, მხოლოდ „იგჟუტურებს“ წარმატებებსა და შთაბეჭდილებებზე, იმაზე, თუ როგორ მოეწონათ მას და ბებიამისს იაპონიის პეიზაჟები: „ბებია იქცა ეროვნულ ფასეულობად და ღირსებად... სააკაშვილის ბებიამ ასეულობით ათასი დოლარი შეჭამა ძვირფას ვიზიტებში“.

ნათელაშვილმა ათენის ოლიმპიადის დღეები გაიხსენა, როცა მიხეილ სააკაშვილს ისე მოსწონებია იქაური სანახაობა, ცოლ-შვილი სპეციალური ავიარეისით გამოუხმია. „ამისთვის მოხსნეს თბილისი-მოსკოვის რეისი. მგზავრები 12 საათის განმავლობაში ისხდნენ ვნუკოვოს აეროპორტში ჭიქა წყლის გარეშე.

ამასობაში, ჩაბარდა ეს ოჯახი ათენში, კინოფილმის „ბოშათა ბანაკი ცას მიემგზავრება“ მსგავსად. ცხოვრობდნენ ჰოლანდიელების მცურავ სასტუმროში, სადაც ღამის გათევა 60 ათასი ევრო ღირდა“, – ალშფოთებულია იგი.

შალვა ნათელაშვილმა საქართველოს პრეზიდენტს გადადგომისკენ მოუწოდა. მისი თქმით, ჰაერში სამოქალაქო ომის სუნი ტრიალებს. ახალი გადატრიალება და ქაოსი კი არავის უნდა, არც მიტინგები და ემოციებით არჩეული ხელისუფლება. „დავიქცევით. ამდენს ველარ გადავიტანთ“, – წუხს ის.

ლეიბორისტების ლიდერის აზრით, თუ სააკაშვილი თავისით გადადგება, ჯერ კიდევ შესაძლებელია პოლიტიკურმა ძალებმა – კოალიციური წესით და მეოთხე ხელისუფლებამ აიღოს პასუხისმგებლობა ქვეყნის მართვაზე და საქართველო საერთაშორისო ასპარეზზე დამოუკიდებელ მოთამაშედ გადაიქცეს, და არა – სატელიტად.

ნატა ნიბლაძე

◎ ინფორმაცია

მამარდაშვილი ომგუდსმენის წარმომადგენელმა მოინახულა

ციხის გუნტის ორგანიზებაში გრალდებული პლატონ მამარდაშვილი სახალხო დამცველის წარმომადგენელმა რუსთავის №6 საპყროგილეში მოინახულა.

როგორც სახალხო დამცველის აპარატის მონიტორინგისა და გამოძიების დეპარტამენტის უფროსმა გიგა გიორგაძემ განაცხადა, მამარდაშვილი თავს ნორმალურად გრძნობს და სასამართლოში ჩვენების შეცვლის შესახებ დეტალურად არ საუბროს.

მისივე განმარტებით, მამარდაშვილმა საუბრისას უთხრა, რომ სასამართლოში მიცემული ჩვენების შემდეგ პირდაპირ სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის რუსთავის №6 საპყროგილეში გადაიყვანეს.

რაც შეეხება ნარკოლოგიურ შემოწმებას, გიორგაძის თქმით, ამაზე პატიმარი კატეგორიულ უარს აცხადებს.

ინტერპრესნიუსი

რა დღეშიც ვარ!

ნათქვამია, „ოვი ნასვლა მას შარის, ვისაც კარი ცხენი ჰყავსო“. ჩვენს მოგვალ რეზერვისტებს კი „ბედაურებს“ განაკვეთი დაუსვეროდეთ. ორივე შემთხვევაში, ასე გვარგებენენ ერთგული მვარდიის დივარტამენტის მესვეურები

◎ მოვა, მაგრამ როდის?

ვალებს გადახდა უნდა!...

გაფრენა ფინანსთამინისტრმა თავის ერთ-ერთ სატელევიზიო გამოსვლაში უფრესად დადებითად შეფასა სამინისტროს შარშინდელი საქმიანობა. მან გრძანა, ასოციათ ათასი ლარი შემატყო პენსიებს და 2007 წელიც იმედიანად იწყო.

თუ ეს ასეა, გაგახარათ ღვერთმა!

დიდად მოსარული უნდა ვიყოთ, ავრეთვე ფინანსაქმეს სამინისტროს ნარგაზებიც-თაც, იმ რეფორმებით, რომელიც, თურმე, ამ სამინისტროში მიმდინარეობს. მართალია, ჩვენ, უბრალო მოკვდავნი, მაინდამაინც, ისე გამოკვეთილად ვერ ვამჩნევთ ამ „ნარგაზებს“, მაგრამ რას ვიზამთ, ყველასთვის გასაგებად მოქმედება „არ ეგების“ ქალოვან სტრუქტურებს. შიუხედავად ამისა, ბევრი იმასაც ამჩნევს, ზოგიერთი „პატრონიანი“ რეფორარლვეს კანონის, ეთიკის, მორალის ნორმებს, ფილაცას, რომორ „გაუვარდა“ იარალი; იმის ნაცვლად, რომ დაიცვას მოქალაქეებისგან, სანდასანთვითნაფლიციელებიყაჩალებან!.. მაგრამ, ბევრი რამე „საიდუმლოა“, ყველაფრის „ნამოსანგალება“ არაა მთლად სასურველი, თორემ... დასანრჩენი ყველაფერი რიგზეა!...

და თუ ეს ასეა, გაგახარეთ ღვერთმა!...

თუმცა, ფიუხედავად ამ „ნარმატებისა“, ფინდა ვერჩიო რიგით გიზნესმენებსა და საქმიანხალს, — ღმერთმა დაფიფარეთ, ამსაქმინისტროსთან ანარმოთ რაიმე „ბიზნესის“ „მაგვარი“... თუნდაც ეს ქმელმოქმედება იყოს!

ჯერ კიდევ 1997 წელს ფინაგანი ჯარების ხელმძღვანელობამ გამოუჩინა ნინდანედულება და საკუთარი გაზეთი დააარსა. ხარჯები, რა თქმა უნდა, შს-მ იკისრა, — ყოველკვარტალური გადარიცხვით უნდა გადაესადა გამოგცემლობისთვის შესრულებული საქუთარს საფასური (გამოგცემლობა „ცხოვრება“ ძმაგრამ 1998 ნლიდან მოყოლებული მხოლოდ ერთი კვარტალის თანხა აანაზღაურა. გამოგცემლობა ამსტრუქტურისადმი (ფინაგანი ჯარებისადმი) უღრესი პატივისცემითა და ხვალინდელი დღის იმედით, მთელი ექვსი ნელინადი, ფაქტობრივად, ანაზღაურების გარეშე ასრულებდა ხელშეკრულებით ნაკისრ ვალდებულებებს, და გაზეთი „ნისად“ გამოდიოდა.

მერე?

მერე დაიშალა ფინაგანი ჯარები!

გაუქმდა გაზეთის რედაქციაც!

გაუქმდა და, ფიუხედავად ფინაგანი ჯარების არარეთი თხოვნისა, შს-მ ან. ფიდა ვალებში (?!ძ „აიყვანა“ ნლების ფანქილზედგრეული ვალიც!

რას ნიშნავს „ფიდა“ და „გარეთა“ ვალი მარტო ეშმაკმა თუ იცის, თორემ სხვამ არავინ უნყის

რედაქციის ფიდრაციის უფალი პირნი ხშირად იმეორებენ, რამე თუ იქნება, დვიცვათ ჩვენ მოქალაქეებს აეზაზეთსა და სამხრეთ ოსეთიო.

ამერ ახლახანაც, რეფ-ის საგარეო საქმეთა მინისტრმა, ბატონმა სერგეი ლავროვმა ეს ამგვარი ერთ ინტერვიუში გაახმიანა.

ყველა მოგზრეა საქართველოს ამ ტერიტორიაზე კონფლიქტების ძეფიდოგხიანი მოგვარებისა, თითქოს ოგლ არცვინ ელტვის, მაგრამ ელემენტარული ლოგიკიდან (რაიც მინისტრსაც უნდა ჰქონდესძ გამომდინარე, ჩნდება შეკითხვა: სეპარატისტები თუ ამყოდ აცხადებენ, რომ უკვე ცხოვრობენ დამოუკიდებელ აფხაზეთის სახელმნიფოში და დამოუკიდებელ სამხრეთ ოსეთის სახელმნიფოში, მაშინ რატომ არის ამ „სახელმნიფოებში“ ამდენი რუსეთელი მოქალაქე, საიდან გამოტყვრნენ ეს ათეულოგით ათასები? იქიდან ხომ არა, რომ მათ რუსეთული პასპორტები დაურიგეს, ასეთი კოზირი რომ შეეძინათ? დასავლეთს ეშმაკმა (უკაცრავად კი ვარძ, რომელ დამოუკიდებლობაზე, „აფხაზურობასა“ და „სამხრეთოსეთურობაზე“ შეიძლება ლაპარაკი რუსეთელ მოქალაქეთა ამგვარი რაოდენობის დროს? რატომ არ დაუფიქრდებიან ასეთ ალოგიკურობას, ასეთ ნინააღმდეგობრიობას?

ჩამოარიგო, შეანერო ათეულოგით ათასი რუსეთელი პასპორტი ამნაირივე უზარმაზარი რიცხვის იმ ადამიანთა აზრის იგნორირებით, რომლებიც საკუთარი სახლებიდან, კერებიდან, ბუდეებიდან გამოუყარეს და დევნილებად აქცია, მერე კი ამგვიანურად გამოაცხადო რუსეთელი (ჩვენიოძ მოქალაქეების დაცვის შესახებ — ხომ მაგარია, არა?...

თამაზ ეგანოიკე

◎ რეზერვისტები

სამშობლოს სიყვარულის დასტური

ნათქვამია, „ოვი ნასვლა მას შარის, ვისაც კარი ცხენი ჰყავსო“. ჩვენს მოგვალ რეზერვისტებს კი „ბედაურებს“ განაკვეთი დაუსვეროდეთ. ორივე შემთხვევაში, ასე გვარგებენენ ერთგული მვარდიის დივარტამენტის მესვეურები — სამხედრო ნარინისთვის ყველა პირობა ეძინებათ შექმნილიო.

ამასთან უდასტურებდნენ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმნიფო უნივერსიტეტში შეკრებილ სტუდენტებს ერთგული მვარდიის დივარტამენტის უფროსობა და ქალაქის მერი ბიბი უგულავა, თანაც უმტკიცებდნენ, ვერცსაყოველთოდ ეროო პირობებს, კვებას დაიწუნებთო.

ახალგაზრდებმა 18 დღეში უნდა ითვისონ დაწყებითი სამხედრო მომზადება. პირველ ჯერზე უფრო მეტს, ნამდვილად ვერ შეძლებენ. თუ სამხედრო სავალის ცოდნის გაღრმავება და სავალდებულო სამხედრო სამსახურიდან გათავისუფლება მოინდომებს, მაშინ კიდევ ორჯერ უნდა გაიარონ ნვრთნა განაკვეთში. სულ კი 20 ათასი სტუდენტი რეზერვისტი გვეყოლება.

ბიბი უგულავა აღფრთოვანებული იყო ჟაჯუკთა მოხდომებით — მსურველი გაცილებით მეტი აღმოჩნდა, ვიდრე პირველი ნაკადისთვის იყო საჭირო. განაკეთში ყველა გამოიჩრთობა, რადგან ეს კანონით სავალდებულოა, მაგრამ — რამდენიმე ეტაპად.

თუმცა, ვერანაირი კანონი იმდენად ვერ დაგავალდებულებს, რამდენადაც ფინანსი მოთხოვნა. სტუდენტების ენთუზიაზმი კი სწორედ ამ ფინანსები მოთხოვნის, ლტოლვის, სამშობლოს სიყვარულის დასტური იყო.

მარიამ სარალიძე

◎ რას გვასმევენ?

...ერთევნებაზე ერთ ისე დიდი დრო დარჩა!!

ამას ნინათ კიდევ ერთი სიურპრიზი შემოგვთავაზა მთავრობამ — ორჯერ და მეტად გაზარდა გადასახადი ნყალზე!

არ ვიცი, თბილისის რომელ უბანში მოდის სასმელი ნყალი უნყვეტად, ისა ვიცი, რომ ქალაქის ბევრ რაიონში მესახლეობის უმეტესობას ეიზოდურად მიეწოდება იგი და ქანის, ნალესის და უსო მინარევებით „გამდიდრებულ“ სვამს ხალხი.

როცა „მინარევებზე“ ვლაპარაკობთ, ეს არ არის ჩვენი მოგონილი ტერმინი, — ამაზე, ზოგჯერ „ნამოცდებათ“ თავად მთავრობის ნარმომადგენლებსაც.

გახსოვთ, ალბათ, ამისი არა ერთი ფაქტი! თუ ვერ იხსენებთ, ჩვენ შეგახსენებთ, როგორი „პრინციპულობით“ ლაპარაკობდა ჯანდაცვის მინისტრის ერთ-ერთი მოადგილე, დავით მესხიშვილი: სასურველია, თბილისელებმა ანადულარი და სტერილიზებული ნყალი დალიოთ!

მაშ, რა ხდება? რა და ის, რომ თბილისის ქანგვიან მილებში დარჩენილი „ეჟი“ ნყალი დასალევად უვარგისია, მის „გაკეთილმოგილებაზე“ კი ბევრს არავინ ფიქრობს.

იყო დრო, როდესაც თბილისი, მართლაც ამაყობდა თავისი ნატახტარისა და ბულაჩაურის ნყლის მადრევანნყარეთებით ქუჩებში, მაგრამ დღეს მათაც „გაუვიდა ყავლი“ და ამქაყამად თბილისის ზღვისა და ქინგალის ნყალსაცავის საეჭვო სის უფთავის ნყლით (რეალურად, რომ თქვათქ ვარნყულებთ „ნამეტან ზრუნვაში“ ამოგზრჩვალ მოგზარებელს.

დიახ, ასეთ ნყალს ბევრ ქვეყნებში!

ბევრ ქვეყანაში, იმის მაგივრად, რომ სახელმნიფომ ხალხს პოდიუმ მოუსადოს და იკისროს თუნდაც „დაბრუნილი ვალეების“ გადახდა, ამასთან ერთად ნოს მოსახლეობისათვის ნყლის უნყვეტად მოწოდებაზე.

ამიტომ ვამბობ, — სანამ ქუჩაში საპროტესტოდ გამოსულ პენსიონერებსა და შეძრავებულებს „ნყალნაღებულებიც“ შეემატებიან, იანგეხ ამრეზლიანს ბათოსიგაიზარეს, თორემ, არჩევნებამდე არც ისე დიდი დრო დარჩა!

ფრიდონ მეგრელაძე

◎ მკითხველი გვეკითხება: ჭორია თუ სინამდვილე?

რა კავშირი აქვს ოქრუაშვილის წასვლას თავდაცვის სამინისტროში გაფლანგულ 75 მილიონ ლართან?

ბატონებო, მე თვალი შევნიშნავდა კონტროლის პალატის ერთ-ერთ დოკუმენტზე, სადაც აღნიშნულია, რომ ირაკლი ოქრუაშვილის მინისტრობისას ჩვენს თავდაცვის სამინისტროში მესაფინანსოდ 75 მილიონი ლარი. ეს ერთი შეხედვით ნარმოუდგენელია კი ჩანს, თუ გაიხსენებთ ჩვენი ყოფილი თავდაცვის მინისტრის რიტორიკულ პრინციპულობას ანდა პრინციპულ რიტორიკას. მაგრამ ფაქტი ფაქტია. და თუ მართლა ასეა საქმე, აბა ეკონომიკის მინისტრის სავარძელში რალატომ ჩასვეს — ვითომ „გაფლანგვის ხელოვნების“ შეკეთ დასაუფლებლად?!

ეროვნულ მოძრაობა

რა ხდება ოფლის ბაზარზე?

ამას ნინათ ერთ ადამიანს ბაზარზე ოფლის ბოთლი ვიყიდე. ბოთლზე ეწერა: „ბუნებრივი ოფლი“. ეს ფრაზა ალბათ ბევრ ადამიანს ეფიქრებოდა, ოფლი ბუნებრივი ოფლის გარდა ხელოვნური ოფლი ხომ არ ...

ეროვნული ბანკი

...ეს ოფლი ბუნებრივ ოფლ...

ეროვნული ბანკი ... ეროვნული ბანკ...

სხვადასხვა

● ვთხოვთ შესაბამის სამსახურებს, გაითვალისწინონ ჩვენი მდგომარეობა, ბიბლიოთეკის ადგილმდებარეობა და კი არ შეგვამცირონ, არამედ დაგვეხმარონ და განგვიახლონ წიგნთა ფონდი

◎ ინფორმაცია

სასამართლო პროცესის დრო უცნობია

აფხაზური მხარის მიერ დაკავებული ქართველი სტუდენტების კოზა ღაჭავას, ლევან რიგვავასა და ივერი ყორშიას სასამართლო პროცესი გუშინ არ გაიმართა.

ამის შესახებ გალის რაიონში აფხაზეთის დე ფაქტო პრეზიდენტის წარმომადგენელმა რუსლან ძიშმარიამ განაცხადა.

მისივე თქმით, სასამართლო პროცესის გამართვის ზუსტი დრო ჯერ ცნობილი არ არის.

ძიშმარია აცხადებს, რომ დაკავებული ქართველების ჯანმრთელობის მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელია.

აფხაზები ინვესტორებს ატყუებენ

აფხაზეთის სეპარტისტულმა მთავრობამ აფხაზეთში მოლვაწე უცხო ქვეყნის ინვესტორთათვის მოძმედების შელავათინი რეჟიმის პაკეტი შეიმუშავა. ამის შესახებ ინფორმაცია აფხაზეთის ე.წ. ეკონომიკის მინისტრმა კრისტინა ოზგანმა გაავრცელა.

აფხაზური „მთავრობის“ დადგენილების თანახმად, შელავათების პაკეტით სარგებლობის უფლება ეკუთვნის იმ უცხოელ ინვესტორებს, რომელთა წილი საწესდებო კაპიტალში 30 % აღემატება.

„დადგენილების მიხედვით, სამი წლის განმავლობაში უცხოელი ინვესტორები შელავათებით ისარგებლებენ როგორც მოგების, ასევე ქონების გადასახადზე. უცხოური კაპიტალით მოქმედი ობიექტების მიხედვით, გიზნესი 25 დან 100 % შელავათების სახეობიდან თავისუფლდება. უცხოელი ინვესტორები ასევე შელავათებით სარგებლობენ საბაჟო გადასახადის გადახდისას“, – ამბობს აფხაზეთის ე.წ. ეკონომიკის მინისტრი კრისტინა ოზგანი და დასძენს, რომ აფხაზეთის პრეზიდენტი და მთავრობა მომავალშიც გააგრძელებს აფხაზეთის ეკონომიკაში უცხოელ ინვესტორთა მოსაზიდად მათთვის განსაკუთრებით ხელსაყრელი გარემოს შექმნას.

გაგრა საკურორტო სეზონისთვის ემზადება

სეპარატისტული აფხაზეთის ქალაქ გაგრის რაიონის ადმინისტრაციის უფროსის ასტამურ ძეცგას განცხადებით, ახალი საკურორტო სეზონისათვის გაგრის რაიონში მთელი რიგი ახალი საკურორტო ცენტრები გაიხსნება.

მისივე განმარტებით, უკვე დასრულების ეტაპზეა პანსიონატ „ულოეკვარას“ რეკონსტრუქცია, რომელიც დასასვენებელი ცენტრის გარდა არქიტექტურის ძეგლს წარმოადგენს. მისივე თქმით, დანდრიპშში ასევე გაიხსნება აფხაზეთში პირველი ავტოკემპინგი და აშენდება რამდენიმე ახალი მინი-სასტუმრო.

„ჩვენი ვარაუდით, წელს აფხაზეთში ტურისტთა ნაკადი 25 % ით გაიზრდება. ამან თავის მხრივ ეკონომიკურ ზრდას უნდა შეუწყოს ხელი. ასე, რომ გაგრა ალსდგა ნანგრევებიდან და ეტაპობრივად დინამიურად განვითარებადი საკურორტო ქალაქის სახეს იძენს“, – ამბობს ასტამურ ძეცგა.

სეპარატისტებს ალტერნატიული მთავრობისა ეშინიათ

სეპარატისტული სამხრეთ ოსეთის ე.წ. პარლამენტი საგანგებო განცხადებას ავრცელებს და საერთაშორისო საზოგადოებას ე.წ. სამხრეთ ოსეთის ალტერნატიულ მთავრობასთან ყოველგვარი კავშირის გაწყვეტისკენ მოუწოდებს.

„ე.წ. ალტერნატიული მთავრობა უკანონოა სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკის, საერთაშორისო და საქართველოს კანონმდებლობითაც. ოსმა ხალხმა ორგზის ჩაატარა დამოუკიდებლობის შესახებ რეფერენდუმი და საკუთარი ნება დააფიქსირა. ე.წ. ალტერნატიული მთავრობის არსებობა კი ოს ხალხსა და ზოგადად რეგიონის უსაფრთხოებას საფრთხეს უქმნის და ისედაც დაძაბულ მდგომარეობას კიდევ უფრო მეტი ესკალაციით ემუქრება“, – ნათქვამია ოსური ე.წ. პარლამენტის მიერ გავრცელებულ განცხადებაში.

მათივე განცხადებით, სამხრეთ ოსეთის ე.წ. პარლამენტი მოუწოდებს საერთაშორისო საზოგადოებას თავი შეიკავოს ე.წ. ალტერნატიულ მთავრობასთან კონტაქტზე. წინააღმდეგ შემთხვევაში გართულებული მდგომარეობა სამხრეთ ოსეთში კიდევ უფრო დაიძაბება.

◎ გზად მომავლისკენ

დღეს – ბაქოშვილაზე, ხვალ – ცხოვრებაში

გაიხსნა საქართველოს მე-3 საერთაშორისო ჯანდაცვის გამოფენა

უკვე ტრადიციული სახე მიეცა საქართველოს საერთაშორისო ჯანდაცვის გამოფენას, რომელიც პირველად 2005 წლის მარტში გაიმართა. გუშინ სასტუმრო „შერატონ მეტეხი პალასში“, 2007 წლის საგამოფენო სეზონი გახსნა საქართველოს მე-3 საერთაშორისო ჯანდაცვის გამოფენამ – GIHE-2007. გამოფენის მიზანია ჯანდაცვის ინდუსტრიის განვითარების ხელშეწყობა, ახალი მწარმოებლების მოზიდვა, ინფორმაციის მოწოდება ახალი ტექნოლოგიების შესახებ, ადგილობრივი ბაზრის განვითარება და მისი შერწყმა გაზრებთან.

გამოფენის ორგანიზატორები არიან. ბრიტანული საგამოფენო კომპანია ITE Group PLC და მისი პარტნიორი საქართველოში, რუსეთის, გელარუსის, გერმანიის, დიდი ბრიტანეთის, ნიდერლანდების, განგლადეშისა და სხვა ქვეყნის კომპანიები, რომლებმაც დამთვალიერებლებს წარმოუდგინეს თავიანთი პროდუქცია და მომსახურების ტექნოლოგიები.

გამოფენის ძირითადი სექტორებია: ფარმაცევტიკა, სტომატოლოგიური აღჭურვილობა, ოპტიკა და ოფთალმოლოგია, ავეჯი სამედიცინო დაწესებულებებისთვის, ჯანმრთელობა და სილამაზე, სამედიცინო აღჭურვილობა, ლაბორატორიული აღჭურვილობა და რეაგენტები, სასწრაფო დახმარება და ჰიგიენის საშუალებები.

გამოფენის საზეიმო გახსნაზე საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის მოადგილემ **ტატა ჭანტურიძემ** კმაყოფილებით აღნიშნა, რომ საქართველოში დაგეგმილ ჰოსპიტალური სექტორის განვითარებაში, რომელიც 3 წელიწადში 100 ახალი საავადმყოფოს აშენებას და შესაბამისად მათი ახალი ტექნოლოგიებით აღჭურვას, ახალი ტიპის მომსახურებას ითვალისწინებს. ამ გამოფენას აქვს უდიდესი პრაქტიკული დანიშნულება.

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის რექტორის, საქართველოს სტომატოლოგთა ასოციაციის პრეზიდენტის **გია მენაბდის** თქმით ასეთი გამოფენები, კონფერენციები მეტად მნიშვნელოვანია თვითონ ექიმთა უწყვეტი სამედიცინო განათლებისათვის.

– დღეს როდესაც ჩვენს ქვეყანაში აღინიშნება სწრაფი ეკონომიკური განვითარება, როდესაც ხელისუფლების მხრიდან ყველა პირობაა შექმნილი საინვესტიციო საქმიანობის ხელშესაწყობად, განვითარებული უცხო ქვეყნების კომპანიები დიდ ინტერესს იჩენენ, რათა დაიკავიდრონ ადგილი ქართულ ბაზარზე მათ შორის ჯანდაცვის სფეროში, – თქვა „იტესა – კავკასიის“ აღმასრულებელმა დირექტორმა **დავით კომუნაძემ.** ისინი მზად არიან მოახდინონ კაპიტალის ინვესტირება, შეიძინონ ადგილობრივი პარტნიორები, შექმნან წარმომადგენლობები, სწორედ ამ იდეების განხორციელების შუამავალია ეს გამოფენა, რომელიც ერთმნიშვნელოვნად ემსახურება საქართველოს ეკონომიკურ განვითარებას.

მან კომპანიის სახელით მადლობა გადაუხადა გამოფენის ყველა მონაწილესა და სტუმარს, სახელმწიფო სტრუქტურებს, რომლებმაც მხარი დაუჭირეს მათ ღონისძიებას.

გამოფენის ფარგლებში ჩატარდება მე-3 სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია თემაზე: „თანამედროვე სტომატოლოგიის აქტუალური საკითხები“. მასში მონაწილეობას მიიღებს 100-ზე მეტი მომხსენებელი.

გამოფენა 17 მარტამდე იმუშავებს. შესვლა უფასოა.

ბელა ლომთაძე

◎ კონფლიქტის ზონა

მშვიდობის დროსაც არ გვყოლია ამდენი მკითხველი!

პატარა ლიახვის ხეობაში მდებარე სოფელი ერედვი საკმაოდ კომლმრავალია. ვერც კონფლიქტმა, ვერც დაუსრულებელმა დაძაბულობამ მშობლიური მხარის მოყვარულ ერედველებს ფეხი არსად მოაცვლევინა. ახლა სოფლის ცენტრი საკმაოდ მოვლილად გამოიყურება. გარედან შეფერადებულ მშვენიერ კულტურის სახლს ინტერესსაც ვერავინ დაუწუნებს.

ერედვის ცენტრალური ბიბლიოთეკა სწორედ ამ შენობაშია განთავსებული. წიგნადი ფონდი 30 ათას ეგზემპლიარს შეადგენს. მართალია, საქართველოს კულტურის სამინისტრო ყოველწლიურად ასაჩუქრებს ბიბლიოთეკას ახალი წიგნებით, მაგრამ ეს, როგორც ერედვში გვითხრეს, ზღვაში წვეთია, რადგან თურმე ახლა იმდენი მკითხველი ჰყავთ, არასდროს რომ არ ჰყოლიათ! თუმცა, ისიც სათქმელია, რომ განიცდიან ჟურნალ-გაზეთების დეფიციტს.

გვესაუბრება ერედვის სარაიონო ცენტრალური ბიბლიოთეკის გამგე ციალა ლაზარაშვილი:

– ჩვენს რეგიონში მომხდარი ცნობილი მოვლენების დროს მთლიანად შევინარჩუნეთ ბიბლიოთეკის წიგნადი ფონდი და ინვენტარი, მაგრამ ის დღეს მაინც საჭიროებს განახლებას. მახსოვს, გვარდია რომ შემოიყვანეს, იმ სრულებში გაგვქონდა წიგნები და სახლებში ვინახავდით. რა დროს წიგნიაო! – გვეუბნებოდნენ, მაგრამ მაინც ყველაფერი გადავარჩინეთ. შენახულია როგორც ქართული, ასევე ოსური წიგნები. ამასთან, მინდა გითხრათ, რომ ცხინვალის ბიბლიოთეკასაც გავუცვალეთ წიგნები. იქიდან შემოტანილი 300-მდე ეგზემპლარი ახლა ჩვენთან ინახება. ბიბლიოთეკარი ზემა კოჩიევა ამაში ძალიან დაგვეხმარა.

– რამდენი ქალბატონი მუშაობს თქვენთან?

– ცენტრალურში – 22, 18 – სასოფლო ფილიალებშია დაკავებული. ჩვენს შორის არიან დამსახურებული ბიბლიოთეკარები: მარიკა ოთინაშვილი, ნაირა ჯავახიშვილი, გიული გაგოძე, ციური მაისურაძე, ნაირა ძელეხსაშვილი და სხვები...

– ოსი ეროვნების მკითხველი თუ გყავთ?

– დიახ, მეზობელი სოფლებიდანაც ჩამოდიან ოსები ჩვენთან წიგნების წასაალებად. მიაქვთ. კითხულობენ და ისევ უკან გვიბრუნებენ. დღესაც აწრისხეველი მკითხველები გვყავდა. წაილეს ოსური და რუსული ლიტერატურა.

ქალბატონი ციალა და მისი კოლეგები გულისტკივილით ამბობდნენ, რომ – ახლა ყველა ორგანიზაციაში კადრების შემცირებაა. ჩვენთან კი ისეთი კვალიფიციური, დამსახურებული ადამიანები მუშაობენ, რომ ცოდვაა მათი შემცირება. ამიტომაც ვთხოვთ შესაბამის სამსახურებს, გაითვალისწინონ ჩვენი მდგომარეობა, ბიბლიოთეკის ადგილმდებარეობა და კი არ შეგვამცირონ, არამედ დაგვეხმარონ და განგვიახლონ წიგნთა ფონდი.

მართლაც, ერედვის ცენტრალური ბიბლიოთეკის სამკითხველო დარბაზში ისეთი სისუფთავე, სიჩუმე და კომფორტია, მაგიდასთან მიჯდომა და საყვარელი წიგნის გადაფურცვლა უთუოდ მოგინდება... ალბათ, ამიტომაც იზიდავს ეს ადგილი უამრავ მკითხველს.

ლია ჭიღლაძე

◎ ინფორმაცია

ქართული ღვინოები ნატოს შტაბ-ბინაში

ბრიუსელში, ნატოს შტაბ-ბინის მთავარ დარბაზში, ქართული ღვინის დღე გაიმართება, სადაც საკუთარ ნაწარმს 11 ქართული კომპანია წარადგენს.

როგორც ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანია „ბადაგონის“ წარმომადგენელმა ლაშა გუგუშვილმა განაცხადა, გამოფენაზე მათი კომპანიის მიერ წარმოებული ხუთი სახეობის ღვინო, მათ შორის „კახური წარჩინებული“, „ვაზისუბანი“ და „წინანდალი“ იქნება წარმოდგენილი.

„ბადაგონის“ გარდა, აღნიშნულ გამოფენა-დეგუსტაციაში კიდევ ღვინის ცხრა და მინერალური წყლის ერთი მწარმოებელი კომპანია მიიღებს მონაწილეობას.

ინტერპრესნიუსი

დღეს

● თბილისის ხიდების მდგომარეობას ბევრად განაპირობებს მათი კონსტრუქცია. თაღოვანი ხიდები ჯანსაღად გამოიყურება, კოჭური ხიდები კი სხვადასხვა სირთულის სარემონტო სამუშაოებს საჭიროებს

ბარათაშვილის სახელობის ხიდსაც საკმაოდ უჭირს

◎ დედაქალაქი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ხიდებისა და გვირაბების კათედრის გამგე, პროფესორმა თამაზ ჭურაძემ ამას წინათ გულწრფელად მითხრა: 2006 წელი ისტორიაში შევა, როგორც თბილისის საგზაო მეურნეობის სრულყოფის, განახლების წელიწადი. წლეულს კი ქალაქის მერიის საქმიანობის დღის წესრიგში დგას ქალაქის ხიდების და საერთოდ ხელოვნური ნაგებობების მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე ზრუნვა. ჩვენი საუბარიც ამ უჩვეულო ნოტზე აეწყო.

ავადმყოფი ხიდები

ნებისმიერ ნაგებობას მანამდე უნდა მიხედვა, ვიდრე დაინგრეოდეს!

— გატონო თამაზ, ბოლო დროს პრესაში გახშირდა სტატიები და ინტერვიუები, რომლებშიც გაშუქებულია თბილისის ხიდების „ავადმყოფური“ მდგომარეობა. რამ განაპირობა ეს „დაავადება“.

— თბილისი რთული რელიეფით ხასიათდება, რის გამოც მისი სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა 60-ზე მეტ ხიდს და გზაგამტარს მოიცავს. მათ შორის — 11 ხიდი დედამდინარე მტკვარზეა, რომელთაგან 5 თაღოვანი კონსტრუქციისაა, 6 კი — კოჭური. ხიდების უმეტესობა აგებულია XX საუკუნის მეორე ნახევარში. ყველაზე ახალია მინდელის სახელობის ხიდი, რომელიც 80-იანი წლების დასაწყისში აიგო. გამოდის, რომ ამ ხიდების ასაკი 20-დან 50 წლის ფარგლებში მერყეობს. გამონაკლისია საარბრიუკენის ხიდი, რომელიც აგებულია XIX ს-ის 80-იან წლებში და რეკონსტრუირებულია 1960 წელს.

თბილისის ხიდების მდგომარეობას ბევრად განაპირობებს მათი კონსტრუქცია. თაღოვანი ხიდები ჯანსაღად გამოიყურება, კოჭური ხიდები კი სხვადასხვა სირთულის სარემონტო სამუშაოებს საჭიროებს. ანალოგიური სურათი იხატება თბილისის ფარგლებში მცირე მდინარეებზე გადებულ ხიდებთან, გზაგამტარებსა და საყრდენ კედლებთან დაკავშირებით.

ხელოვნური ნაგებობების ასეთი მდგომარეობა განპირობებულია იმით, რომ მათი მოვლა-შენახვის საბჭოთა პერიოდში არსებული სისტემა ვერ უზრუნველყოფდა სარემონტო სამუშაოების ოპტიმალური დაგეგმვისთვის საჭირო ინფორმაციის დროულ და ობიექტურ შეკრებას და დამუშავებას. პოსტსაბჭოურ ხანაში სიტუაცია კიდევ უფრო გართულდა ფინანსური დეფიციტისა და საქალაქო სამსახურების მუშაობის დეზორგანიზაციის გამო.

ანალოგიური და უფრო რთული სიტუაციაა მთელი ქვეყნის მასშტაბითაც, რადგან ნაგებობებზე ზედამხედველობის კონტროლი, პრაქტიკულად, არ არსებობდა და არც დღეს არსებობს მათი მდგომარეობის შესწავლა კი შემთხვევით ხასიათს ატარებს.

ამჟამად მსოფლიოს წამყვანი ქვეყნების საგზაო პრაქტიკაში დაინერგა ხიდების მართვის სისტემა, რომელიც განსაკუთრებით ეფექტურია ჩვენეული შეზღუდული ფინანსირების პირობებში. ამ სისტემის დანერგვის სირთულე იმაში მდგომარეობს, რომ საწყის ეტაპზე საჭირო გარკვეული ინვესტიციების ჩადება, რასაც ხელს უშლის ქალაქის ბიუჯეტის სიმცირე.

— გატონო თამაზ, დავაკონკრეტებ ჩემს კითხვას. გასული წლის ბოლოს პრესაში გამოქვეყნდა ინტერვიუ ექსპერტთა ჯგუფთან, მათ შორის თქვენთან და ტექნიკური უნივერსიტეტის ხიდებისა და გვირაბების კათედრის პროფესორ იური სლოვინსკისთან. ინტერვიუში ხაზგასმით იყო აღნიშნული ბარათაშვილის, ვახუშტისა და მდ. დიღმურაზე არსებული ხიდების მძიმე მდგომარეობა. ხომ არ არის რამე სიახლე ამ ხიდების განახლების თვალსაზრისით?

— არის და ძალიან მნიშვნელოვანიც. იმისდა მიუხედავად, რომ არც ბარათაშვილისა და ვახუშტის ხიდებს უახლოეს მომავალში კატასტროფა არ ემუქრება, ისინი, განსაკუთრებით კი ხიდი მდინარე დიღმურაზე, კაპიტალურ რემონტსა და გაძლიერებას საჭიროებს. ამ პრობლემის მიმართ დიდ ყურადღებას იჩენს ქალაქის მერია, კეთილმოწყობის სამსახურის უფროსი კობა სუბელიანი და მისი მოადგილე თემურ უძილაური. უკვე გადაიდგა პირველი ნაბიჯიც — გამოცხადდა ტენდერი თბილისში ბარათაშვილისა და ვახუშტის ხიდების ტექნიკური მდგომარეობის გამოკვლევისა და აღდგენა-გაძლიერების სამუშაოების საპროექტო დოკუმენტაციის დამუშავების თაობაზე. **რაც შეეხება დიღმურას ხიდს, მასზე რეგულარულად მიმდინარეობს საინჟინრო დაკვირვება, აშკარაა, რომ ის დაუყოვნებლივ მოითხოვს რეკონსტრუქცია-გაძლიერებას.**

— თქვენ მიიღებთ მონაწილეობას ამ ტენდერში?

— აუცილებლად! თქვენს მკითხველს შევახსენებთ, რომ ტექნიკური უნივერსიტეტის ხიდებისა და გვირაბების კათედრასთან არსებობს ხიდსაცდელი სადგური, რომელიც შეიქმნა თითქმის 60 წლის წინათ თბილისის რკინიგზის ტრანსპორტის ინჟინერთა ინსტიტუტის შემადგენლობაში. ამ ხნის განმავლობაში სადგურის თანამშრომლების მიერ, რომელთა რიცხვში იყვნენ ცნობილი მეცნიერები და ინჟინრები კ. ზავრიევი, გ. კობახიძე, გ. ქარცივაძე, გ. კიზირია, ვ. სლოვინსკი, კ. სამოხვალოვი, ი. გიუსი და სხვანი, საქართველოში და მეზობელი ქვეყნების ტერიტორიაზე გამოკვლეულ-გამოცდილ იქნა 350-ზე მეტი ხიდი, გზაგამტარი, საბორნე გადასასვლელი და სხვა ნაგებობა. ამჟამად ხიდსაცდელი სადგური ფლობს სახელმწიფო ლიცენზიას, რომლის საფუძველზეც საკუთარ საქმიანობას ტრადიციული და თანამედროვე საკვლევი აპარატურის გამოყენებით ახორციელებს.

ცალკე უნდა აღინიშნოს, რომ ექსპლოატაციაში 1960 წელს შესული ნიკოლოზ ბარათაშვილის სახელობის ხიდი ტექნიკური უნივერსიტეტის ხიდებისა და გვირაბების კათედრისთვის განსაკუთრებული ნაგებობაა. ამ ხიდს კათედრის წევრები „დაბადებიდან“ იცნობენ — ხიდის პროექტის ავტორია კათედრის ყოფილი გამგე პროფესორი გიორგი ქარცივაძე. უკვე მშენებლობის პროცესში ხიდსაცდელი სადგური ცდიდა ხიდის იმ დროის ექსპერიმენტულ კოჭებს, ხოლო მშენებლობის დამთავრებისას გამოიცადა მთლიანად ნაგებობა. ამ პირველ გამოცდასა და შემდგომ გამოკვლევებში აქტიურად მონაწილეობდა კათედრის პროფესორი იური სლოვინსკი, რომელიც იცნობს ამ ხიდის ისტორიას დღიდან მისი ექსპლოატაციაში გადაცემისა. გატონი იური, კათედრის სხვა თანამშრომლებთან ერთად, პერიოდულად, ზოგჯერ საკუთარი ინიციატივით, აწარმოებდა ხიდის გამოკვლევას. სწორედ ამ გამოკვლევების შედეგები და გამოცდილება უნდა დაედოს საფუძვლად ხიდის გამოკვლევა-გამოცდის მეთოდოლოგიას. რაც შეეხება ხიდზე ჩასატარებელ სარემონტო, აღდგენა-გაძლიერების სამუშაოებს, პროფესორი. სლოვინსკის ამის შესახებ ხელთა აქვს მაღალ მეცნიერულ-ინჟინრულ დონეზე შესრულებული რამდენიმე ნაშრომი.

— საინტერესოა, საქართველოში თუ არსებობს სხვა ორგანიზაციები, რომლებსაც ხიდების გამოკვლევა-გამოცდა შეუძლიათ?

იხ. 6 გვ.

◎ გაყიდული ხალხი

სისხლიანი ფული

რომელი 52 მილიონერ-მილიარდერი ქართველი მაღალჩინოსნის სია გადასცა აშშ-ის ცენტრალური სადაზვერვო სამმართველოს უფროსმა 2001 წელს ედუარდ შევარდნაძეს?

ცოტა ხნის წინათ პრესაში გამოქვეყნებულმა ალანეტის უმდიდრესი ქართველების სიამ საზოგადოებრიობის არა მხოლოდ დაინტერესება და აჟიოტაჟი გამოიწვია, არამედ ბევრს ეჭვი და დაუჯაყოფილებლობის გრძნობა გაუჩინა. აუცილებელი იყო ქართველი მილიონერებისა და მილიარდერების პიროვნული შესწავლა, მათი საქმიანობის მოკვლევა და დაზუსტება — საიდან, როგორ და რა გზით დააგროვეს ამდენი; პატიოსანი შრომით, დაულალავი გიზნესაქმიანობითა თუ სახელმწიფოსა და ხალხის მიტაცებული ქონებით?! და კიდევ — რატომ არ არის ამ სიაში საქართველოს ექსპრეზიდენტი ედუარდ შევარდნაძე? მან გააერთიანა გერმანია, დაშალა მსოფლიოს სოციალისტური ბანაკი და ა. შ., რისთვისაც ძალზე დიდი გასამრჯელო აქვს მილებული. რატომ არ არის სიაში საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის ექსპრეზიდენტი მერაბ ჟორდანია და სხვები.

ცნობილია, რომ 2001 წელს აშშ-ის ცენტრალური სადაზვერვო სამმართველოს იმჟამინდელმა შეფმა ჯორჯ ტენეტმა საქართველოს მაშინდელ პრეზიდენტს ედუარდ შევარდნაძეს 52 ქართველი მაღალჩინოსნის სია გადასცა. იქვე მითითებული იყო, ვის რამდენი მილიონი და მილიარდი ჰქონდა საქართველოდან გატანილი და მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის ბანკებში დაბანდებული. სამწუხაროდ, ასე ერთობ საინტერესო და ოპერატიულ ინფორმაციაზე ე. შევარდნაძეს არავითარი რეაგირება არ მოუხდენია, შესაბამისად, არ ყოფილა შესწავლილი, მოკვლეული და აღძრული სისხლის სამართლის საქმე. ასე, რომ ასეთი მნიშვნელოვანი შეტყობინება ჩაიფარცხა...

ამჟამინდელმა პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა, იუსტიციის მინისტროებისას, პარლამენტში პირველმა შეიტანა განსახილველად კანონპროექტი „დაუსაბუთებელი ქონების ჩამორთმევის შესახებ“, მაგრამ პარლამენტს, რომლის წევრთა უმრავლესობა კორუმპირებული იყო, იგი არც განუხილავს.

მაგ კანონის მილება დღესაც ისევე აქტუალურია, როგორც მაშინ. თუ იუსტიციის მინისტრს ეს არ გაუვიდა, პრეზიდენტს წინ ვინ ან რა დაუდგება?

მაშ, რატომ აღარ ახსოვს მას ეს დიდად საჭირო კანონი? ეგეც, იმიტომ, რომ ახლა პარლამენტში უმრავლესობა თავისიანია?!

15 წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც სახელმწიფო, კერძო და კომერციული ბანკებიდან ყაჩაღურად მიითვისეს მოსახლეობის ანაბრები. მთელი ამ ხნის მანძილზე ელოდებიან მეანაბრეები, რომ, ბოლოს და ბოლოს, საშველი დაადგებათ — ანაბრები, ჯერ აღდგება და შემდეგ პატრონებს დაუბრუნდება. ამ სიგილწის ჩამდენნი ახლაც გაძსუებულნი დაპარპაშებენ... დრო ახალმა ხელისუფლებამ რადიკალური ზომები მიიღოს. ჯერ დადგინდეს, ვინ იყვნენ შემნახველი სალაროების და ბანკების ხელმძღვანელები, კონკრეტულად სად და ვის ჯიბეებში წავიდა ხალხის ანაბრები, მერე ჩამოართვან მიტაცებული და პატრონებს დაუბრუნონ, ხოლო დამნაშავეები დასაჯონ. ზემონახსენებ სიაში ის პიროვნებებიც არიან, ვინც სწორედ ამ „ექსპროპრიაციაში“ არიან ეჭვმიტანილნი.

გვინდა გვჯეროდეს, რომ ეს საკითხი აუცილებლად მოგვარდება. სწორედ ამ გზით შესძლებს ხელისუფლება ხალხის ნდობის მოპოვებას.

გურამ ჩხიკვაძე

დღეს

● სწორედ ამის გამო მიგვაჩნია საგანგაშოდ ის სიტუაცია, როდესაც ხიდების გამოკვლევა-გამოცდის პრეტენზია ამ გოლო დროს სხვადასხვა ახლადშექმნილ ფირმებს გაუჩნდათ, რომლებსაც არა აქვთ ელემენტარული გამოცდილება ამ მეტად საპასუხისმგებლო საქმეში

დიდმურას ხიდი ყველაზე სავალალო მდგომარეობაშია

◎ დედაქალაქი

ავადმყოფი ხიდები

ნებისმიერ ნაგებობას მანამდე უნდა მიხედვა, ვიდრე დაინგრეოდეს!

(მეხუთე გვერდიდან)

— თითო-ოროლა არსებობს... ტრაგახში ნუ ჩამომართმევთ, მაგრამ ტექნიკური უნივერსიტეტის ხიდებისა და გვირაბების კათედრასთან არსებული ხიდსაცდელი სადგური ამიერკავკასიაში პირველი ასეთი ხასიათის ლაბორატორია იყო, რომელიც 1950 წლიდან ფუნქციონირებს. ხაზი უნდა გაესვას ერთ მეტად მნიშვნელოვან გარემოებასაც: საერთოდ, ხიდების ავარიები სხვადასხვა მიზეზით ხდება. ერთ-ერთ ასეთ მთავარ მიზეზს წარმოადგენს ხიდის, როგორც ნაგებობის, ან მისი ცალკეული ელემენტების, კონსტრუქციისა და მუშაობის ხასიათის თავისებურებათა არასაკმაო ცოდნა. სწორედ ეს იყო 1980 წელს ქ. სებურები. **სწორედ ამის გამო მიგვაჩნია საგანგაშოდ ის სიტუაცია, როდესაც ხიდების გამოკვლევა-გამოცდის პრეტენზია ამ გოლო დროს სხვადასხვა ახლადშექმნილ ფირმებს გაუჩნდათ, რომლებსაც არა აქვთ ელემენტარული გამოცდილება ამ მეტად საპასუხისმგებლო საქმეში. მარ-**

ახალგაზრდა ვახუშტის სახელობის ხიდიც გამაგრებას მოითხოვს

რიგასთან ხიდის გამოცდის დროს მომხდარი ტრაგედიის მიზეზი, რომელსაც 17 ადამიანის სიცოცხლე ემსხვერპლა. ხიდს ცდიდა რიგის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის სამშენებლო მექანიკის კათედრის კოლექტივი, რომლის წევრებმაც თეორიულად კარგად იცოდნენ ხიდების კონსტრუქციების გაანგარიშება, მაგრამ არ ჰქონდათ ხიდების გამოცდის საჭირო გამოცდილება და არ იცოდნენ დაზიანების თავიდან **ტო თანამედროვე აპარატურის იმედზე ყოფნა, რითაც ხშირად თავს იწონებენ ეს ფირმები, საქმის არცოდნაზე მიუთითებს მხოლოდ.**

აქვე დავიმოწმებთ მოქმედი ნორმების მოთხოვნას, რომლის თანახმადაც „ხიდების და მილების გამოკვლევისა და გამოცდის სამუშაოები უნდა შეასრულონ იმ ორგანიზაციებმა, რომლებსაც გააჩნიათ ხიდსაცდელი სადგურები და ლაბორატორიები“. ეს კანონია და ამ კანონს შესრულება უნდა.

* * *

— თქვენ ახსენეთ, რომ ხელოვნური ნაგებობების და, მათ შორის, ხიდების ექსპლოატაციის პრაქტიკაში საჭირო „ხიდების მართვის სისტემის“ დანერგვა. რას წარმოადგენს ეს სისტემა?

— მართვის სისტემა ეფუძნება ე. წ. ხიდების სტანდარტული ინსპექციის გამოყენებას. სტანდარტული ინსპექციის საერთო სქემა მოიცავს სამ ძირითად შემადგენელ ნაწილს: ინფორმაციის მოგროვება და ანალიზი, ოპტიმალური სტრატეგიის განსაზღვრა, სახსრების ოპტიმალური განაწილების დაგეგმვა.

„სტანდარტული ინსპექცია“ იყენებს პროგრამულ კომპლექსს, რომელიც მუშაობს რეჟიმში „კლიენტი-სერვერი“ და მოიცავს სისტემატურად განახლებად მონაცემთა ბაზას, რათა კონსტრუქცია ალწერილ იქნეს მისი დეგრადაციის გათვალისწინებით; აგრეთვე, საპასპორტო მონაცემებს, მომსახურების, რემონტისა და ბიუჯეტის ოპტიმალური ხარჯვის სტრატეგიის დაგეგმვას.

სისტემა არ ითვალისწინებს ავარიულ მდგომარეობებს და შესაბამის სამუშაოებს, რადგან აქ ძირითადი პრინციპია: **„ნაგებობას მანამდე უნდა მიხედვა, სანამ ის დანგრევის პირას მივა“.**

სტანდარტული ინსპექციის დანერგვა საწყის ეტაპზე დაკავშირებულია მნიშვნელოვან ინვესტიციებთან, მაგრამ მისი შემდგომი ექსპლოატაცია დიდ ეკონომიკურ ეფექტს უზრუნველყოფს, რაც მსოფლიო პრაქტიკამაც დაადასტურა.

— რა სასარგებლო ეფექტს იძლევა „ხიდების მართვის სისტემა“? როგორია მისი დანერგვის პერსპექტივები?

— გასული საუკუნის 80-იან წლებში მსოფლიოს განვითარებულ ქვეყნებში დაიწყო ხიდების მართვის სისტემის დამუშავება, რაც გამოწვეული იყო ექსპლოატაციაში მყოფ ხიდებში სახიფათო დაზიანებების რაოდენობის მკვეთრი ზრდით. შესაბამისად, მაგალითად ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ოფიციალური მონაცემებით, ექსპლოატაციაში მყოფი რკინაბეტონის ხიდების 80 პროცენტი საჭიროებს ამა თუ იმ სახის რემონტს. უფრო ცუდ მდგომარეობაშია ლიტონის ხიდები. საერთოდ, ხიდების ექსპლოატაციის ფაქტორი ვადა საპროექტოსთან შედარებით, შემცირებულია ორ-სამჯერ.

საქართველოში ეს პროგლემა უფრო მძაფრადაა გამოხატული, ვინაიდან ნაგებობების ხანმედეგობისა და საიმედოობის უზრუნველყოფა საჭიროა ფინანსური და მატერიალური რესურსების მწვავე დეფიციტის პირობებში.

ხიდების მართვის სისტემა საშუალებას იძლევა შედარებით ნაკლები დანახარჯებით და უმალლესი კვალიფიკაციის სპეციალისტების მონაწილეობით ოპერატიულად და სავსებით ობიექტურად შეფასდეს ნაგებობების მდგომარეობა, ოპტიმალურად დაიგეგმოს მათი რემონტის ვადები და რესურსების ხარჯი. ამით მაქსიმალურად გავახანგრძლივებთ ხიდების სიცოცხლის უნარიანობას და მინიმუმამდე დავიყვანთ მათი ძვირადღირებული გამოკვლევა-გამოცდის აუცილებლობას.

ამჟამად ეს სისტემა დანერგილია ისეთ წამყვან ქვეყნებში, როგორიცაა აშშ, ფინეთი, დიდი ბრიტანეთი, გერმანია, საფრანგეთი, რუსეთი.

ფინეთში სტანდარტული ინსპექციის მონაცემები ყოველწლიურად განიხილება სამთავრობო დონეზე და ოთხ წელიწადში ერთხელ გადაეცემა პარლამენტს ბიუჯეტური დაფინანსების გამოყოფის მიზნით.

საქართველოში ამ პროგლემაზე, როგორც გითხარით, საკუთარი ინიციატივით, გამომდინარე იქიდან, რომ სატრანსპორტო ხელოვნური ნაგებობების მდგომარეობაზე გვერად არის დამოკიდებული სახელმწიფოს კეთილდღეობა, უკვე რამდენიმე წელიწადია მუშაობს საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ხიდებისა და გვირაბების კათედრა, რომელიც საზღვარგარეთის ქვეყნების გამოცდილების გათვალისწინებით ამუშავებს ხიდების მართვის სისტემის მოდელს ქვეყნის თავისებურებების გათვალისწინებით.

ესაუბრა
სპარტაკ ქოგულია

◎ სოფელი

მიწა კი მთესველს ელოდება...

დედოფლისწყაროში შარშანდელი შედეგები რომ შეავჭამეს, წლის საუკეთესო არენდატორად აკაკი ოზაშვილი სცნეს. იგი 1997 წლიდან ივჭარით ფლობს 50 ჰექტარ სახნავ მიწას, რომელზეც მონაცვლეობით თესავს ხორბალს, ქერს და მზესუმზირას. მიუხედავად ფოსფორიანი და აზოტოვანი სასუქების მაღალი ფასისა, არენდატორი ყოველწლიურად ამდიდრებს ნიადაგს ალნიშნული სასუქებით და სისტემატურად მაღალი მოსავალიც მოჰყავს.

მოსავალი კი მოჰყავს, მაგრამ ჭირს მისი რეალიზაცია. ეს გაითვალისწინა არენდატორმა და მუშაობაში სიახლე დანერგა. 5 ჰექტარ ფართობზე დათესა ჭვავი, რომელიც 60-იანი წლების შემდეგ რაიონში აღარ ითესებოდა. არადა, ცნობილია, რომ ჭვავის პური ძალიან სასარგებლოა და მრავალი დაავადებების დროს ექიმები ავადმყოფებს ამ პურით კვებას ურჩევენ. აკაკი ოზაშვილს გადაწყვეტილი აქვს, სამომავლოდ ჭვავი უფრო დიდ ფართობზე მოიყვანოს და მოსახლეობის ამ პროდუქტით მომარაგებაში თავისი წვლილი შეიტანოს.

მარცვლეულის წარმოებასთან ერთად მან მესაქონლეობასაც მიჰყო ხელი. აქვს მეძროხეობის ფერმა, სადაც დასაქმებულია 10 კაცი. ისინი 50-მდე მსხვილფეხა რქოსან პირუტყვს უვლიან და წარმოებულ რძეს გადამმუშავებელ საწარმოს აბარებენ. არენდატორი სახელმწიფო ბიუჯეტსაც არ ღალატობს და ყოველწლიურად მას სოლიდური თანხით ამდიდრებს.

რა თქმა უნდა, არენდატორს მუშაობაში პრობლემებიც აქვს. თუ ათიოდე წლის წინათ ლიტრი დიზელის საწვავი 25-30 თეთრი ღირდა, დღეს მისმა ფასმა 1,30-1,60 ლარს მიაღწია და თუ ეს ტენდენცია კვლავაც გაგრძელდა, ალბათ მოსახლეობის დიდი ნაწილი მიწის გადამუშავებაზე ხელს აიღებს.

— უკანასკნელ წლებში, — ამბობს ბატონი აკაკი, — ფაქტობრივად აღარ შემოდის მაღალხარისხოვანი თესლი და იძულებული ვხდებით, 4-5 წელიწადს ერთი და იგივე თესლი ვაბრუნოთ, რაც აქვეითებს მარცვლეული კულტურების მოსავლიანობას. ამაზე არავინ ფიქრობს, აი ალოობის პერიოდში კი გვეტუმრებიან ხოლმე მთავრობის წარმომადგენლები, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მაღალჩინოსნები და გვეკითხებიან — როგორ მიდის თქვენთან მოსავლის აღება? ამას ისე ამბობენ, თითქოს რაიმე გაეკეთებინოთ ჩვენთვის რათა მაღალი მოსავალი მიგვეღო.

2000 წელს პრეზიდენტის გრძანებულებით ჩვენი რაიონი სტიქიური უგზოურების ზონად გამოცხადდა, რის გამოც არენდატორები გათავისუფლდნენ მიწის გადასახადისგან. მიუხედავად ამისა, ახალმა მთავრობამ 2000 წლის მიწის გადასახადი მაინც დაგვაკისრა, თანაც საურავიც დაგვარიცხა. მართალია, პრეზიდენტის გრძანებით საგადასახადო კოდექსში შევიდა ცვლილება (27 ოქტომბერი, 2006 წელი, № 3632ქ და 2000 წლის საურავი არენდატორებს მოეხსნათ, მაგრამ მის შესასრულებლად საგადასახადო ინსპექცია, ფაქტობრივად, არაფერს აკეთებს.

ამის მიუხედავად, არენდატორი გულს მაინც არ იტეხს. იგი პიროგას იძლევა, რომ ჭვავის პურის გამოცხობის შემთხვევაში, ამ კულტურის ნათეს ფართობებს მკვეთრად გაზრდის და 150-მდე ადამიანს დაასაქმებს.

ნანა ჭიჭინაძე,
„სრ“. საკ.კორ.

◎ ინფორმაცია

„მეიდან ჯგუფის“ ცენტრი ალმაშენებლის გამზირზე

ალმაშენებლის გამზირის №61-ში ადრე პარტიული პოლიტგანათლების სახლი იყო განთავსებული. შენობამ ტრანსფორმაცია განიცადა და დღევანდელ რეალობას მიესადაგა, აქ გავშვთა და მოზარდთა ცენტრი გაიხსნება, შიგ განთავსდება საგავშვო თეატრი, სამი კინოდარგაზი, და გასართობი და სადღესასწაულო ცენტრი.

ამ პროექტის მეშვეობით უბნის მოსახლეობისათვის შეიქმნება დამატებითი, სამუშაო ადგილები, მოწესრიგდება საინჟინრო სისტემები, განახლდება და გამთლიანდება „ვარდების პარკი“. ამ საქმის ორგანიზატორია „მეიდან ჯგუფი“, რომლის მიზანია ქართულ გაზარზე შექმნას გავშვთა და მოზარდთა თანამედროვე, სათანადოდ აღჭურვილი გასართობი და სავაჭრო ობიექტების ეფექტური სინთეზი, რისთვისაც დაიწყო დედაქალაქში, ალმაშენებლის გამზირზე №61-ში მდებარე შენობის რეკონსტრუქცია. ცენტრის წარმატების წინაპირობაა ის, რომ მასში შემავალი კომპონენტები ქმნიან ერთ მთლიან ორგანიზმს.

ნათელა ფაილოძე.

მსოფლიო ლიტერატურა

ვინც ა გ ა პ ე შეიცნო, ის ხედავს, რომ ამქვეყნად, სიყვარულის გარდა, არცრას მნიშვნელობა არა აქვს. ამდაგვარ სიყვარულს განიცდიდა ქრისტე ადამიანთა მიმართ, და იმისი სიყვარული იმზომ ძლიერი იყო, რომ საწუთრო წალმა შეატრიალა, ისტორიის ჩარხის ბრუნვა შეცვალა. მან თავისი განდგომილობით ისეთი რამ მოიმოქმედა, რაც მბრძანებელთა ამა სოფლისათა მთელი თავიანთი სპა-ჯარებიანად ვერ შეიძლეს

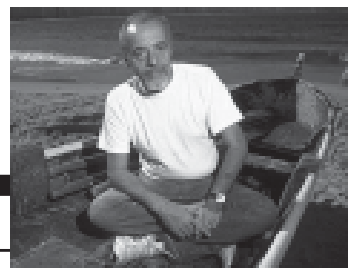

◎ ჩვენი ბიბლიოთეკა

აღმაფრენა

„ეკეთუ ადამიანთა და ანგელოზთა ენით ვლაპარაკობ... წინასწარმეტყველების ნიჭიც რომ მქონდეს... სრული რწმენაც რომ მქონდეს, ხოლო სიყვარული არა მქონდეს, არარაობა ვიქნებოდი“.

პეტრუსი კვლავ იშველიებდა წმ. პავლეს, რომელიც, როგორც ის ფიქრობდა, ყოვლის უკეთესად გადასცემდა ხალხს ქრისტეს სიტყვებს. მთელი დილა წინ ვიარეთ, ხოლო სადილთუკან მდინარის პირას სათევზაოდ მოვეწყვეთ. ანკესს ერთი თევზი არ გაჰკარებია, მაგრამ პეტრუსს ეს სულაც არ ანაღვლებდა. როგორც ის ამბობდა, თევზაობა ადამიანისა და სოფელ-ქვეყნის ურთიერთობის ძირითადი სიმბოლოა: რისი მიღწევაც გვინდა, ვიცით, და თუკი საჭირო შეუპოვრობას გამოვიჩენთ, მივაღწევთ კიდეც ჩვენსას, ოღონდ მიზნამდე როდის მივალთ — ეს უკვე ღვთის წყალობაზე ჰკიდია.

— სანამ რაღაცას მნიშვნელოვანს გადავწყვეტდეთ, სასარგებლოა რისამე აუჩქარებელ ჭვრეტას მივცეთ თავი. — თქვა პეტრუსმა. — ბუდას მიმდევარნი ბერნი მიყურადებულნი არიან, როგორ იზრდებიან მთები, მე კი თევზაობას ვამჯობინებ.

მაგრამ ამგვარ პაპანაქებაში წითელ მცონარ თევზთ, თითქმის წყლის ზედაპირზე რომ დაცურავდნენ, სატყუარას გადაყლაპვა არ სურდათ. ადგილის გამოცვლა საქმეს არა შველოდა. ამიტომაც იქვე ახლოს გასეირნება ვარჩიე. და ძველი გავერანებული სასაფლაოს ალაყაფის კარებამდე მივედი ზედ მდინარესთან — ეს ალაყაფის კარები წარმოუდგენლად დეერხინა იყო, დიდი და სრულებით არ შეეფერებოდა იმ ერთ მტკაველ მიწას, ფავნისად, ანუ სასაფლაოდ რომ გამოეყოთ, — მერე კი ისევ პეტრუსთან მივბრუნდი, რომელიც კვლავ ანკესმოვარგებული იჯდა. და შევეკითხე, იცოდა თუ არა რამე ამ ფავნის-სასაფლაოს შესახებ.

— ეგ ძველად პილიგრიმთა სასნეულოს ალაყაფის კარები იყო, — მიპასუხა მან. — ის სასნეულო დიდი ხანია, რაც დაიკეტა, მერე კი ვიღაცას აზრად მოუვიდა მაგ კარების ჭიშკრად გამოყენება, ხოლო ჭიშკრის უკან სასაფლაოს მოწყობა.

— რომელიც იმ სასნეულოსავით გაერანდა.

— რას იზამ, ამქვეყნად ყოველივე ხანმოკლეა.

როცა ვუამბე, რა საზიზღრადაც იქცეოდა გუშინ ქორწილში, როგორ ძრახავდა და კილავდა სუყველა იქ დამსწრე სტუმარს, პეტრუსი განცვიფრდა. მან დარწმუნება დამიწყო, რასაც გუშინ ვამბობდი, არცრა იმაზე მეტია და არცრა იმაზე ნაკლები, ცხოვრებაში მე და შენ რაც განგვიცდიაო. ყველანი ე რ ო ს ს დავეძებთ, და მერე, როცა ე რ ო ს ი ფ ი ლ ო ს ა დ იქცევა, გვგონია, სიყვარული მოკვდაო. არ გვესმის, რომ სწორედაც ფ ი ლ ო ს ს ძალუძს სიყვარულის უმაღლეს ფორმასთან — ა გ ა პ ე ს თ ა ნ ჩვენი მიყვანა.

მიამბე მაგ ა გ ა პ ე ზ ე რამე-მეთქი, ვთხოვე.

პეტრუსმა, ა გ ა პ ე ზ ე ლაპარაკს აზრი არა აქვს, თავად უნდა განიცადოო, მომიგო პასუხად. და დღეს, თუ მოხერხდა, შეეცდები, რომ ა გ ა პ ე ს ერთ-ერთი რომელიმე მხარე გიჩვენოო. ოღონდ იმისათვის, რათა ეს მოხერხდეს, ჩვენი გარემომცველი ცამყარი — როგორც რომ თევზაობისასაც — ჩვენს მხარეზე უნდა იყოს, რა არი წაგვეშველოს სასურველის მიღწევაშიო.

— მაცნე-მაუწყებელი გშველის, ხელს გიმართავს, მაგრამ არის ისეთი რამ, რაც მაცნე-მაუწყებლის ძალის საზღვრებს გარეთაც არის, შენი ნება-სურვილის ძალისაც და თვითონ შენისაც.

— რა არის მაგისთანა?

— რა არის და, ღვთიური ნაპერწკალი, რომლის მადლითაც წარემატება ადამიანი.

როცა მზემ ცოტა შეასუსტა თავისი აუტანელი მცხუნვარება, კვლავ სანტიაგოს გზას დავუბრუნდით. იმჟამად სრულიად უკაცრიელი, ის მინდვრებსა და ვენახებზე გადიოდა. მალე გზატკეცილი გადავჭერით — ისიც სრულიად უდაბური — და ისევ ტყე-ტყე წავედით. შორს სან-ლორენსის მთის, კასტილიის სამეფოს ყველაზე მაღალი წერტილის, მწვერვალი მოჩანდა. მე ძალიან გამოვიცვალე იმის მერე, რაც პეტრუსს პირველად სენ-ჟან-პიე-დე პორში შევხვდი. ბრაზილია და ყველა ჩემი წამოწყებული და შუაგზაზე მიტოვებული საქმე, ადრე აგრერიგად რომ მაღელვებდა, აწ სულ გადამავიწყდა. ერთადერთი, რაც ცოცხალი რჩებოდა, ჩემი მიზანი იყო, და ყოველღამ ხანგრძლივ ველაპარაკებოდი ასტრაინს, რომელიც სულ უფრო საცნაური და ახლობელი მიხდებოდა.

ვხედავდი, როგორ გამუდმებით მომიჯდებოდა ხოლმე გვერდით, და შევამჩნიე, რომ მარჯვენა თვალი ნერვიულად უთამაშებდა, ხოლო თუ ჩემს მოსაზრებას რასმე ან ვარაუდს ვიმეორებდი, რათა დავრწმუნებულიყავი, გავაგებინე-მეთქი, ბაგეზე დამცინავი ღიმილი უჩნდებოდა. ჯერეთ კიდევ რამდენიმე კვირის წინათ — ლოცვადმავლობის დასაწყისში — სერიოზულად ვშიშობდი, რომ გზის ბოლომდე მისვლას ვერ შევძლებდი. იმ დღეს, როცა გზად რონსევალს გავდიოდით, ყოველივე სამომავლო რამ საშინელ სევდასა მგვრიდა, და დაუყოვნებლივ სანტიაგოში მოხვედრა მინდოდა, კვალად ჩემი მახვილის ხელში ჩაგდების ჟინი მკლავდა და ერთი სული მქონდა, მალე ჩავბუღლიყავი იმ ბრძოლაში, რომელსაც პეტრუსი „ს ა-მ ა რ თ ლ ი ა ნ ო მ ს“ ეძახდა. აწ კი ცივილიზაციის სუყოველი სიკეთე, რომელთა განშორებაც ეგზომ ძნელი იყო, გულიდან გადამვარდნოდა. და ამწუთას შეყოლიებული ვყავდი მხოლოდ ჩემ ზემოთ მობდღვრიალე ცხრათვალა მზეს და ა გ ა პ ე ს შეცნობის მძაფრ წადილს.

მალე ღელე-ხევში დავეშვით, ღელეს გადავედით და რის ვაივაგლახით ავიარე ციცაბო ნაპირი. აქ ადრე, ალბათ, ღრიალით დიოდა წყალუხვი ბობოქარი მდინარე, ავად რომ ბურღავდა დედამიწას ღრმად ჩამარხულ ათასნაირ წიაღისეულ საიდუმლოთა ძებნაში. აწ კი ის მდინარე ღელედ ქცეულიყო, რომლის გადავლაც სულ ადვილად შეიძლებოდა თავთხელში. მაგრამ იმისგან გათხრილი ღრმა კანიონი — წყლის მთავარი ნაჯაფარნამუშაკევი — შემორჩა, ასე რომ მოპირდაპირე ნაპირზე ასვლა სულაც არ იყო იოლი. სწორედ ბრძანა პეტრუსმა ამ რამდენიმე საათის წინათ: „ამქვეყნად ყოველივე ხანმოკლეაო“.

— პეტრუს, ოდესმე თუ გყვარებია ვინმე?

ეს კითხვა თითქოს თავისით მომწყდა ბაგეთაგან, და მევე გამიკვირდა ჩემი სითამამე. ამ წუთამდე თითქმის არც არაფერი არ ვიცოდი ჩემი მეგზურის პირადი ცხოვრების შესახებ.

— თუ ქალებზე მეკითხები, ისინი ბევრნი მყავდნენ. სუყველა ნამდვილად მიყვარდა. ოღონდ ა გ ა პ ე ს შეცნობა მარტო ორთან მეწერა.

პასუხად მე ჩემი ამბავი მოვაყოლე. ისე ხშირად ვმიჯნურდებოდი, მეშინოდა, ვაითუ არჩევანი ვერავისზე ვერ შევაჩერო-მეთქი, ვუთხარი. და თუკი კვლავაც ასეთნაირად გაგრძელდა, მარტოსული სიბერე მელოდება, რაც ძალიან მაშინებს-მეთქი.

— მომვლელ ქალს დაიჭერ ვისმე, — გაიცინა პეტრუსმა. — თუმცა არა მჯერა, რომ სიყვარული წყნარი სავანე იქნება შენთვის სიცოცხლის ბოლოს.

შებინდება დაახლოებით ცხრა საათზე დაიწყო. ვენახები უკან დარჩა, და თითქმის უდაბურ ადგილს მივდევდით. გარეშემო მიმოვიხედე და შორს კლდეებს შუა ერთ პატარა სავანეს ვკარი თვალი, რომლის მსგავსიც ბევრი გვხვდებოდა გზაში. ცოტა კიდევ ვიარეთ, მერე ყვითლად დათარეულ მარშრუტს გადავუხვიეთ და ქოხს რასმე მივუახლოვდით.

ზედ რომ მივადექით, პეტრუსმა რაღაც სახელი დაიძახა — ვერ გავარჩიე, რა სახელი, — და შედგა მიყურადებული. პასუხი არცვის არ გაუცია. პეტრუსმა კვლავ დაუძახა, და კვლავაც არავინ არ გამოხმაურებია.

— კარგი, მაინც შევიდეთ, — გადაწყვიტა მან.

და შევედით.

ოთხი შეთეთრებული კედელი. ღია კარი — უფრო სწორად, კარი საერთოდ არ ება, შესასვლელს ერთ ანჯამაზე ჩამოკონწიალებული ნახევარმეტრიანი ფიცარი ჰქონდა აფარებული. შიგ პირველად ყვერბი მოგვხვდა თვალში, საცეცხლური, ძირს, სოხანზე, რამდენიმე ჯამი ეწყო. ერთ-ერთში ხორბალი ეყარა, მეორეში — კარტოფილი.

უჩუმრად დავსხედით. პეტრუსმა გაბოლა და, უნდა დავუცადოთო, თქვა. დაღლილობისგან ფეხებს ვეღარ ვგრძნობდი, რაკი დავჯექი, ადგომა აღარ მინდოდა, მაგრამ რაღაც მაფორიაქებდა ამ ქოხში, მოუსვენრად ვიყავი. გვერდით პეტრუსი რომ არ მყოლოდა, ეს მოუსვენრობა უთუოდ შიშად გადამექცეოდა.

— ვინც აქა ცხოვრობს, ძილით სადღა სძინავს? — ისე, სიტყვაზე ვიკითხე.

— მანდ, სადაც შენა ზიხარ, — მიპასუხა პეტრუსმა და სოხანეზე მიმითითა.

გადავჯდომა დავაპირე, მაგრამ მან არ დამანება. არ გადავჯდეო, მიბრძანასავით. გარეთ, ალბათ, სუსხმა იმატა, რადგან სიცივემ ამიტანა.

თითქმის მთელი ერთი საათი ვიცადეთ. პეტრუსმა კიდევ ორჯერ გასძახა ვიღაცას, შემდეგ კი გაჩუმდა. ის იყო გავიფიქრე, ახლა კი ჩვენს გზას გავუდგებით-მეთქი, რომ პეტრუსი მოულოდნელად აძრახდა:

— აქ ა გ ა პ ე ს ორი გამოვლინებიდან ერთ-ერთია, — მაუწყა მან და მესამე სიგარეტის ნამწვი ჩაქრო. — არა ერთადერთი, ოღონდ ყოველის უფრო ხალასი. ა გ ა პ ე არის სრულქმნილი სიყვარული, ყოვლისმომცველი სიყვარული, რომელიც სულ ერთიანად ნთქავს იმ ადამიანს, ვისაც ჩაუსახლდება. ვინც ა გ ა პ ე შეიცნო, ის ხედავს, რომ ამქვეყნად, სიყვარულის გარდა, არცრას მნიშვნელობა არა აქვს. ამდაგვარ სიყვარულს განიცდიდა ქრისტე ადამიანთა მიმართ, და იმისი სიყვარული იმზომ ძლიერი იყო, რომ საწუთრო წალმა შეატრიალა, ისტორიის ჩარხის ბრუნვა შეცვალა. მან თავისი განდგომილობით ისეთი რამ მოიმოქმედა, რაც მბრძანებელთა ამა სოფლისათა მთელი თავიანთი სპა-ჯარებიანად ვერ შეიძლეს.

ცივილიზაციის ათასწლოვანი ისტორიის სიგრძეზე ბევრ ადამიანს მოუხდა ყოვლისმომცველი სიყვარულის შეცნობა. და ისინი სოფელ-ქვეყნისთვის იმზომ ბევრის მიცემას ეპირებოდნენ, — სოფელ-ქვეყანა კი ძალიან ცოტას ითხოვდა, — რომ ჩვეულებრივ მიდიოდნენ უდაბნოებსა და სადმე განმარტოებულ სავანეებში, რადგან სიყვარული, რომელსაც ისინი განიცდიდნენ, სუყველას ცვლიდა, ასხვაფერებდა, ისინი წმინდა განდეგილნი ხდებოდნენ, რომელთა სახელები დღესაც ვუწყით.

მე და შენ, სულ სხვაგვარი ა გ ა პ ე ს მიმყოლთ, იმ ადამიანთა მკაცრი, დუხჭირი ცხოვრება იქნებ შემზარავადაც მოგვეჩვენოს. მაგრამ ყოვლისმომცველი სიყვარულით შეპყრობილთათვის ყოველივე დანარჩენი — აბსოლუტურად ყოველივე — სავსებით კარგავს თავის მნიშვნელობას. ეს ადამიანები მარტო ამ სიყვარულის გულისთვისღა ცოცხლობენ.

პეტრუსმა მიამბო, რომ ამ ქოხში ცხოვრობდა ვინმე ბერი, სახელად ალფონსო, რომელსაც კომპოსტელაში თავისი პირველი ლოცვადმავლობის დროს შეხვედროდა, როცა ის თურმე ახლომახლოში საზრდოდ კენკრასა და ხიჩატელს რასმე აგროვებდა. ჩემი მეგზური, რომელიც ჩემზე ბევრად განათლებული კაცი იყო, მიყვებოდა პეტრუსი, ალფონსოს მეგობარი გამოდგაო, ასე რომ სამივემ ერთად შევასრულეთ რიტუალი ა გ ა პ ე, ანუ ც ი ს ფ ე რ ი ს ფ ე რ ო ო. ასეთი მართლაც საოცარი რამ შთაბეჭდილება ჩემს ცხოვრებაში არცრას არ მოუხდენიაო, აღიარა პეტრუსმა. ის კი არა, ახლაც რომ ვასრულებ ამ სავარჯიშოს, ეს ქოხი და თვითონ ალფონსო რომ არ წარმომიდგეს, არ შეიძლებაო. არასოდეს ადრე არა მსმენია, რომ პეტრუსს აგრე მღელვარედ და გზნებით ელაპარაკოს.

— ა გ ა პ ე ყოვლისმომცველი სიყვარულია, — კიდევ ერთხელ გაიმეორა მან, თითქოს ამ ფრაზამ ყველაზე უკეთესად განსაზღვრა სიყვარულის ეს უჩვეულო ნაირსახეობა, — მარტინ ლუთერ კინგმა ერთხელ როგორღაც შენიშნა, როცა ქრისტე ამბობდა, გიყვარდეს მტერი შენიო, მხედველობაში ა გ ა პ ე ჰქონდაო. იმიტომ რომ „შეუძლებელია შენი მტრის სიყვარული, ვინც შენი ბოროტმოსურალია, ვინც სულ იმის ცდაშია, რომ ჩვენი ისედაც არცთუ იოლი ცხოვრება სრულიად გაუსაძლისი გახადოს“, მაგრამ ა გ ა პ ე ბევრად მეტია, ვიდრე ჩვეულებრივი აზრით გაგებული სიყვარული, რომელიც ვინმესადმი შინაგან სწრაფვას ან ლტოლვას გულისხმობს. ამ გრძნობის წყალობით, სულ ერთიანად რომ გვიპყრობს და არცრა თავისუფალ უჯრედს წამლადაც არ გვიტოვებს, უმალ იცარება აგრესიის ყოველგვარი საცადელი.

შენ უკვე ისწავლე საკუთარი თავის აღორძინება, შენი თავის მიმართ სისასტიკის უარყოფა, შენს მაცნე-მაუწყებელთან ურთიერთობა. მაგრამ რასაც ახლა აკეთებ, და ისიც, რასაც სანტიაგოს გზის გავლის შემდეგ მიაღწევ, აზრს მხოლოდ მაშინ შეიძენს, თუ იმ ყველაფერს ყოვლისმომცველი სიყვარული გააცისკროვნებს.

შენ ა გ ა პ ე ს ორ იპოსტასზე ლაპარაკობდი-მეთქი, შევახსენე პეტრუსს. და რახან განდეგილი არა ხარ, როგორც ჩანს, არც პირველ ფორმას იყენებ-მეთქი.

თარგმნა
გურამ გოგიაშვილმა

(გაგრძელება იქნება)

გაგრძელება. დასაწყისი
იხ. „სრ“ № 32-43, 45-48.

№ 49. პარასკევი. 16 მარტი. 2007 წელი.

დისკუსია

● რუსეთის იმპერიის გენერალ პეტრე ბაგრატიონს ძეგლი დაუდგა ედუარდ შევარდნაძემ, მაშინ როცა ზვიად გამსახურდია დავით ალმაშენებელს ეთაყვანებოდა... რუსეთის იმპერიამ კვარცხლბეკზე შესვა თავისი მარიონეტი – ორჯონიკიძე, საქართველომ კი ის მოუსავლეთში დაასამარა...

დღეს უფრო აქტუალურია 1991-93 წლების პუტჩისა და ზვიად გამსახურდიას მკვლელობის სამართლებრივი შეფასება (გამოძიება, სასამართლო), ვიდრე ოდესმე; დღეს მაინც, საქართველოს მიერ გამოსაყენებელია დევნილი კანონიერი ხელისუფლების სამართალმემკვიდრეობის ძალა საქართველოს სახელმწიფოებრიობის განმტკიცებისა და საქართველოს კონსტიტუციური მთლიანობის აღდგენის საქმეში.

სხვადასხვა ათვლის სისტემიდან, თუ გადმოსახედიდან, სამყარო, მოვლენა, თუ კონკრეტული ფაქტი განსხვავებულად ჩანს, ამიტომაც არაა გასაკვირი დისკუსიების სიმწვავე და შეფასებათა მრავალფეროვნება; პრესით თუ ტელევიზიით არაიშვიათად ათასგვარი ჭორ-მართალი ვრცელდება და ხშირად არც ღირს გამოხმაურება, მით უმეტეს, თუკი ავტორი წყალ-წყალა წიგნად აკინძული სიცრუით ცდილობს თავისი დანაშაულებრივი წარსულის დაფარვას (მაგ., ასეთია ე.შევარდნაძისა და ზ.ბიგი მისი თანამზრახველის „თხზულებები“); თუმცა, „ზოგჯერ თძმა სჯობს“...

დღეს ყველა წესიერ ქართველს ორი კითხვა აწუხებს:

რაც გვჭირს, რატომ გვჭირს?

რა არის გამოსავალი?

ბელგიის მოქალაქე ომარ ხახაშვილის ნიშანდობლივ წერილში - „ეროვნული მოძრაობა როგორც სამართლებრივი მოძრაობის ფარვატერი“ (დისკუსიის ფორმატით 2 მარტს გამოქვეყნდა გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“) - მხოლოდ პირველი კითხვის პასუხის ძიებაა, ოღონდ, დაკვირვებული მკითხველი უთუოდ შეამჩნევდა, რომ ბ-ნი ო.ხახაშვილი წუხს არა საქართველოს, არამედ საბჭოთა კავშირის გამო, არადა, დისკუსია საქართველოს სვე-ბელის შესახებაა! თუმცა, ავტორის გასამართლებლად შეგვიძლია სხვაგვარი ახსნაც მოვნახოთ: ბ-ნი ო.ხახაშვილი საქართველოს კეთილ მოგავალს ერთიან, სამართლებრივ საბჭოთა კავშირში ხედავს; თავად მას მოვუსმინოთ: *„საბჭოთა კავშირის სამართლებრივ სახელმწიფოდ გადაქცევა მშვიდობიანად მოხსნიდა ეროვნულ პროგლემებსაც, თვით საბჭოთა რესპუბლიკების გამოყოფამდე, თუ სამართლებრივ პირობებში ეს კიდევ საჭირო გახდებოდა...“*

სხვა მონაკვეთებითაც ჩანს, რომ ბელგიის მოქალაქე ო.ხახაშვილის „გადმოსახედი“ „სამართლებრივი“ საბჭოთა კავშირის იდეის „მწვერვალია“; შეიძლება მისმა სხვა თანამოაზრემ თავი იმართლოს და თქვას, რომ 90-იანი წლების დასაწყისის ევროპაშიც იყო საბჭოთა კავშირის შენარჩუნების სურვილი (მოარული შიში საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ უკონტროლო გირთვული იარაღის გამო!); ვფიქრობ, მკითხველი დამეთანხმება:

გაუმართლებელია მრავალი ხალხის გენოციდზე თვალის დახუჭვა და ლენინ-სტალინური თუ „პერესტროიკ“ული საბჭოთა (რუსეთის) იმპერიის დაცვა...

შდრ.: საქართველოს დამოუკიდებლობისთვის (საქართველოს სამართლებრივი სახელმწიფოს მოწყობა დამპყრობლის გარეშე) მებრძოლი პიროვნებისთვის მიულებელია თავისი სამშობლოს ყოფნა ნებისმიერი სახის რუსული იმპერიის (ცარიზმი, საბჭოთა კავშირი, პუტინის რუსეთი...) მარწუხებში.

შესაბამისად, გუნებრივია, ბ-ნი ო.ხახაშვილის მიერ დანახული საქართველოს ისტორიული „ხედი“ რადიკალურად განსხვავდება თანამედროვე დემოკრატიული მსოფლიოსა და დამოუკიდებელი საქართველოსთვის მებრძოლი ადამიანის მიერ აღქმული გარესამყაროსგან...

სხვადასხვაგვარი აღქმა თუ მოტივაცია განსხვავებულად წარმოაჩენს ისტორიული პიროვნებების არსსაც; მაგ., რუსეთის იმპერიის გენერალ პეტრე ბაგრატიონს ძეგლი დაუდგა ედუარდ შევარდნაძემ, მაშინ როცა ზვიად გამსახურდია დავით ალმაშენებელს ეთაყვანებოდა... რუსეთის იმპერიამ კვარცხლბეკზე შესვა თავისი მარიონეტი – ორჯონიკიძე, საქართველომ კი ის მოუსავლეთში დაასამარა...

ვფიქრობთ, იმპერიის გადმოსახედიდან „ცივად მომზირალ“ ადამიანს შეეძლო წარმოედგინა ის დასკვნითი დებულებები, რომელიც მოცემულია ბ-ნი ო.ხახაშვილის წერილში; მის მრავალ საკამათო თუ უსაფუძვლო მოსაზრებათაგან კრიტიკულად გავაანალიზებთ მხოლოდ ორ დებულებას:

1. ბ-ნი ო.ხახაშვილის აზრით, მართალი იყო მ.მამარდაშვილი, როცა მოითხოვდა, რომ „გარკვეული პერიოდი ისევ რუს ხალხთან ერთად გვეცხოვრა“... საქართველოს ეროვნული მოძრაობის მიერ ეროვნული პრობლემებით შეზღუდვა „ღალატს ნიშნავდა საერთო საკავშირო სამართლებრივი ბრძოლის მიმართ“.

ე.ი. საბჭოთა კავშირის ყოფილი მოქალაქის აზრით, საქართველოს ეროვნული მოძრაობისგან დამოუკიდებლობის ლოზუნგის გააქტიურება ღალატი იყო „საკავშირო სამართლებრივი ბრძოლისადმი“.

შდრ.: საქართველოს ინტერესების დამცველი პიროვნების გადმოსახედიდან საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის, ძლიერებისათვის, კულტურული აღორძინებისათვის ბრძოლა წმინდათაწმინდა საქმეა. სხვა კომენტარს ზედმეტად ვთვლი, მაგრამ შევნიშნავ, რომ ბ-ნ ო.ხახაშვილს წერილის სათაურშიც კი გამოაქვს საბჭოთა კავშირის სამართლებრივი პერსპექტივის იდეა, თუმცა, უზუსტოდ იყენებს ჰოლანდიური ენიდან დამკვიდრებულ ტერმინს: „ფარვატერი“.

2. ბ-ნი ო.ხახაშვილის აზრით, საქართველოს ნამდვილი ჭირისუფალი იყო საბჭოთა ინტელიგენცია (იქვე ასახელებს ერთ-ერთს – მ.მამარდაშვილს); მისივე აზრით, შევარდნაძე სამართლებრივი საბჭოთა კავშირისა და საქართველოს მტერია, ივიტომ, რომ მან (ე.შევარდნაძემ) საბჭოთა კავშირის მმართველი კლანის ინტერესების დაცვის მიზნით, საბჭოთა კავშირის დისიდენტურ-სამართლებრივ მოძრაობას დაუპირისპირა საქართველოს ეროვნული მოძრაობა (რომლის ლიდერებად, თურმე, შევარდნაძემ დასვა იდეოლოგიის მსახური ინტელიგენცია, კრიმინალები, ეროვნულ მოძრაობაში შეგზავნილი ზნეკნინი პირები და ზვიად გამსახურდიას ფონზე ხელმოცარული პოლიტიკოსები ბ-ნ ზვიადს ეგრძოდნენ იმიტომ, რომ პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას იდეალები (სამართლებრივი, დამოუკიდებელი საქართველო და ქართველური კულტურის აღორძინება) მათ პირად კეთილდღეობას ემუქრებოდა.

პატივცემულო მკითხველო, არ დაგღლით ბ-ნი ა.ხახაშვილის ნოსტალგიური აზრთმდინარეობით და, რადგანაც დისკუსიაში ჩავები, შემოგთავაზებთ საქართველოს უახლესი ისტორიის ჩემ მიერ დანახულ „ხედს“, რომელიც, ვფიქრობ, ასევე გუნებრივად იქნება აღქმული თქვენგან; პირველ რიგში, გთავაზობთ ბოლო ოცწლედის პიროობით პერიოდიზაციას:

1. 1985-1990 წლები. „ვარსკვლავეთის ომის“ პროცესში საბჭოთა იმპერიის იდეოლოგიური და ეკონომიკური მარცხი; საქართველოში ეროვნული მოძრაობის

გაძლიერება და ლოგიკური შედეგი: საქართველოს მოსახლეობის ზნეობრივი გამარჯვება 9 აპრილს (9 აპრილი ახალი დიდგორია: გმირთა სისხლით მოპოვებული დიდი გამარჯვება) და ლოგიკური არჩევანი 1990 წლის 28 ოქტომბერს;

2. 1991 წლის გაზაფხული. მალტის გარიგება (აღმოსავლეთ ევროპა დარჩა დასავლეთს; კავკასია, შუა აზია და უკრაინა-გელორუსია-მოლდოვა – რუსეთს); 1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმი (იმპერიული გარიგების ანუ „დინების საწინააღმდეგოდ“ წასვლა) და 1991 წლის 9 აპრილს - დამოუკიდებლობის აღდგენა. საქართველოს ხელისუფლების მიერ საერთაშორისო საკანონმდებლო ბაზის (დასავლური ღირებულებების) პრიმატის აღიარება და „აქტიური ნეიტრალიტეტის“ გამოცხადება;

3. 1991 წლის ზაფხული. რუსეთ-საქართველოს უსისხლო დაპირისპირების I ეტაპი: დაბა ყაზბეგში გამსახურდია-ელცინის შეთანხმების მიუხედავად, რუსეთის მიერ ე.წ. მოსკოვის პუტჩის ფონზე რუსეთის მიერ კიტოვანი-სიგუას ამბოხის პროვოცირება; ზვიად გამსახურდიას 1991 წლის 19 აგვისტოს განცხადება სხვა სახელმწიფოს საძმეებში საქართველოს ჩაურევლობის შესახებ.

4. 1991 წლის შემოდგომა. რუსეთ-საქართველოს უსისხლო დაპირისპირების II ეტაპი: რუსეთის იმპერიისგან მართული ძალების მიერ (ე.შევარდნაძე-გ.ჭანტურია) 2 სექტემბრის დანაშაულის პროვოცირება (ჩვენეული შეფასება იხ. 1991 წლის 17 სექტემბრის გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“) და საქართველოს მიერ საქართველოში მყოფი საბჭოთა კავშირის სამხედრო ნაწილებისთვის საოკუპაციო ჯარის სტატუსის მინიჭება; პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას მიერ იმპერიული გარიგების მძიმე შედეგების თავიდან აცილების მცდელობა; გია აბესაძის ზნეობრივი გმირობა; უშედეგო მოლაპარაკებები თბილისის ზღვაზე.

5. 1991-1992 წლების სისხლიანი ზამთარი (1991 წ. 22 დეკემბერი – 1992 წ. თებერვალი). პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას მიერ დსთ-ს წევრობაზე უარის თქმა; რუსეთ-საქართველოს ომის პირველი ფაზა: ე.წ. თბილისის ომი; საქართველოს სახელმწიფოებრიობის აქტიური ნგრევის პირველი ეტაპი მოსახლეობის პასიურობის ფონზე.

6. რუსეთ-საქართველოს ომის მეორე ფაზა (1992-1993 წლები): საქართველოს სახელმწიფოებრიობის აქტიური ნგრევის მეორე ეტაპი მოსახლეობის აქტიური წინააღმდეგობის ფონზე (სამეგრელოსა და აფხაზეთის ეგზეკუციები რუსეთის მორჩილი განდფორმირებების მიერ; საქართველოში კრიმინალების პარპაში).

7. 1994-2003 წლები. რუსეთის მიერ კავკასიაზე კონტროლის აღდგენა; იმპერიის წინააღმდეგ მებრძოლი პრეზიდენტების: ზვიად გამსახურდიას, აბულფაზს ელჩიბეისა და ვ.ჭოხარ დუდაევის მკვლელობები და განდევნა პოლიტიკური ასპარეზიდან. ამიერკავკასიის სახელმწიფოების კლანურ-კრიმინალური ხელისუფლებების მიერ ახალი იმპერიის „სამოკავშირეო ხელშეკრულების“ გაფორმება და ე.წ. დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის შექმნა.

ანალიზის ცდა

როგორც ჩანს, ჩვენი გაზეთის ფურცლებზე წამოწყებული დისკუსია თანდათან მწვავე ხასიათს იღებს. დისკუსიისთვის თვალყურის მდევნებელ მკითხველს უთუოდ ახსოვს ბელგიელი მოქალაქის ომარ ხახაშვილის წერილი –„ეროვნული მოძრაობა როგორც სამართლებრივი მოძრაობის ფარვატერი“, რომელიც დისკუსიის რუბრიკით „საქართველოს რესპუბლიკამ“ 2 თებერვალს დაბეჭდა. ო.ხახაშვილის ხსენებული წერილის „საკამათო თუ უსაფუძვლო მოსაზრებათაგან მხოლოდ ორი დებულების გაანალიზებას“ ისახავს მიზნად ცნობილი ფილოლოგი ტარიელ ფუტკარაძე თავის გამოხმაურება-წერილში, რომელსაც დღეს გთავაზობთ.

პიროობის თანახმად, ჩვენ კვლავ ყოველგვარი სარედაქციო ჩარევის გარეშე ვაქვეყნებთ შემოსულ მასალებს. მთავარია, კამათი ეთიკის საზღვრებს არ გასცდეს. ჩვენი „სადისკუსიო კლუბის“ კარი ღიაა პაექროობაში ჩაბმის ყველა მსურველისთვის, თუნდაც ეს რამდენჯერმე გახდეს საჭირო.

გინდვეთ სამშობლოს ბედზე მოფიქრალ ყველა მოაზროვნე ადამიანს

ჩვენი უახლოესი უბედური წარსული: წლები, მოვლენები, ადამიანები

დისკუსიის თემაა: „საქართველო 1985-2003 წლებში“

ზვიად გამსახურდია, მერაბ კოსტავა, გია ჭანტურია, ირაკლი წერეთელი).

ბოლო ოცი წლის საქართველოს ისტორიის მცოდნემ თუ მომსწრემ ამგვარი დეზინფორმაცია არ უნდა გაავრცელოს მსოფლიოში, თუკი, რა თქმა უნდა, მისი მსოფლმხედველობრივი „ათვლის სისტემა“ საბჭოთა ადამიანის ცრუ ღირებულებებით არ საზრდოობს დღესაც (ბელგიური ჰავის მიუხედავად).

შდრ., ბ-ნ ზვიად გამსახურდიას უსაფუძვლოდ ლანძღავენ თუ აკრიტიკებენ სხვა მოტივაციითაც (თუმცა, უშეცდომო ადამიანი არ არსებობს); კერძოდ, საბჭოთა

დისკუსია

ის, რაც გვჭირს, იმიტომ გვჭირს, რომ, ჯერჯეროგით, საქართველო არ არის სამართლებრივი სახელმწიფო და დღემდე დიდი გავლენა აქვთ იმ ოლიგარქიულ და პოლიტიკურ ძალებს, რომლებიც სხვა სახელმწიფოებისგან ფინანსდებოდნენ და ფინანსდებიან; შესაბამისად, ჩვენი სამშობლო ძირითადად იმართება სხვა ქვეყნათა სტრატეგიისა და არა საქართველოს მოსახლეობის ნებისა თუ ინტერესების შესაბამისად

სხვადასხვა მოტივაცია

სამწუხაროდ, ნეიტრალიტეტი არ გამოვიდა ე.წ. მალტის გარიგების გამო:

პატივცემულ მკითხველს შევახსენებ, რომ გასული საუკუნის 80-იანი წლების ბოლოს, საბჭოთა რუსეთის იმპერიის რღვევის I ეტაპზე დასავლეთმა („ნატოს“ საზღვრების გაფართოების მიზნით) რუსეთს დაათმობინა აღმოსავლეთი ევროპა და ბალტიისპირეთი, ხოლო უკრაინა, ბელორუსია, მოლდავეთი, კავკასია და შუა აზია დაუტოვა რუსეთს (რომელმაც იმპერიის მოდერნიზების მიზნით შექმნა ე.წ. დსთ); საფიქრებელია, რომ ამერიკა-რუსეთის ამგვარი შეთანხმება საბოლოოდ შედგა 1991 წლის მარტში მალტაში (ახლა რუსეთი იმპერიის რღვევის მეორე ეტაპია: „დასავლეთის“ მიერ დაგეგმილია საქართველოს, აზერბაიჯანისა და უკრაინის შესვლა „ნატოში“).

თავიანთი ხალხების ნების გათვალისწინებით, ლეგიტიმურმა პრეზიდენტებმა: ზვიად გამსახურდიამ, აბულფაზ ელჩიბეიმ და ჯოხარ დუდაევმა თავიანთი სახელმწიფოების დამოუკიდებლობა გამოაცხადეს, რითაც „დიდი პოლიტიკის“ დინების წინააღმდეგ აღმოჩნდნენ.

შესაბამისად, რუსეთის იმპერიამ ძალადობრივი გზით (ადგილობრივი კრიმინალების ხელშეწყობით) დაამხო საქართველოს, აზერბაიჯანისა და ჩეჩნეთის კანონიერი ხელისუფლებები და ფაქტობრივად მიიტაცა ტერიტორიების ნაწილიც; მაგალითად, საქართველოში კრიმინალური პუტჩით დაამხო და საქართველოდან განდევნა: პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას ხელისუფლება, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო, საქართველოს მთავრობა, ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები; მიიერთა აფხაზეთი და ცხინვალის რეგიონი...

სისხლიანი გადატრიალებების ორგანიზებით, რუსეთის იმპერიამ საქართველოში, აზერბაიჯანსა და ჩეჩნეთში ძალაუფლება გადასცა მარionეტულ რეჟიმებს. ამ ქვეყნებში, გარეშე ძალების დახმარებით, ფაქტობრივ ძალაუფლებასა და ეკონომიკურ გერკეტებს სხვადასხვა ფორმით დღემდე ინარჩუნებენ პუტჩისტი კლანები.

აქვე დავძენთ: ეს ყველაფერი თითქმის ყველამ იცის (ამის შესახებ უამრავი დოკუმენტური წყარო არსებობს ჯ.იოსელიანის, თ.კიტოვანის, ი.ბათიაშვილის, ე.შევარდნაძის, რუსი გენერლებისა და სხვათა თვითაღიარებების ჩათვლით); მეტიც, საქართველოს გენერალურ პროკურატურაში 2004 წლის ზაფხულში გ-ნი ზურაგ ადეიშვილის ხელმოწერით შეიქმნა ოფიციალური დოკუმენტი, საიდანაც ნათლად ჩანს, რომ 1991-93 წლებში საქართველოში პუტჩი დაგეგმა, დააფინანსა და თავისი სამხედრო ნაწილების გამოყენებით განახორციელა რუსეთმა...

სამწუხაროდ, პრეზიდენტ მ.სააკაშვილის ხელისუფლებამ 1991-93 წლების პუტჩის გამოძიება ალარ გააგრძელა; სასამართლოს წესით დღემდე არ შექმნილა არც რაიმე ოფიციალური დოკუმენტი; სახელმწიფო დამნაშავეები – სახელმწიფო გადატრიალების ორგანიზატორები და პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას მკვლელები დღემდე არ დასჯილან... აღსანიშნავია ისიც, რომ 1991-93 წლების პუტჩისთვის პრეზიდენტ მ. სააკაშვილის ხელისუფლებას ოფიციალურად არც რუსეთის იმპერია უმხილებია.

ფაქტი ფაქტია: 1991-93 წლებში ბეპაევგალტინ-შევარდნაძის სამხედრო შენაერთებით XX საუკუნეში რუსეთმა მეორედ დაამხო ნეიტრალიტეტის გამომცხადებელი საქართველოს კანონიერი ხელისუფლება. შდრ.: გორბაჩოვ-ელცინის ხელისუფლებამ გაიმეორა ლენინ-სტალინური მთავრობის მზაკვრობა, რომელმაც, თავის მხრივ, დაარღვია 1920 წლის 7 მაისის ხელშეკრულება (რომელიც ნეიტრალიტეტის პრინციპით იყო შედგენილი) და საქართველოს რენეგატი ორჯონიკიძის მეთაურობით წითელი არმია შემოუსია.

თავში დასმული პირველი კითხვის (რაც გვჭირს, რატომ გვჭირს?) პასუხი:

ის, რაც გვჭირს, იმიტომ გვჭირს, რომ, ჯერჯეროგით, საქართველო არ არის სამართლებრივი სახელმწიფო და დღემდე დიდი გავლენა აქვთ იმ ოლიგარქიულ და პოლიტიკურ ძალებს, რომლებიც სხვა სახელმწიფოებისგან ფინანსდებოდნენ და ფინანსდებიან; შესაბამისად, ჩვენი სამშობლო ძირითადად იმართება სხვა ქვეყნათა სტრატეგიისა და არა საქართველოს მოსახლეობის ნებისა თუ ინტერესების შესაბამისად.

მეორე კითხვა:

რა არის გამოსავალი?

ჩემი აზრით, „ახალი ველოსიპედის“ გამოგონება არ გვჭირდება: პოლიტიკურმა სპექტრმა და საზოგადოებამ ორიენტირი უნდა აიღოს არა – „ძლიერ ხელზე“, არამედ ჭეშმარიტად სამართლებრივი სახელმწიფოს აღორძინებაზე.

საამისოდ, ქვეყანაში სასამართლოს წესითაა შესაფასებელი საქართველოში რუსეთის მიერ კანონიერი ხელისუფლების დამხობის, აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონში ქართველთა ეთნოწმენდისა და ტერიტორიების მიტაცების ფაქტები; ამ აქტს მორალურ-ზნეობრივის გარდა საქართველოსთვის პრაქტიკული ღირებულებაც აქვს; კერძოდ:

მას შემდეგ, რაც 1991 წლის 21 დეკემბერს საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ზვიად გამსახურდიამ საბოლოოდ თქვა უარი საბჭოთა კავშირის მოდერნიზებული ვარიანტის – დსთ-ს წევრობაზე (ალმაათის სამიტი) და 1991 წლის 22 დეკემბერს საქართველოში დაწყებული პუტჩით რუსეთმა საქართველოდან განდევნა პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას მთავრობა, საქართველოს საკანონმდებლო ორგანო – საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები, დევნილმა კანონიერმა ხელისუფლებამ კაპიტულაციაზე უარი განაცხადა და დევნილობაში გააგრძელა ფუნქციონირება, პირველ რიგში, მან ოკუპანტად გამოაცხადა რუსეთის შეიარაღებული ნაწილები; დღესაც, საქართველოს ტერიტორიაზე დისლოცირებული უცხო ქვეყნის (რუსეთის...) შეიარაღებული ძალები და ე.წ. „სამშვიდობო ნაწილები“ იურიდიულად დამპყრობელ ჯარად ითვლება, რამდენადაც დევნილი კანონიერი ხელისუფლების მიერ განსაზღვრული საოკუპაციო ჯარის სტატუსი, ლეგიტიმური საფუძვლით მისთვის არავის მოუხსნია. ამ ფაქტის აღიარება დღეს სასიცოცხლოდაა აუცილებელი საქართველოსთვის.

2. საქართველოს უმაღლეს კანონიერ ხელისუფალს – პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას და დევნილობაში მყოფ საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს 1992-93 წლებშივე გათილად აქვს გამოცხადებული ელცინ-შევარდნაძის მიერ დადებული დაგომისის, სოჭისა და მოსკოვის ე.წ. ხელშეკრულებები (სინამდვილეში – გარიგებები!). იურიდიული საფუძველი: ყველა საერთაშორისო სამართლებრივი დოკუმენტის მიხედვით, უკანონო არჩევნებით ლეგიტიმური ხელისუფლება არ ირჩევა. ნიშანდობლივია, რომ შევარდნაძის პარლამენტის 2000 წლის დადგენილებითაც კი, საქართველოს უზენაესი საბჭო კანონიერადაა მიჩნეული 1995 წლის ჩათვლით; საერთაშორისო პრაქტიკის მიხედვით კი დემოკრატიულად არჩეული დევნილი ხელისუფლება არსებობს მანამ, სანამ თავის სამართალმემკვიდრე არჩევნებს არ დანიშნავს, თვითლიკვიდაციას არ გამოაცხადებს, ან სამართალმემკვიდრეობას არ გადასცემს არსებულ რეჟიმს (ლიტვაში 1940 წელს არჩეულმა სამმა დეპუტატმა 1991 წელს გადასცა სამართალმემკვიდრეობა ახალარჩეულ პოსტსაბჭოთა მთავრობას). არსებითია ისიც, რომ 1992 წელს საქართველოს სახელით რუსეთთან და სხვებთან ხელშეკრულებებზე ხელმომწერი პირები (ე.შევარდნაძე, ა.კავსაძე, ვ.გოგუაძე...) იყვნენ დანაშაულებრივი, არალეგიტიმური, უკანონო რეჟიმის წევრები; ისინი, როგორც საქართველოში რუსეთის საოკუპაციო ადმინისტრაციის წარმომადგენლები (ს.ორჯონიკიძის მსგავსად!), იმპერიის დავალებას ასრულებდნენ.

მაშასადამე: რუსეთის საოკუპაციო ჯარების საქართველოდან გაყვანის, აგრეთვე იმპერიის ახალი აგრესიისგან საქართველოს დაცვის სამართლებრივი მექანიზმი და უმოკლესი გზა არის საქართველოს კანონიერი ხელისუფლების სამართალმემკვიდრეობის ფაქტობრივი ამოქმედების დეკლარირება.

3. საქართველოს ტერიტორიაზე 1991-2006 წლებში არსებული კონფლიქტები არ არის არც სამოქალაქო ომი და არც ეთნოკონფლიქტები ქართველებსა და აფხაზებს, ქართველებსა და ოსებს შორის. ჩვენ თვალწინ მიმდინარეობს რუსეთის იმპერიული აგრესია საქართველოს წინააღმდეგ, რომელიც დაიწყო 1991 წლის 22 დეკემბერს. ეს სამართლებრივი დოკუმენტის გაზაზე უნდა ითქვას. საერთაშორისო მასშტაბით წინააღმდეგ შემოსევებში, რუსეთ-საქართველოს პოლო ფაქტობრივი ომის (1991-2006) სამართლებრივი შეუფასებლობა მომავალშიც ძვირი შედეგებს მოუტანს საქართველოს (მაგ., საქართველოსთვის აფხაზეთის სანაპიროების წართმევის მიზნით, თავისი მარionეტების – ვ.არძინბასა და ე.შევარდნაძე-ჯ.იოსელიანის – ხელით რუსეთმა შეძლო ომის ინსპირირება აფხაზეთში; ეს კარგად ჩანს პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას მკვლელობის იმ მასალებშიც, რომლებიც ამჟამად დევს საქართველოს გენერალურ პროკურატურაში... არადა, პუტჩის ობიექტური გამოუძიებლობის გამო, აგრესორად დღემდე საქართველო ცხადდება).

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს სამართალმემკვიდრეობის მნიშვნელობის წარმოსაჩენად შევეხებით ცხინვალის რეგიონის კონფლიქტის სამართლებრივ მხარესაც:

1992 წლის 24 ივნისს დაგომისში შევარდნაძის საოკუპაციო ადმინისტრაციამ, საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციის, 1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმის შედეგების, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს 15 სექტემბრის დადგენილების, საერთაშორისო სამართლის ნორმების იგნორირებით, ხელი მოაწერა ხელშეკრულებას რუსეთის სამხედრო ძალების „მშვიდობისმყოფელთა“ სტატუსით ცხინვალის რეგიონში განთავსების შესახებ; ეს ე.წ. ხელშეკრულება წარმოადგენს სახელმწიფო დანაშაულს და უზენაესი საბჭოს დადგენილებით მას არავითარი იურიდიული ძალა არა აქვს; კერძოდ, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მიერ 1992 წლის 13 მარტის, 2001 წლის 24 თებერვლის, 2003 წლის 28 თებერვლისა და სხვა დადგენილებების საფუძველზე ე. შევარდნაძის საოკუპაციო ადმინისტრაციის ანტიკონსტიტუციური, ანტისახელმწიფოებრივი ხელშეკრულებები ცხინვალის რეგიონთან დაკავშირებით იურიდიული ძალის არმქონედაა გამოცხადებული.

შდრ., ე.შევარდნაძის უკანონო რეჟიმის „სამართალმემკვიდრეობა“ ფაქტობრივად „აკანონებს“ ქვეყნის ტერიტორიების გასხვისებას; მხოლოდ ზვიად გამსახურდიას კანონიერი ხელისუფლების სამართალმემკვიდრეობის საფუძველზე არის შესაძლებელი ტერიტორიული მთლიანობის სამართლებრივი აღდგენა და ძართული სახელმწიფოს გადარჩენა... გარდა ამისა, საქართველოს დღეს ჰაერივით სჭირდება დიდი სამართლებრივი კონსენსუსი.

მომდევნო არჩევნები უნდა იყოს დევნილი კანონიერი ხელისუფლების სამართალმემკვიდრეც და საყოველთაოც (2004 წლის იანვარში ჩემთან საუბრისას ამგვარ შესაძლებლობას არ გამორიცხავდა გ-ნი მ.სააკაშვილი). ამ გზით მოსული ახალი ხელისუფლება, გამოიყენებს რა დევნილი ხელისუფლების სამართლებრივ გაზას, იოლად შეძლებს კომუნისტების მიერ უკანონოდ გასხვისებული ძველი თუ ახალი ტერიტორიების დაბრუნების იურიდიული მექანიზმის ამოქმედებას, დამნაშავეთა მიერ მითვისებული მილიარდების ხალხისთვის სამართლებრივი გზით დაბრუნებას (და არა ახალი კლანების ჯიბეში „გადაძარვას“), ქართველური კულტურისა და ცნობიერების განთავისუფლებას სნობური მისწრაფებებისგან და ჭეშმარიტად დემოკრატიული სახელმწიფოს შექმნას, სადაც თანასწორუფლებიანი და საქართველოს (მისი სახელმწიფო ენის) პატრიოტი იქნება ყველა ჩვენი მოძალაძე, ეთნიკური წარმომავლობის მიუხედავად. ასეთ შემთხვევაში, სწორად განსაზღვრავს ხალხი საგარეო ვექტორებსა და თავისი სახელმწიფოს მოწყობის წესს: რესპუბლიკას დატოვებს, მონარქიას აღდგენს, თუ ტიპურ საპრეზიდენტო ქვეყნად ჩამოყალიბდება.

დასკვნის სახით:

პოსტშევარდნაძისტული საქართველოს ზოგი დადებითი ასპექტის მიუხედავად (მაგ., კარგია ჯარის გაძლიერება, „ჩვენებურების“ შემოკრება, გზების მოასფალტება, პრესის თავისუფლება, ეროვნული რიტორიკა...) საქართველოდან ისევ გაედინება ენერგიული და ნიჭიერი ძართველობა; საქართველოს მოძალაძეთა საარსებო მინიმუმი სიკვდილის სინონიმია; ძართველებზე ისევ მძლავრად ხორციელდება ენობრივ-კულტურული დივერსია: საფრთხის ქვეშაა ერთიანი ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი ცნობიერება (მეცნიერებისა და განათლების სამინისტროს უეროვნულსულო პოლიტიკის გამო!); საქართველოს ტერიტორიების მიტაცება-დაპატარავება გრძელდება... მეტიც, საქართველოში დღემდე სამართლებრივი შეფასება არ მისცემია ზვიად გამსახურდიას კანონიერი ხელისუფლების დამხობის ფაქტს და, შესაბამისად, არაფერი გაკეთებულა ამ სახელმწიფო დანაშაულის დამლუპველი შედეგების აღმოსაფხვრელად...

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ მიერ წამოწყებული დისკუსია მისასალმებელია: ეგებ ამ გზით მაინც შეიძნას საზოგადოებრივი აზრი უახლესი ისტორიის სამართლებრივი შეფასებისთვის, რაც გახდება მყარი საფუძველი სამართლებრივი, დემოკრატიული და ძლიერი ქართული სახელმწიფოს აღორძინებისათვის... იმედი მაქვს, „საქართველოს რესპუბლიკის“ ფურცლებზე წამოწყებული დისკუსია წვრილმან კინკლაობად არ იქცევა, არ იჭარბებს „ემოციები უმნიშვნელოვანესი მოვლენების შესახებ“ და მეტი იქნება მიუკერძოებელი მსჯელობა...

ტარიელ ფუტკარაძე,
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სრული პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის წევრი

ქ. ქუთაისი.
7 მარტი, 2007 წელი

დისკუსიას უძღვებიან ისტორიკოსი ვახტანგ გურული, პოლიტოლოგი მალხაზ მაცაბერიძე და ჟურნალისტი გურამ გოგიაშვილი.

ეს იყო...

მალე გაუთვალისწინებელი რამ მოხდა: ბელადის კანზე ლაქამ კვლავ ზრდა დაიწყო. ექიმ ვ.დ. კაზაკოვს ის-ის იყო მიღწეული წარმატებით ტკბობა არ აცალეს – დააპატიმრეს, შემდეგ პროფესორ დ.დ. კლეტნიოვთან და სხვა მედიკოსებთან ერთად დახვრიტეს: მათ ვ.ვ. კუიბიშევის და მაქსიმ გორკის მოწამვლა დააბრალეს

„ყოველივე ახალი კარგად მივიწყებული ძველია“

ერთ წელიწადზე მეტია, რაც ექიმთა პასუხისმგებლობის საკითხი ფართო საზოგადოებრიობის განსჯის საგნად გახადეს და მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებიც ამ თემას ყურადღებას არ აკლებენ. ამასთან დაკავშირებით მეხსიერებაში გუნებრივად ამოტივტივდება ე. წ. „ექიმთა საქმე“, რომელიც ყოველთვის „სტალინის პიროვნების კულტის“ კონტექსტში მოიხსენიება, თუმცა მის მიღმა მრავალი ადამიანის – ექიმისა თუ პაციენტის – პირადი ტრაგედია იმალება. ვფიქრობ, მკითხველისათვის საინტერესო უნდა იყოს იმ მოვლენათა თვითმხილველისა და მონაწილის, აწ გარდაცვლილი გამოჩენილი რუსი ქირურგის, აკადემიკოს ბორის ვასილის ძე პეტროვსკის მოგონებანი. მინდა ამ მოგონებათა ერთი ნაწილის თარგმანი შემოგთავაზოთ.

„უფალო!

ნუ დაუშვებ იმას, რომ ჩემს საქმიანობაში განდიდებისა და გამორჩენის სურვილით ვიხელმძღვანელო...

მიეცი ჩემს გულს იმდენი ძალა, რომ იგი ერთნაირად თანაუგრძნობდეს მდიდარსა თუ გლახაკს, ბოროტსა თუ კეთილს, მტერსა თუ მოყვარეს.

ყოვლისშემძლევ! შთამაგონე მოთმინება და სიმშვიდე, როდესაც ავადმყოფი ურჩობს და შეურაცხმყოფს, გახადე ზომიერი ჩემი ზრახვანი, ოლონდ არა შემეცნების სურვილი, რამეთუ მასში მინდა დავრჩე უკმარი; დაე შორს იყოს ჩემგან ის აზრი, თითქოს ყველაფერი ვიცი და ყველაფერი შემიძლია...“

ეს სიტყვებია ექიმის ყოველდღიური ლოცვისა, რომელიც XII საუკუნეში შეიქმნა და, იმ დროიდან მოყოლებული, ამ სიტყვებით იწყებდა და იწყებს ყოველ ცისმარე დღეს მედიცინის მრავალი მსახური.

მე ქირურგის სამოცწლიანი გამოცდილება მაქვს, საეროო ექიმის შვილი ვარ. ორი სისხლისმღვრელი ომი გამოვიარე, ჩემს საოპერაციო მაგიდაზე ჯარისკაცებიც და მარშლებიც წოლილან, ოპერაცია მუშების და გლეხებისათვის, მეცნიერების, ხელოვნების მოღვაწეების, მწერლების, თანამოაზრეებისა თუ მოწინააღმდეგეებისათვის გამიკეთებია. ყოველთვის ვცდილობდი ქირურგის ღირსება დამეცვა, ჩემს საქმიანობაში XII საუკუნის ექიმის ლოცვით თუ ჰიპოკრატეს ფიცით მეხელმძღვანელა.

ცხოვრებამ ჩვენი ქვეყნის თითქმის ყველა ხელმძღვანელსაც შემახვედრა, ბევრი მათგანი ჩემი, როგორც ქირურგის, პაციენტი იყო.

იოსებ ბესარიონის ძე სტალინს ექიმები არ უყვარდა, ეშინოდა მათი, თუმცა ზოგჯერ დახმარებისთვის მაინც მიმართავდა. ასე, მაგალითად, ოცდაათიან წლებში ფსორიაზით (კანის ქრონიკული დაავადებით) შეეყროგილმა, ექიმ ვ.დ. კაზაკოვთან ცილოვანი პრეპარატებით – ლიზატებით მკურნალობის კურსი გაიარა. ამ ნაკლებადეფექტიანი, არსებითად ექიმგაუშური საშუალების ინექციებმა სტალინს გარკვეული შვება მისცა და ექიმ კაზაკოვს დაუყოვნებლივ შეუქმნეს „ნივთიერებათა ცვლის ინსტიტუტი“, რომელიც ქვირადღირებული იმპორტული მოწყობილობით აღიჭურვა.

მახსოვს, მაშინ გაზეთ „იზვესტიას“ სამეცნიერო განყოფილების გამგემ ა.ლ. განკნიცერმა დამირეკა და დამავალა, ინსტიტუტის მუშაობას გავცნობოდი, რაც შევასრულე კიდეც (აღსანიშნავია, რომ ამ დაწესებულებაში სადღეისოდ კარგად ცნობილი შიმშილით მკურნალობაც გამოიყენებოდაქ. ვალიარებ, რომ ბრწყინვალე აღჭურვილობითა და კომფორტული მოწყობილობით ინსტიტუტი დიდ შთაბეჭდილებას ახდენდა. „იზვესტიამ“ „ინსტიტუტის“ მონახულების შესახებ ჩემი პატარა წერილი გამოაქვეყნა.

მაგრამ მალე გაუთვალისწინებელი რამ მოხდა: ბელადის კანზე ლაქამ კვლავ ზრდა დაიწყო. ექიმ ვ.დ. კაზაკოვს ის-ის იყო მიღწეული წარმატებით ტკბობა არ აცალეს – დააპატიმრეს, შემდეგ პროფესორ დ.დ. კლეტნიოვთან და სხვა მედიკოსებთან ერთად დახვრიტეს. მათ ვ.ვ. კუიბიშევის და მაქსიმ გორკის მოწამვლა დააბრალეს. ჩვენ, ექიმებს, შავი დღეები დაგვიდგა. ვითარება იმანაც დაამძიმა, რომ ორმოციან წლებში მთავრობამ ზედმეტად განადიდა გახმაურებული „ალმოჩენა“ – კიბოს მკურნალობა გ.ნ. კლიუევასა და გ.ი. როსკინის მეთოდით. თავიდან მას სტალინგაც დაუჭირა მხარი, მაგრამ როდესაც მისი სიმცდარე დადასტურდა, ჯანდაცვის სამინისტროს რეპრესიები დაატეხა თავს.

ალექსანდრე ვიშნევსკი
და ბორის პეტროვსკი

მახსენდება, 1953 წლის იანვრის ერთ სუსხიან დილას მოსკოვის მე-2 საავადმყოფოს კლინიკაში მისული გამაოგნა გაზეთებში გამოქვეყნებულმა ცნობამ: დაპატიმრებული ექიმთა დიდი ჯგუფი. ისინი თითქოსდა მავნებლობაში – გამოჩენილი სახელმწიფო და საზოგადო მოღვაწეების, მხედართმთავრების, მეცნიერების არასწორი მკურნალობის გზით მოკვდინებაში – იმხილებოდნენ...

ძნელი წარმოსადგენი არ უნდა იყოს თუ რა განწყობა დაეუფლა კლინიკის ყველა ექიმს. **ჩვენდა სასირცხვილოდ, სხვა სამკურნალო დაწესებულებებში თავისი კოლეგების „მამხილებელი“ ექიმები გამოიძებნენ.** რაც ყველაზე გულდასაწყვეტია, ავადმყოფთა შორის ისეთებიც აღმოჩნდნენ (სრულად რომ ირწმუნეს საგაზეთო პუბლიკაციების სისწორეს, ვისაც ზიზღი ყველა მედიკოსის მიმართ გაუჩნდა.

იმ დღეს ჩვენს კლინიკაში რამდენიმე რთული ოპერაცია იყო დანიშნული. ექიმები ჩემს კაბინეტში შევიკრიბეთ, რათა მოგვეთათბირებინა, თუ როგორ მოვქცეულიყავით. გადავწყვიტეთ პალატები დაგვევლო, ავადმყოფებს გავსაუბრებოდით და ოპერაციები გადაგვედო.

დიდი, თორმეტადგილიანი პალატა აგზნებული, მოკამათე პაციენტების ხმათა გუგუნით შემხვდა. როდესაც პალატაში შევედი, ყველა დადუმდა და რაღაცის მომლოდინე და დაძაბული მომაშტერდა. სიმშვიდე მოვიხმე და პაციენტებს ვუთხარი, რომ დღევანდელი საგაზეთო პუბლიკაციებით გამოწვეული მათი აღელვება ჩვენთვის სავსებით გასაგებია, თუმცა ჩვენს კოლექტივში მავნებლები არ არიან. მიუხედავად ამისა, მიმდინარე მოვლენების გათვალისწინებით, დაგეგმილი ოპერაციების გადადება გადავწყვიტეთ. წარმოიდგინეთ როგორი შვება ვიგრძენი, როდესაც პაციენტებმა მტკიცედ, თითქმის ერთხმად, მიპასუხეს:

–ჩვენ გენდობით! ოპერაციების გადადება საჭირო არ არის!

იმ დღეს ჩემს მიერ გაკეთებული ოპერაცია – პულმონექტომია კიბოს გამო, კარგად დამამახსოვრდა. ყველაფერმა წარმატებულად ჩაიარა. დიდი მნიშვნელობა გამოქვეყნებულმა ცნობამ: დაპატიმრებული ექიმთა დიდი ჯგუფი. ისინი თითქოსდა მავნებლობაში – გამოჩენილი სახელმწიფო და საზოგადო მოღვაწეების, მხედართმთავრების, მეცნიერების არასწორი მკურნალობის გზით მოკვდინებაში – იმხილებოდნენ...

ძნელი წარმოსადგენი არ უნდა იყოს თუ რა განწყობა დაეუფლა კლინიკის ყველა ექიმს. **ჩვენდა სასირცხვილოდ, სხვა სამკურნალო დაწესებულებებში თავისი კოლეგების „მამხილებელი“ ექიმები გამოიძებნენ.** რაც ყველაზე გულდასაწყვეტია, ავადმყოფთა შორის ისეთებიც აღმოჩნდნენ (სრულად რომ ირწმუნეს საგაზეთო პუბლიკაციების სისწორეს, ვისაც ზიზღი ყველა მედიკოსის მიმართ გაუჩნდა.

იმ დღეს ჩვენს კლინიკაში რამდენიმე რთული ოპერაცია იყო დანიშნული. ექიმები ჩემს კაბინეტში შევიკრიბეთ, რათა მოგვეთათბირებინა, თუ როგორ მოვქცეულიყავით. გადავწყვიტეთ პალატები დაგვევლო, ავადმყოფებს გავსაუბრებოდით და ოპერაციები გადაგვედო.

დიდი, თორმეტადგილიანი პალატა აგზნებული, მოკამათე პაციენტების ხმათა გუგუნით შემხვდა. როდესაც პალატაში შევედი, ყველა დადუმდა და რაღაცის მომლოდინე და დაძაბული მომაშტერდა. სიმშვიდე მოვიხმე და პაციენტებს ვუთხარი, რომ დღევანდელი საგაზეთო პუბლიკაციებით გამოწვეული მათი აღელვება ჩვენთვის სავსებით გასაგებია, თუმცა ჩვენს კოლექტივში მავნებლები არ არიან. მიუხედავად ამისა, მიმდინარე მოვლენების გათვალისწინებით, დაგეგმილი ოპერაციების გადადება გადავწყვიტეთ. წარმოიდგინეთ როგორი შვება ვიგრძენი, როდესაც პაციენტებმა მტკიცედ, თითქმის ერთხმად, მიპასუხეს:

–ჩვენ გენდობით! ოპერაციების გადადება საჭირო არ არის!

იმ დღეს ჩემს მიერ გაკეთებული ოპერაცია – პულმონექტომია კიბოს გამო, კარგად დამამახსოვრდა. ყველაფერმა წარმატებულად ჩაიარა. დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა იმას, რომ პაციენტების უმეტესობა ომის დროს ექიმების, განსაკუთრებით კი ქირურგების, თავდაუზოგავი შრომის თვითმხილველი იყო. სამწუხაროა, მაგრამ ზოგიერთ კლინიკაში ექსცესებს ჰქონდა ადგილი (მეზობელ კლინიკაში ექიმს ყავარჯენი ჩაარტყეს).

ორი დღის შემდეგ სკკპ ცკ-დან დამირეკეს. შემოსულიყო მოსკოველი მუშის, ვინმე ჩ-ს საჩივარი. მას მე სამი წლის წინათ კუჭისა და საყლაპავის კიბოს გამო წარმატებული ოპერაცია გავუკეთე. ჩ. წერდა: „... როგორც ჩანს, პროფესორი პეტროვსკიც მავნებელია – ოპერაციის დროს კანქვეშ რაღაც სიმსივნე ჩამიკერა.“ წერილი არასერიოზულად მივიჩნიე, მაგრამ მოვითხოვე, რომ განმცხადებელი ჩემს კლინიკაში გამოეგზავნათ, მინდოდა გავსაუბრებოდი.

და აი მოლუშული ჩ. ჩემს წინ ზის, თვალს ვერ მისწორებს. ვიგრძენი, მშვენივრად ესმოდა, რომ მე, ამ სიტყვების სრული მნიშვნელობით, მას სიცოცხლე ვაჩუქე. ომის შემდგომ წლებში საყლაპავის ქირურგია ის იყო ფეხს იდგამდა და ჩემს მიერ წარმოებული ოპერაცია იმ დროისათვის მსოფლიოში გაკეთებულ ამგვარ ოპერაციათა მცირე ჯგუფს განეკუთვნებოდა.

პაციენტი გულისყურით გავსინჯე, ანალიზების შედეგებს გავეცანი. როგორც ველოდი, ყველაფერი რიგზე იყო. ნეკნის ხრტილოვანი ნაწილის გადაკვეთის ადგილას მკვრივი ნაწიბური ჩამოყალიბებულიყო. გამკვრივების ლიკვიდაციისათვის პაციენტს მცირე ოპერაცია შევთავაზე.

მეორე დღეს ჩემს კაბინეტში ჩ. თვალჩალურჯებული შემოვიდა. აღმოჩნდა, რომ მისი წერილის შესახებ პალატაში მწოლიარე სხვა პაციენტებსაც შეეტყოთ და რომელილაცა მათგანმა, უკეთესი არგუმენტი რომ ვერ გამონახა რა, სახეში გაარტყა.

ატირებულმა ჩ-მ დაწვრილებით მიამბო, **როგორ წაეკეზეს იმ ავგედითი წერილის დასაწერად.** პატიება მთხოვა, მითხრა, რომ ამის გაკეთება თავიდანვე უნდოდა, რომ თანამოპალატეებზე ნაწყენი არ არის, „ახია ჩემზეო“.

დღეები მიდიოდა. ერთხელ სკკპ ცკ-ში გამომიძახეს: „სასწრაფოდ რიაზანში უნდა წახვიდეთ. რიაზანის საოლქო კომიტეტის მდივანმა ლარიონოვმა სკკპ ცკ-ში დარეკა და „რიაზანელი ქირურგების დანაშაულებრივ საქმიანობის“ გასარჩევად კომისიის გამოგზავნა მოითხოვა“.

რიაზანში ჩავედით და „კოლმეურნის სახლში“ დავბინავდით. საოლქო კომიტეტი-

ენერგეტიკა

„ურემი დღესაც იქაა, სადაც ადრე გაიჩხირა“

ვისი იქნება „ბოლო სიტყვა“?

მსოფლიო გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ ენერგოდაზოგვისა და ენერგოეფექტიანობის პროგრამების დანერგვაში აქტიურად მონაწილეობენ დასავლეთ ევროპის, აშშ-ის, კანადის, ავსტრალიის და სხვა ქვეყნების მთავრობები. ისინი აქტიურად არიან ჩაბმულები ქვეყნისა და ხალხისთვის მომგებიანი პროექტების განხორციელებაში, კარგად აქვთ გათვითცნობიერებული, რომ სწორი ენერგოდაზოგვის ფისკალური ღონისძიებების განხორციელება ქვეყნის მასშტაბით ხელს უწყობს სახელმწიფოს ენერგოუსაფრთხოების განმტკიცებას, მოსახლეობის სოციალური პიროგების გაუმჯობესებას და გარემოს დაცვას.

ენერგეტიკის აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის, ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორის გენადი მესხიას აზრით (განსახილველ საკითხზე მასთანსაუბარი ჩვენი გაზეთის ფურცლებზე ადრეც გვქონდაქ, ეკონომიკური პიროგების გარკვეულწილად გაუმჯობესება შესაძლებელია ქვეყანაში ენერგოდაზოგვის ღონისძიებების მასშტაბური განხორციელებით. საექსპერტო შეფასებით, საქართველოში, დროის მოკლე პერიოდში, სახელმწიფოგიუჯეტის სახსრების უმნიშვნელო დანახარჯებით, მომხმარებლის კომფორტის უცვლელ პირობებში, შესაძლებელია ენერგოსელში 600 მეგავატითსიმძლავრის დეფიციტის შემცირება და ყოველწლიურად 1600 მილიონი კილოვატსაათის ელექტროენერგიის დაზოგვა.

ენერგოდაზოგვის და მოსახლეობის სოციალური დაცვის საქმეში ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა ენერგოდამზოგი ნათურების, როგორც ყველაზე ენერგოეფექტური მოწყობილობის საყოველთაო დანერგვა. 100-ვატიანი ვარვარების და 20-ვატიანი ენერგოდამზოგი ნათურის ტექნიკურ-ეკონომიკური მაჩვენებლების შედარება გვიჩვენებს, რომ თანაბარი განათების დროს ენერგოდამზოგი ნათურის ხარჯი 5-ჯერ ნაკლებია, ხოლო მუშაობის რესურსი 15-ჯერ მეტი, ვიდრე ვარვარა ნათურისა. რესურსის პერიოდში (15000 საათი) ენერგოდამზოგი ნათურა დაზოგავს 1200 კილოვატსაათ ელექტროენერგიას, აცხადებს მეცნიერი.

მისი გაანგარიშებით ერთი ცალი 20-ვატიანი ენერგოდამზოგი ნათურის ექსპლუატაციით, მომხმარებელთან კომფორტის უცვლელ პირობებში, დღე-ღამეში 7 საათით ჩართვის რეჟიმში დაიზოგება 17 კილოვატსაათი ელექტროენერგია. შესაბამისად მომხმარებელი თბილისში ყოველთვიურად, საშუალოდ დაზოგავს 2.72 ლარს, ხოლო რეგიონში – 2.42 ლარს. ნათურის რესურსის 15000 საათის პერიოდში ენერგოდამზოგი ნათურა მომხმარებელს დაუზოგავს თბილისში 192 ლარს, ხოლო რეგიონში – 171 ლარს. საექსპერტო შეფასებით თბილისში ერთ შინამეურნის განათებაზე საშუალოდ იხარჯება 62 კილოვატსაათი ელექტროენერგია. შინამეურნესთან დღე-ღამეში 7 საათით და მეტი დროის ხანგრძლივობით ჩართულია ორი 100-ვატიანი ვარვარა ნათურა. მათით ელექტროენერგიის დანახარჯი 43 კილოვატსაათს შეადგენს, რაც განათებაზე დახარჯული ელექტროენერგიის 70 პროცენტია. აღნიშნულის გათვალისწინებით, შინამეურნესთან ორი ცალი 20-ვატიანი ენერგოდამზოგი ნათურის დანერგვა ორნლიანი საგარანტიო მომსახურებით ეკონომიკურად მომგებიანია.

შვს „როტორ-ლაითმა“ 2000 წელს წარუდგინა საქართველოს მთავრობას, პარლამენტს და სემეკს პროექტების პაკეტი: *1. „ქთბილისის ელექტროენერგიით მომარაგებისა და მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება“; 2. „ქთბილისის ელექტროენერგიის მომარაგების გაუმჯობესება და საგუჯეტო ორგანიზაციების სახსრების დაზოგვა“; 3. „ელექტროენერგიის დაზოგვა და უმწეო მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება“.*

გენადი მესხია აღნიშნავს, რომ პროექტების დაფინანსება შესაძლებელია შემდეგი წყაროებით:

ეს იყო...

● როდესაც დედაძალაძს ვუახლოვდებოდით, ირიჟრაჟა. მძღოლმა რადიომიმღები ჩართო და ჩვენ ი. ბ. სტალინის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ სამთავრობო განცხადება მოვისმინეთ: მდგომარეობა მძიმეა, ცნობიერება დათრგუნულია, სუნთქვა ჩეინ-სტოქსის ტიპისაა.

მძღოლმა მკითხა, რას ნიშნავს ეს სიმპტომები. მე ვუპასუხე: „ეს ალსასრულია.“ ჭაღარა, ხნიერი, ომგამოვლილი მძღოლი ატირდა

„ყოველივე ახალი კარგად მივიწყებული ძველია“

საკენტროლეიბუსით გავეშურეთ. ტროლეიბუსში მგზავრთა სიმრავლე იყო. ჩემს გვერდით ხნიერი ქალბატონები ისხდნენ, ერთ-ერთი ხმამაღლა ყვებოდა: „დიახ, ძვირფასებო, ჟმურმა გუშინ კიდევ ერთი ავადმყოფი დაკლა.“ ამის გამგონეს ტანში გამცრა. პროფესორი ვ.ა. ჟმური, მშვენიერი ქირურგი, აკადემიკოს ა.ნ. ბაკულევის მოსწავლე, ჩემი დიდი ხნის ნაცნობი იყო. შეპასუხებისაგან თავი ძლივს შევიკავე, ტროლეიბუსში ხომ არ დავიწყებდი კამათს! ცხადია, ქალაქში ვითარება „მავნებელ ექიმთა საქმის“ გამო დაძაბულიყო.

საოლქო კომიტეტში ლარიონოვს შევხვდით. მან ზოგადად მოგვითხრა რიაზანის სამედიცინო ინსტიტუტის ოთხი კათედრის გამგის, პროფესორების ვ.ა. ჟმურის, მ.ა. ეგოროვის, ბ.ვ. კირილოვის და ი.ლ. ფაერმანის „მავნებლურ საქმიანობაზე“. მ.ა. ეგოროვ აფერხებდა. ქირურგიული კლინიკების „მავნებლობაში“ ეჭვმიტანილ ხელმძღვანელთა შესახებ შეკითხვაზე მთავარმა ექიმმა მზერა აგვარიდა და, ფაქტობრივად, არაფერი გვიპასუხა.

კლინიკების გაცნობამ და ავადმყოფთა გასინჯვამ გვიჩვენა, რომ ომის შემდგომ უმძიმეს წლებშიც კი, როდესაც ქვეყანა ერთ დიდ საგხედრო ჰოსპიტლად იყო გადაქცეული, რიაზანელი პროფესორები მოვალეობას პირნათლად ასრულებდნენ: ავადმყოფებს კვალიფიციური გამოკვლევა უტარდებოდათ, კეთდებოდა ბევრი ოპერაცია, მათ შორის გადაუდებელიც – მწვავე აპენდიციტის, კუჭის წყლულის პერფორაციის, ნაწლავთა გაუვალობის გამო.

ყველა კლინიკაში წარმატებით კეთდებოდა ისეთი რთული ოპერაციები, როგორიცაა კუჭისა და ნაწლავის რეზექცია კიბოს გამო, სტრუმექტომია, სარძევე ჯირკვლის ამპუტაცია, მსხვილი სისხლძარღვებიდან სისხლდენის შეჩერება და სხვ. პროფ. ვ.ა. ჟმურის კლინიკაში წარმატებით დაიწყეს ოპერაცია ფილტვებზე, ხოლო ბ.ვ. კირილოვის კლინიკაში – სისხლძარღვებზე.

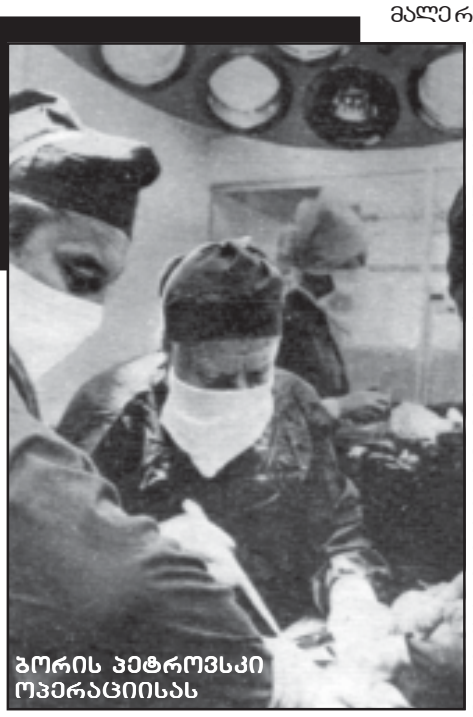

ბორის პეტროვსკი ოპერაციისას

რასაკვირველია, ისევე, როგორც სხვა ნებისმიერ კლინიკაში, ზოგჯერ იყო გაჭიანურება და მხცოვანებში მწვავე აპენდიციტის, კიბოს ზოგიერთი ლოკალიზაციისას დიაგნოსტიკური შეცდომები და ა. შ. ყველა მსგავსი შემთხვევა განხილული იყო საავადმყოფოს კლინიკო-ანატომიურ კონფერენციებზე, გაკეთებული იყო სათანადო დასკვნები, რაც რიაზანის მთავარმა პათოლოგოანატომმაც დაადასტურა.

ყოველივე ზემოთქმულის გამო მოვითათბირეთ, სათანადო დოკუმენტიც შევადგინეთ, რომელიც მთავარ ექიმს და სამგრალდებულ პროფესორ-ქირურგს გავაცანეთ. ჩვენი კომისიის დადებითმა დასკვნამ მათ ხსნის რაღაც იმედი ჩაუსახა.

რა თქმა უნდა, შევეცადეთ გაგვერკვია, თუ ვინ და რა მიზნით წამოიწყო ოთხი პროფესორი-ქირურგის „საქმე“, თუმცა, უშედეგოდ. მიუხედავად ამისა, იქმნებოდა ისეთი შთაბეჭდილება, რომ ეს მართლაც ექიმცხს ნამოქმედარი უნდა ყოფილიყო. ამაზე არაპირდაპირ ისიც მიუთითებდა, რომ იგი თანამიმდევრობით სამივე კლინიკაში მუშაობდა, მაგრამ, როგორც ცუდი სპეციალისტი-ქირურგი სამივედან დაითხოვეს. შემდეგ სამუშაოდ საოლქო კომიტეტის პოლიკლინიკაში მოეწყო და ამის შემდეგ დაიწყო პატივცემული პროფესორ-ქირურგების რეპუტაციის შემგლალავი წერილების წერა.

შემოწმების ოქმი, რომელსაც კომისიის ყველა წევრი, მათ შორის ც-ც აწერდა ხელს, საოლქო კომიტეტს გადავეცით. დაგვპირდნენ, რომ გიუროს სხდომაზე გამოგვიძახებდნენ. ამის შემდეგ მოსკოვში დავბრუნდით.

ამ დროისათვის მრავალი სამედიცინო დაწესებულება მსგავსი კომისიების გასტუმრებას ვერ აუდიოდა. „ექიმების საქმეს“ სულ მეტი გასაქანი ეძლეოდა.

მალე რიაზანიდან დაგვირეკეს და საოლქო კომიტეტის გიუროს სხდომაში მონაწილეობა შემოგვთავაზეს.

სხდომა ღამის სამ საათზე შედგა. იმ დროს ქვეყანა, გელადის რითმს შეწყობილი, ღამღამობით მუშაობდა. ჩვენს მიერ შედგენილი აქტი წავიკითხე. როდესაც ლარიონოვმა მოისმინა, რომ ჩვენ ვერანაირი დანაშაულებრივი ქმედებანი ვერ აღმოვაჩინეთ და, პირიქით, საოლქო და აღმასრულებელი კომიტეტების მხრიდან კი სამედიცინო ინსტიტუტის მოთხოვნების მიმართ უყურადღებობა აღვნიშნეთ, მან უბოდიშოდ შემაწყვეტინა და განრისხებულმა განაცხადა: „არსებობს სხვა სახის ინფორმაცია, რომ პროფესორები კირილოვი და ჟმური ოპერაციებს ცუდად აკეთებენ, ჭრილობას „კოტლეტს“ ამსგავსებენ, რომ დაზარალდა ერთი ქალბატონი–პარტიის ძველი წევრი, რომელიც ამნარიოპერაციის შემდეგ სარძევე ჯირკვლის კიბოს მეტასტაზებისაგან დაილუპა“.

ეს შემთხვევა კარგად იყო ცნობილი. მე ავხსენი, რომ პაციენტს სარძევე ჯირკვლის კიბოს შორსწასული ფორმა ჰქონდა და სავალალო შედეგი გარდაუვალი იყო. ვთქვი, აგრეთვე, რომ ასეთი შემთხვევა ონკოლოგიურ პაციენტებთან მომუშავე ყველა ქირურგის პრაქტიკაშია. ჩემმა პასუხმა ლარიონოვი აშკარად არ დააკმაყოფილა. მაშინ მე მოვითხოვე საოლქო კომიტეტის ინფორმატორ-ექიმის გვარი დასახელებული-ყო. ჩემი განმეორებითი დაჟინებული თხოვნის შემდეგ ლარიონოვმა, როგორც იქნა, ც დასახელა. ის ნაძირალა კი, ცოცხალ-მკვდარი, აქვე, ჩემს გვერდით იდგა. ჩემს აღშფოთებას საზღვარი არ ჰქონდა:

– თქვენ, ალგათ, არ იცით, რომ ც კომისიის შემადგენლობაში იყო შეყვანილი და ჩემს მიერ ახლახან წაკითხულ აქტზე მისი ხელმოწერაც არის, – მივმართე მე ლარიონოვს და აქტზე ც-ს ხელმოწერა ვაჩვენე, – თუკი ეს ასეა, მისი ქცევა ორპირობაა და მეტი არაფერი.

ლარიონოვი არ დამთანხმა და ეს მკვთრი ფორმით გამოხატა – მას აშკარად „სისხლი სწყურიოდა“, მაგრამ საოლქო კომიტეტის გიუროს სხვა წევრების რეპლიკებმა აიძულა ის თავი შეეკავებინა. ამჯერად მან უკვე სხვა ტონით განაცხადა, რომ საოლქო კომიტეტი ყველაფერში გაერკვეოდა, გიუროს სხდომაში მონაწილეობისათვის მადლობა მოგვახსენა, დაგვპირდა, რომ საავადმყოფოს დაეხმარებოდა, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში კვლავ გამოგვიძახებდა.

როდესაც დედაძალაძს ვუახლოვდებოდით, ირიჟრაჟა. მძღოლმა რადიომიმღები ჩართო და ჩვენ ი. ბ. სტალინის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ სამთავრობო განცხადება მოვისმინეთ: მდგომარეობა მძიმეა, ცნობიერება დათრგუნულია, სუნთქვა ჩეინ-სტოქსის ტიპისაა.

მძღოლმა მკითხა, რას ნიშნავს ეს სიმპტომები. მე ვუპასუხე: „ეს ალსასრულია.“ ჭაღარა, ხნიერი, ომგამოვლილი მძღოლი ატირდა, ლოყებსა და ულვაშებზე ცრემლები ჩამოურბოლდა, ჩვენც აგვიცრემლდა თვალები. მოსკოვს სრულ სიჩუმეში ჩავაღწიეთ.

რამდენიმე დღეში მე, სკკპ ფრუნზეს სახელობის რაიკომის მდივანა აფანასიევთან და სეჩენოვის სახელობის მოსკოვის ლენინის ორდენოსანი პირველი სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის რექტორ ვ.ვ. კოვანოვთან ერთად, კავშირების სასახლის სვეტებიან დარბაზში სტალინის კუბოსთან საპატიო ყარაულში ვიდექი. შორიახლოს, შემაღლებულზე მსხდომი ვ. მ. მოლოტოვი და კ. ე. ვოროშილოვი მოურიდებლად ტიროდნენ, იქვე მდგომ სვეტლანასა და ვასილს – ი.ბ. სტალინის შვილებს – თვალები მშრალი ჰქონდათ.

სტალინის სიკვდილის შემდეგ „ექიმთა საქმე“ მიივიწყეს და, როგორც ჩვენ გვებონა, – ლიკვიდირებულ იქნა“.

ჟურნალისტად, „ყოველივე ახალი კარგად მივიწყებული ძველია.“ ნაამბობიდან, ალგათ, ბევრი რამ გეცნოთ: ნაწილი უკვე გადავიტანეთ, ნაწილიც, სამწუხაროდ, ალგათ, წინ გველოდება. დასკვნების გაკეთება მკითხველისთვის მივიდნდია. ერთს შეკახსენებ მხოლოდ კოლეგებს: „ხემ თქვა: აბა ცული რას დამაკლებდა, ჩემი გვარისა რომ არ ერიოსო.“ ჩვენ თუ არ მოვუფრთხილდით ერთმანეთს, ერთმანეთის დასაცავად ხმა არ ავიმაღლეთ, ამას ჩვენს მაგივრად სხვა არავინ გააკეთებს!

თარგმნა

ნიკო მიწიშვილმა

საქმის“ შესახებ

ენერგეტიკა

აძპროექტის რეალიზაციით ელექტროენერგიის გალანსში ძვირადღირებული ელექტროენერგიის შემცირებით, რაც იძლევა საშუალებას ელექტროენერგიის წარმოების არსებულ შეწონილ ტარიფში შეიქმნას ლუფთი (რეზერვი) ისე, რომ მოსახლეობისთვის სამომხმარებლო ტარიფი უცვლელი დარჩეს. ეძ სამომხმარებლო ტარიფის უმნიშვნელო გაზრდის შედეგად მილები ული სახსრებით. ეძსახელმწიფოს მიერ ტარიფის ნაზარდის კომპენსაციისათვის გამყოფილი სუბსიდიებით. ამ დროს მოსახლეობაზე გამოყოფილი დახმარების სახსრების ეფექტურობა გაიზრდება 8-9-ჯერ. დაკანონებულ ორგანიზაციებისთვის დამუშავებული პროექტის დაფინანსება ხორციელდება სამეურნეო ხარჯების ფონდიდან, კერძოდ, ელექტროენერგიის გადასახადზე დაზოგილი სახსრებით, რომელიც მიილება ენერგოდამზოგი ნათურების ექსპლოატაციიდან მილები ული ეფექტით. ეძ უმნეო მოსახლეობისთვის დამუშავებული პროექტის დაფინანსება შესაძლებელია სოციალური დახმარების ფონდით, გრანტებით და სხვა წყაროებით. ამ შემთხვევაში მოსახლეობაზე გამოყოფილი დახმარების სახსრების ეფექტიანობა 8-9-ჯერ იზრდება. ეძ მომავალ ტარიფში არსებული რეზერვიდან დიდ სიძნელეს არ წარმოადგენს იმის დამტკიცება, რომ თბილისში სამომხმარებლო ტარიფი ხელოვნურად გაზრდილია სულ მცირე 0,5 თეთრით.

მიუხედავად პროექტის სტრატეგიული მნიშვნელობისა, ყველა დინტერესებული „ინსტიტუტის“ მოწონებისა და მხარდაჭერისა, საქართველოს ყოფილ პრეზიდენტს ე. შევარდნაძეს სამი წელი დასჭირდა, რომ გამოეცა 2003 წლის 26 აგვისტოს № 1062 განკარგულება „საქართველოში ენერგოდამზოგი ნათურების დანერგვისა და მოსახლეობის ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესების შესახებ“. შეიქმნა პროექტების დანერგვის ხელშემწყობი სამთავრობო კომისია, დამუშავდა კომისიის დებულება და სამუშაო პროგრამა. როგორც იტყვიან, „ყინული დაიძრა“. მაგრამ, როგორც გატონი მესხია აცხადებს, მათი სიხარული ნაადრევი აღმოჩნდა, „ურემი დღესაც იქაა, სადაც ადრე გაიჩხირა“.

პროექტის განუხორციელებლობის მიზეზად ენერგეტიკის მინისტრი ნიკა გილაური საკანონმდებლო გაზის არასრულყოფას ასახელებს. გენადი მესხიას თქმით, თუ მას დავთანხმებით, მაშინ ისმება კითხვა: ვინ უნდა შეიტანოს საქართველოს „ელექტროენერგეტიკისა და გუნებრივი გაზის შესახებ“ კანონში ქვეყნის და ხალხისთვის მომგებიანი ცვლილებები? გუნებრივია, რომ ეს უნდა გააკეთოს ენერგეტიკის სამინისტრომ და ქვეყნის პარლამენტმა. მეცნიერი აცხადებს, რომ „ენერგოგამების“ და მასთან მიტმასნილ მთავრობის მაღალი რანგის ჩინოვნიკებს ხელს აძ აძლევთ „სახალხო პროექტების“ რეალიზაცია, ვინაიდან ამით მათს გიუჯეტს დააკლდება შემოსავლები.

„ენერგეტიკის“ 2006-2007 წ.წ. წლიური ელექტროენერგიის საერთაშორისო მოხმარება 2635 მილიონ კილოვატსაათს შეადგენს. აქედან შინამეურნეობის მოხმარება 1521 მილიონი კილოვატსაათია. თელასის აბონენტის შინამეურნეობა 394 ათასია. აქედან 354 ათასი შინამეურნეობა გამრიცხველიანებულია. საზოგადოებისა და მთავრობისთვის ინტერესმოკლებული არ უნდა იყოს ახალი, 17 მილიონი ლარის ღირებულების საპილოტო პროექტის რეალიზაციის შედეგები, რომელიც ითვალისწინებს სს „რარო-თელასის“ 354 ათას შინამეურნეობისთვის ორ-ორი ცალი 20-ვატიანი 15000 საათის რესურსის მქონე ენერგოდამზოგი ნათურის უსასყიდლოდ გადაცემას ორწლიანი საგარანტიო მომსახურებით. პროექტის დაფინანსების წყაროდ შესაძლებელია აღებულ იქნას შინამეურნეობისათვის სამომხმარებლო ტარიფის 0,3 თეთრი კილოვატსაათით გაზრდის შედეგად მილებული სახსრები.

გატონი გენადი მესხია ხაზს უსვამს იმ გარემოებას, რომ საზოგადოებას აინტერესებს თავისი „ჯიბიდან“ დაფინანსებულ ამ ახალ „სახალხო პროექტს“, რომელიც განამტკიცებს ქვეყნის ენერგოუსაფრთხოებას და მასთან ერთად 354 ათას ოჯახს ყოველთვიურად 5,44 ლარით დაუზოგავს გიუჯეტს, ექნება თუ არა საქართველოს მთავრობისა და საქართველოს პარლამენტის მხარდაჭერა? თუ ამ შემთხვევაშიც „საბოლოო სიტყვა“ „ენერგომამეს“ ეკუთვნით?

ქვეყანაში ენერგეტიკას ახელმწიფოს და მოსახლეობის ინტერესების შეჯერებით უნდა ალორძინდეს. თავდაპირველად საჭიროა, ენერგოპოლიტიკის და ენერგეტიკის განვითარების ეროვნული პროგრამის სრულყოფილი საკანონმდებლო გაზის და ენერგოსისტემის პროგრესული მოდელის დამუშავება. მხოლოდ ამის შემდეგ იქნება შესაძლებელი ქვეყნის გუნებრივი, მატერიალური, ფინანსური და ინტელექტუალური რესურსების ეფექტიანი გამოყენება, ენერგოდაზოგვის და მოსახლეობის სოციალური დაცვის პროგრამების მასშტაბური და დროული განხორციელება, ტარიფის პოლიტიკის და მისი სიდიდის დადგენის მეთოდოლოგიის სრულყოფა, ტარიფის ოპტიმალური სიდიდის განსაზღვრა, მოსახლეობის ინტერესებისა და უფლებების დაცვა.

ესაუბრა

ოთარ ტურაგელიძე

უცხოური პრესა

კოდორის ხეობაში განვითარებული მოვლენები ძალზე მკაფიო სიგნალია იმათთვის, ვინც ცდილობს შეიტანოს არეულობა კონფლიქტების ზონებში არსებული სამხედრო-პოლიტიკურ ვითარებაში და დაპირისპირებულ მხარეს იძულებით მოახვიოს თავს კონფლიქტის მოწესრიგების თავისი პიროგები

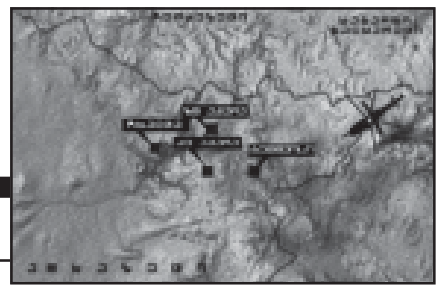

◎ რას წერენ, რას ამბობენ ჩვენზე

გრიგოლ კარასინი: „კოდორის ხეობაში მომხდარ ინციდენტში რუსეთი არ მონაწილეობდა“

ამ დღეებში საქართველოს ხელისუფლება იტყობინებოდა, რომ „სერიოზული ინციდენტი“ მოხდა კოდორის ხეობის ზემო ნაწილში. როგორც თბილისი ამტკიცებს, ტერიტორიას გომბავდა ორი რუსული ვერტმფრენი, რომლებიც ხეობაში ყარაჩაი-ჩერქეზეთის მხრიდან შემოფრინდნენ. რა მოხდა სინამდვილეში? ამის თაობაზე „იზვესტიის“ კორესპონდენტს ესაუბრა რუსეთის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე გრიგოლ კარასინი.

—როგორ შეაფასებდით კოდორის ხეობაში მომხდარი მოვლენების შესახებ გავრცელებულ ინფორმაციას?

—ეჭვგარეშეა, რომ ყოველივე ამან სერიოზული შეშფოთება გამოიწვია. 12 მარტს დილით ჩვენ უკვე ვეცნობოდით ფაქტებს, ხდებოდა ინფორმაციის გაზიარება, გვქონდა დამყარებული კონტაქტები პარტნიორებთან სოხუმსა და თბილისში.

უწინარეს ყოვლისა, სრული პასუხისმგებლობით მსურს განვაცხადო, რომ მონაცემები, რომლებიც ჩვენ ხელთ გვაქვს, არ ადასტურებენ ამ ინციდენტში რუსეთის მონაწილეობის შესახებ გაკეთებულ განცხადებებს. ხეობაში სროლის ფაქტი დაადგინეს საქართველოში გაეროს მეთვალყურეთა მისიისა და დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის სამშვიდობო ძალების წარმომადგენლებმა, რომლებმაც, როგორც კოლექტიური სამშვიდობო ძალების სარდალმა გენერალ-მაიორმა სერგეი ჩაბანმა თქვა, „გაიგონეს სროლის სამი ჯერი და დაინახეს, თუ როგორ გაანათა ცა აფეთქებამ“.

გუნებრივია, ყოველივე ამას გულდასმით გამოიკვლევს საჭირო. 13 მარტს დაიწყო მონიტორინგი კოდორის ხეობის ზემო ნაწილში, რომელშიც მონაწილეობენ სამშვიდობოები და გაეროს მისიის სამხედრო მეთვალყურეები, აგრეთვე აფხაზური და ქართული მხარეების წარმომადგენლები.

ჩვენი მხრივ, ყველაფერს გავაკეთებთ რეალური ფაქტების დასადგენად, რისთვისაც შესაბამის უწყებებს უკვე მიეცათ კონკრეტული დავალებები.

— რუსეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს არაერთგზის განუცხადებია — და ამ შეშფოთებას იზიარებენ მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში, — რომ აფხაზეთსა და სამხრეთოსეთში ალტერნატიული მთავრობებისთვის თბილისის მიერ გაწეული მხარდაჭერა ვითარების სერიოზულ დესტაბილიზაციას ახდენს. ამ ფონზე როგორ შეაფასებდით კოდორის ხეობაში მომხდარ მოვლენებს?

—ასეთი პოლიტიკური თამაში „აფხაზეთის დევნილი მთავრობის“ და „სამხრეთოსეთის პრეზიდენტის“ დიმიტრი სანაკოევის ირგვლივ საკმაოდ შემაშფოთებელია. საერთაშორისო ფორუმებზე, აგრეთვე ორმხრივი კონტაქტების დროს ჩვენ არაერთგზის გაგვისვამს ხაზი, თუ რაოდენ საშიში შედეგები შეიძლება მოჰყვეს ყოველივე ამას. კვირას ღამითკოდორის ხეობაში მომხდარმა ინციდენტმა კიდევ ერთხელ დაადასტურა ეს.

აფხაზეთსა და სამხრეთოსეთში ვითარების დესტაბილიზაცია არ არის რთული. გამლიზიანებლები, როგორც იტყვიან, იქ ისედაც მრავლად არის და „ალტერნატიული“ მთავრობების ყოფნა კიდევ უფრო ამწვავებს სიტუაციას. კოდორის ხეობაში, ალბათ, არ მოხდებოდა ეს ინციდენტი, „ვირტუალურ მთავრობას“ რომ არ დაედო იქ ბინა, რომელსაც აფხაზეთის ლეგიტიმურ ხელისუფლებად ასაღებენ.

სამხრეთოსეთში კი, სადაც „ალტერნატიული“ სტრუქტურები განათავსეს ქართულ ანკლავში, რომელიც უშუალოდ ეკვრის ცხინვალს, ვითარება კიდევ უფრო აფეთქებასაშიშია. ნაკლებადსარწმუნოა, რომ ვინმეს სერიოზულად ჰქონდეს რესპუბლიკაში ხანგრძლივი ორხელისუფლებიანობის იმედი. „ალტერნატიული“ მთავრობის საქმიანობა დიმიტრი სანაკოევის მეთაურობით არის აშკარა პროვოკაცია, რომელიც მიზნად ისახავს ედუარდ კოკოითის რეალურად მოქმედი ხელისუფლებისთვის ძირის გამოთხრას. არადა, როგორც ცნობილია, ნებისმიერ მოქმედებას უკუქმედება მოჰყვება ხოლმე.

კოდორის ხეობაში განვითარებული მოვლენები ძალზე მკაფიო სიგნალია იმათთვის, ვინც ცდილობს შეიტანოს არეულობა კონფლიქტების ზონებში არსებული სამხედრო-პოლიტიკურ ვითარებაში და დაპირისპირებულ მხარეს იძულებით მოახვიოს თავს კონფლიქტის მოწესრიგების თავისი პიროგები. ვითარების განმუხტვა შესაძლებელი იქნება მხოლოდ შეწყვეტილი მოლაპარაკების პროცესის დაუყოვნებლივი განახლების გზით. საამისო ფორმატები უკვე არსებობს და რაიმე ახლის მოგონებას არც აზრი აქვს და არც საამისო დრო არის. ახლა განსაკუთრებულ აქტუალურობას იძენს მოთხოვნა ძალის გამოუყენებლობის შესახებ მორიგების მიღწევის თაობაზე.

—რა ზომებს უნდა მიმართოს საერთაშორისო გაერთიანებამ იმ მიზნით, რომ გაჩნდეს რაიმე ძვრები ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის მოწესრიგების საქმეში?

—ასეთი ძვრების უზრუნველყოფა შეუძლია თვითკონფლიქტის მონაწილე მხარეებს შორის უკვე არსებული მოლაპარაკების ფორმატის ფარგლებში. რუსეთი, როგორც ხელშემწყობი მხარე, კონფლიქტის მოწესრიგებაში მონაწილე სხვა სახელმწიფოები — დიდი ბრიტანეთი, გერმანია, აშშ, საფრანგეთი, აგრეთვე გაერო — სოხუმსა და თბილისს მოუწოდებენ მოლაპარაკების პროცესის სრულმასშტაბიანი განახლებისათვის.

ამ მიმართულებით რაღაც უკვე კეთდება, თანაც, ორივე მხრიდან. მაგრამ ეს აშკარად არ არის საკმარისი დიალოგში სასიკეთო გარდატეხის მისაღწევად. ძირითადი დაბრკოლებაა დაურეგულირებელი ვითარება კოდორის ხეობაში, იქ ზემოაღნიშნული „ხელისუფლების ალტერნატიული ორგანოების“ ყოფნა, აგრეთვე ის, რომ ქართული მხარე არ ათავისუფლებს აფხაზეთის ადმინისტრაციული სტრუქტურების მონაწილეებს, რომლებიც მას დაკავებული ჰყავს, ვერ შეუწყობს ხელს ვითარების მოწესრიგებას, ისევე როგორც რუსი სამშვიდობოების მიმართოფიციალური თბილისის მიერ გამოთქმული პრეტენზიები, ანტიაფხაზური კამპანია, ზედმეტი ემოციურობა და მიმდინარე მოვლენების არაობიექტური შეფასება.

ჩემი აზრით, ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის შესახებ გაეროს უშიშროების საბჭოს ახალი რეზოლუციის ტექსტის მომზადებისას, მისმა ავტორებმა უნდა მოითხოვონ სამშვიდობო პროცესისათვის ხელისშემშლელი ამნეგატიური ფაქტორების აღმოფხვრა.

უკეთესი მოგვალის იმედი ვიქონიოთ და ვიმუშაოთ ამის მისაღწევად.

ИЗВЕСТИЯ
ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

მცხეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის მოიჯარეთა საყურადღებოდ!

მიმდინარე წლის 23 მარტის 12 საათზე მცხეთის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს სხდომა (მცხეთა დ. აღმაშენებლის ქ. №73) განიხილება საკითხი „მცხეთის რაიონის გამგეობის

— №197 2003 წლის 12 დეკემბერი — №135 1998 წლის 30 მაისის — №204 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №142 1998 წლის 30 მაისის — №200 2000 წლის 02 ნოემბერი — №198 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №206 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №142 1998 წლის 30 მაისი — №203 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №142 1998 წლის 30 მაისი — №214 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №142 1998 წლის 30 მაისი — №142 1998 წლის 30 მაისი — №198 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №211 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №204 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №140 1998 წლის 30 მაისი — №208 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №213 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №208 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №199 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №142 1998 წლის 30 მაისი — №257 1998 წლის 30 ოქტომბერი — №214 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №208 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №117 2000 წლის 28 ივნისი — №131 2000 წლის 31 აგვისტო — №213 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №210 1997 წლის 28 ოქტომბერი— №212 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №210 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №212 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №203 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №211 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №200 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №149 1998 წლის 23 მაისი — №53 2002 წლის 30 აპრილი — №149 1998 წლის 23 მაისი — №142 1998 წლის 30 მაისი — №138 1998 წლის 30 მაისი — №138 1998 წლის 30 მაისი — №213 1998 წლის 28 ოქტომბერი — №197 2003 წლის 12 დეკემბერი — №137 1998 წლის 30 მაისი — №141 1998 წლის 30 ივნისი — №200 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №199 1997 წლის 28 ოქტომბერი — №231 1997 წლის 30 დეკემბერი — №169 1997 წლის 24 სექტემბერი — №169 1997 წლის 24 სექტემბერი — №276 1997 წლის 30 დეკემბერი — №254 1998 წლის 30 ოქტომბერი — №169 1997 წლის 24 სექტემბერი — №281 1997 წლის 30 დეკემბერი — №280 1997 წლის 30 დეკემბერი — №284 1997 წლის 30 დეკემბერი — №186 1998 წლის 28 ივლისი — №186 1998 წლის 28 ივლისი — №207 2000 წლის 28 დეკემბერი — №169 1997 წლის 24 სექტემბერი — №72 1999 წლის 31 მარტი — №169 1997 წლის 24 სექტემბერი და №283 1997 წლის 30 დეკემბერი— №206 1998 წლის 29 აგვისტო — №108 2001 წლის 5 დეკემბერი — №203 1998 წლის 29 აგვისტო — №152 1998 წლის 23 ივნისი — №185 1998 წლის 23 ივლისი — №35 1999 წლის 23 მარტი — №206 1998 წლის 29 მარტი — №285 1997 წლის 30 დეკემბერი — №297 1997 წლის 30 დეკემბერი — №204 1998 წლის 29 აგვისტო — №64 2002 წლის 30 აპრილი — №82 1999 წლის 25 მაისი — №169 1997 წლის 24 სექტემბერი — №85 1999 წლის 25 მაისი — №169 1997 წლის 24 სექტემბერი — №204 1998 წლის 29 აგვისტო — № 169 1997 წლის 24 სექტემბერი — №187 2004 წლის 28 ივლისი — №169 1997 წლის 24 სექტემბერი — №109 2004 წლის 30 ივნისი — №214 2000 წლის 28 დეკემბერი — №138 2000 წლის 31 აგვისტო — №31 2000 წლის 28 დეკემბერი — №55 2000 წლის 31 აგვისტო — №240 1997 წლის 9 დეკემბერი — №39 2000 წლის 31 მაისი — №54 2000 წლის 24 აპრილი — №76 2000 წლის 24 აპრილი — №53 2000 წლის 24 აპრილი — №73 2001 წლის 30 აპრილი — №86 1999 წლის 25 მაისი— №115 1998 წლის 28 აპრილი — №205 2000 წლის 28 დეკემბერი — №50 2000 წლის 24 აპრილი — №209 2000 წლის 28 დეკემბერი — №29 2000 წლის 28 დეკემბერი— №136 2000 წლის 31 აგვისტო — №132 2000 წლის 31 აგვისტო — №43 2002 წლის 18 აპრილი — №125 2001 წლის 27 ივლისი — №98 2002 წლის 30 მაისი — №51 2000 წლის 24 აპრილი — №49 2001 წლის 27 აგვისტო — №176 1998 წლის 31 ოქტომბერი

— №49 2004 წლის 30 აპრილი — №222 2002 წლის 30 დეკემბერი — №137 2000 წლის 31 აგვისტო — №44 2002 წლის 18 აპრილი — №239 1997 წლის 9 დეკემბერი — №140 2004 წლის 30 ივლისი — №274 1997 წლის 30 დეკემბერი — №138 2001 წლის 27 მარტი— №95 2002 წლის 30 მაისი — №148 2002 წლის 30 აგვისტო — №110 2004 წლის 30 ივნისი — №157 2002 წლის 30 აგვისტო — №19 2000 წლის 28 თებერვალი — №64 2002 წლის 30 აპრილი — №217 2002 წლის 30 დეკემბერი — №89 1999 წლის 25 მაისი— №131 2001 წლის 27აგვისტო — №40 2002 წლის 8 აპრილი — №64 2002 წლის 30 აპრილი — №220 2001 წლის 28 დეკემბერი — №49 2000 წლის 24 აპრილი — №135 2000 წლის 31 აგვისტო — №134 2000 წლის 31 აგვისტო — №43 2000 წლის 21 აპრილი — №225 1997 წლის 25 სექტემბერი — №64 2002 წლის 30 აპრილი — №203 2003 წლის 29 დეკემბერი — №160 1997 წლის 24 სექტემბერი — №118 2002 წლის 28 ივნისი — №87 1999 წლის 25 მაისის — №227 1997 წლის 25 ნოემბერი — №5 1997 წლის 27 იანვარი — №118 1997 წლის 27 ივნისი — №64 2002 წლის 30 აპრილი — №121 2004 წლის 30 მაისი — №213 1999 წლის 29 დეკემბერი — №101 1998 წლის 31 მარტი — №99 1997 წლის 31 მარტი — №170 1998 წლის 21 ივლისი — №93 1998 წლის 31 მარტი — №97 1998 წლის 31 მარტი — №74 2000 წლის 31 აპრილი — №102 1998 წლის 31 მარტი — №91 1999 წლის 25 აპრილი— №38 2004 წლის 31 მარტი — №215 1999 წლის 29 დეკემბერი — №104 1997 წლის 27 აპრილი — №96 1998 წლის 31 მარტი — №100 1997 წლის 31 მარტი — დადგენილებების ძალადაკარგულად გამოცხადების შესახებ“.

დაინტერესებულ პირებს (სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის მოიჯარეებს) შეუძლიათ დაესწრონ საკრებულოს სხდომას.

მცხეთის მუნიციპალიტეტის საკრებულო

● როგორც შევიტყვეთ, 24 მარტს ბრიტანელებს გულშემატკივრებით სავსე ტრიბუნები გაამხნევებს – თურმე, ყველა ბილეთი უკვე გაყიდული ყოფილა. ვიმედოვნებთ, სრული ანშლაგი სტუმრებზეც დადებითად იმოქმედებს

◎ ფეხბურთი

ყველა ბილეთი გაყიდულია!..

ერთი კვირაც და გლაზგოს „ჰემპდენ პარკზე“ შოტლანდია-საქართველოს ღირსების მატჩი გაიმართება. „ჯვაროსანთა“ მიერ ბოლო ამხანაგურ შეხვედრებში მოპოვებულმა გამარჯვებებმა კლაუს ტოპმიოლერის გუნდს ფიფას ყოველთვიურ რეიტინგში კიდევ უფრო დაწინაურების საშუალება მისცა და ამჯერად ჩვენი ნაკრები უკვე 85-ე ადგილზეა. გაცილებით შთამბეჭდავია სქოთთა დებიუტანტი მწვრთნელის – ალექს მაკლიშის შეგირდთა პროგრამა – ისინი მე-16 პოზიციამდე აღზევდნენ. რაც შეეხება წამყვან ათეულს, იგი ასე გამოიყურება: არგენტინა, იტალია, ბრაზილია, საფრანგეთი, გერმანია, ინგლისი, ჰოლანდია, პორტუგალია, ჩეხეთი, ესპანეთი.

ახლა კი, მოდით, „ევრო-2008“-ის მომავალი შესარჩევი თამაშის შესაძლო მონაწილეებს გავეცნოთ (მასპინძლებს სკოტ პრესლი, მაკფადენი და ფლეტჩერი დააკლდებათ, ხოლო „ტოპის“ კრებულს ასათიანი, კანკავა, ღვინინანიძე და მარცვალაძე ვერ დაეხმარებიანძ.

საქართველო

ლომაია, რევიშვილი, ჭანტურია, კალაძე, ხიზანეიშვილი, კვირკველია, ხიზანიშვილი, სალუქვაძე, ელიავა, შაშიაშვილი, კოგიაშვილი, ცქიტიშვილი, გოგუა, მენთეშაშვილი, მუჯირი, გურდული, არველაძე, იაშვილი, დემეტრაძე, აშვეთია, სირაძე.

შოტლანდია

ნილ ალექსანდერი, გორდონი, მაკგრეგორი, ტერნერი, გრეგ ალექსანდერი, ანდერსონი, კოლდუელი, მაკმანუსი, სტივენ პრესლი, დეილი, მაკნამარა, მარტი, ნეისმიტი, უეირი, გრაუნი, გურკი, ფერგიუსონი, ჰარტლი, მაკლოჰი, ქვოში, სევერინი, თილი, გიტი, გოიდი, მილერი, მელონი.

როგორც შევიტყვეთ, 24 მარტს ბრიტანელებს გულშემატკივრებით სავსე ტრიბუნები გაამხნევებს – თურმე, ყველა ბილეთი უკვე გაყიდული ყოფილა. ვიმედოვნებთ, სრული ანშლაგი სტუმრებზეც დადებითად იმოქმედებს.

◎ ორბიტაზე

ტრაგედია აეროდრომზე

ეს მოხდა ლენინგრადის ოლქის დაბა ნიკოლსკოეს მახლობელ აეროდრომზე.

დაილუპა ორი პარაშუტისტი. თვითმფრინავიდან გადმოხტომის დროს მათ პარაშუტების სტროპები აეგლანდათ, რის გამოც ველარ მოხერხდა ვარდნის დროს დამუხრუჭება.

როგორც ამბობენ, ასეთი ხტომის დროს ადამიანები იშვიათად ილუპებიან, ამიტომაც ერთ დღეს ორი პარაშუტისტის სიკვდილი განსაკუთრებულ შემთხვევად მიიჩნიეს. მიმდინარეობს გამოძიება, ფიქრობენ, რომ ტრაგედია გამოიწვია პარაშუტების არასწორმა ჩალაგებამ. გაირკვევა თუ ვისი მიზეზით მოხდა ეს – თავად სპორტსმენების თუ...

ვითომ პირველი ღამე იქნება?

მართალია, წინა კვირაში ამერიკული კალათბურთის ეროვნული ასოციაციის (ნბაძ კლუბის „დენვერ ნაგეტსის“ ფორვარდს კარმელო ენტონისა და მის გულის ვარდს – მსახიობსა და ამერიკული MTV-ს წამყვანს ლა ლა ვასკესს ბიჭი შეეძინათ, რომელსაც კაიანი დაარქვეს, მაგრამ წელიწად ნახევარია, დაქორწინება ვერ მოახერხეს, თუმცა ადრევე აცხადებდნენ, რომ ქორწილი ცხრა მთას იქით როდიაო.

„ჩვენ ზუსტად ვიცით, რომ ლას-ვეგასში დავქორწინდებით, – თქვა ლა ლამ, – მთავარია, გადავწყვიტოთ, თუ რომელ სასტუმროში გავატარებთ პირველ ღამეს(?!)“.

მოდით, გედნიერ დედ-მამას ვუსურვოთ მალე ქორწინება და თავიანთ გარშემო ათას გვარი ჭორების აღკვეთა.

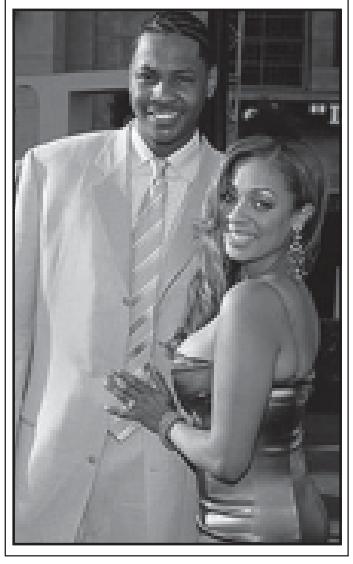

◎ ეროვნული ჩემპიონატი

საათები ვაუებმაც ჩართეს

თბილისის ჭადრაკის სასახლეში 64-უჯრიან დაფებს საქართველოს ეროვნული ჩემპიონატის მონაწილე ვაუებიც მიუსხდნენ. საპრიზო ადგილებისთვის 12 მებრძოლს შორის 9 დიდოსტატია. უნდა ეთამაშა 2003 წლის ევროპის ჩემპიონ ზურაბ აზმაიფარაშვილსაც, რომელმაც ფედერაციისგან სანაცვლოდ, შეჯიბრებაზე დაკავებული ადგილის მიუხედავად, კონტინენტის ჩემპიონატზე სასტუმროს 105-ევროიან ნომერში ცხოვრების დაფინანსება მოითხოვა. ფედერაციამ მისი პიროობები არ დააკმაყოფილა – დრეზდენში გასამგზავრებლად მხოლოდ მათს ხარჯებს გავილებთ, ვინც ეროვნულ პირველობაზე საუკეთესო სამეულში მოხვდება, თანაც ყველასთვის სასტუმროში

63-ევროიანი ადგილებიაო გათვალისწინებული. ამგვარმა პასუხმა გატონი ზურაბი გაანაწყენა და ჩემპიონატში მონაწილეობაზე უარი თქვა. მის ნაცვლად შეჯიბრებაზე მალალრეიტინგიანი დიდოსტატი ლევან აროშიძე დაუშვეს, რომელმაც პირველ ტურში გაიოზ ნიგალიძე დაამარცხა.

ყველასთვის მოულოდნელად, გიორგი ყაჭეიშვილი დებიუტანტ შოთა აზალაძესთან ძლივს გამორჩა ყაიმს. ასევე, დაზავდნენ გაადურ ჯოგავა და ჭადრაკისკენ მოგრუნებული გია გიორგაძე. მერაბ გაგუნაშვილმა, მიხეილ მჭედლიშვილმა და თამაზ გელაშვილმა შავი ფიგურებით, შესაბამისად, დავით არუთინიანს, ლევან ფანცულაიასა და პარმენ გელაზონიას გააჩერებინეს საათები.

გუშინ მეორე ტურის პარტიები ასე დამთავრდა:

ფანცულაია – აზალაძე 1:0, მჭედლიშვილი – გაგუნაშვილი 0,5:0,5, ყაჭეიშვილი – აროშიძე 1:0, ნიგალიძე – გელაზონია 1:0, გელაშვილი – ჯოგავა 0:1, გიორგაძე – არუთინიანი 0,5:0,5.

ლექსო ცინცაძე
ჯემალ კასრაძის ფოტო.

◎ ჭადრაკი

მეორედ – კვარცხლბეკის უმაღლეს საფეხურზე

ლელა ჯავახიშვილი

უკვე გაუწყეთ, რომ საქართველოს მოჭადრაკე ქალთა ეროვნული ჩემპიონატის დამთავრების შემდეგ უძლიერესის გამოსავლენად ტაი-ბრეიქის გამართვა გახდა საჭირო, რადგან დიდოსტატებმა – ლელა ჯავახიშვილმა და სოფიკო ხუხაშვილმა თერთმეტი შესაძლებლიდან 7,5-7,5 ქულა მოაგროვეს.

დამატებითი ორთაბრძოლაც უშელავთო გამოდგა. პირველ ოცდახუთწუთიან პარტიაში თეთრებით მოთამაშე ჯავახიშვილმა ახალ ინდურ დაცვას მიმართა, რამაც მას წარმატება მოუტანა. სამაგიეროდ, მეორე ხელში სიცილიური დაცვა იღბლიანი ხუხაშვილისთვის აღმოჩნდა – 1:1. დებულების თანახმად, დაინიშნა ორი ხუთ-ხუთწუთიანი ტაიმ-ბრეიქი. აქ ჯავახიშვილის უპირატესობა აშკარა იყო და მინიმატჩიც მან მოიგო 2:0, რითაც მეორედ მოიპოვა საქართველოს ჩემპიონობა.

ლელა ჯავახიშვილი 23 წლისაა. 1995 წლიდან ტურნირებში მონაწილეობს. სხვადასხვა ასაკში საქართველოს მრავალგზის ჩემპიონმა და პრიზიორმა თანატოლთა შორის მსოფლიო პირველობაზე თითო ოქროს და ბრინჯაოს მედალი დაიმსახურა, ევროპის პირველობებზე კი ორ-ორჯერ პირველი და მეორე ადგილები დაიკავა. 2001 წლის საქართველოს ქალთა ჩემპიონატისა (2004 წლის ვიცე-ჩემპიონიაქ და მრავალი საერთაშორისო ტურნირის გამარჯვებულმა ოთხჯერ ევროპის საკლუბო ჩემპიონატებში იასპარეზა. „ნტნ“-ის შემადგენლობაში ორჯერ „ოქროს“ და ერთხელ „ბრინჯაოს“ დაეუფლა, 2006 წელს კი „ენერჯი ინვესტთან“ ერთად „ვერცხლი“ ერგო. შარშანვე მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადის მცირე ბრინჯაოს მედალიც ხვდა მესამე დაფაზე მიღწეული წარმატებისთვის. საერთაშორისო დიდოსტატია 2003 წლიდან, ხოლო ვაჟთა საერთაშორისო ოსტატის წოდებას სამი წელიწადია ფლობს.

საქართველოს ჩემპიონი სოფიკო ხუხაშვილთან და მესამე ადგილზე გასულ სოფიკო გვეტაძესთან ერთად 2-16 აპრილს დრეზდენში ევროპის ჩემპიონატზე იასპარეზებს. სამივე დიდოსტატის მგზავრობის მთლიან ხარჯებს საქართველოს ჭადრაკის ფედერაცია გაიღებს. საგულისხმოა ისიც, რომ, ეროვნული ჩემპიონატის დებულების თანახმად, ჯავახიშვილი და ხუხაშვილი ქვეყნის პირველ ნაკრებში მიიწვიეს, ისინი ევროპისა და მსოფლიო გუნდური პირველობებისთვისაც მოემზადებიან. ნაკრების კანდიდატად ითვლება გვეტაძეც. ევროპის ჩემპიონატზე ხუთეულში სხვა ქართველთაგან თუ ვერავინ მოხვდება, მაშინ ეროვნული გუნდის ღირსებას სოფიკოც დაიცავს.

სოფიკო ხუხაშვილი

სოფიკო გვეტაძე

ვაჟა დანელია
ავტორისა და ჯემალ კასრაძის ფოტო.

◎ ადამიანი დროში

რაპირათი გაკვალული გზით

მძიმე ბავშვობა გამოიარა იური ოსიპოვმა – სწორედ იმ წელიწადს (1937ძ, როცა დაიბადა, მამამისი – სტალინგრადის რკინიგზის დირექტორი – დაიჭირეს და, როგორც „ხალხის მტერი“, დახვრიტეს. დაპატიმრების შიშით, დედამ სამ შვილთან ერთად თბილისს მოაშურა, სადაც მაშინ ბავშვების ბებია ცხოვროდა...

სკოლაში სწავლისას იური ფარიკაობამ გაიტაცა. ნიჭიერმა და მუყაითმა ყმაწვილმა მალე სპეციალისტთა ყურადღება მიიპყრო. 1954 წელს თანატოლთა შორის საქართველოს ჩემპიონმა და თასის მფლობელმა ჭაბუკთა საკავშირო პირველობაზე იმარჯვა. მსგავს წარმატებას მომდევნო წელსაც მიაღწია.

თორმეტი წლის განმავლობაში გამოდიოდა იური ოსიპოვი საფარიკაო ბილიკებზე. მის სპოტულ კოლექციას მრავალი ჯილდო ამშვენებს. სსრკ თასის მფლობელმა 1956-1965 წლებში სამჯერ საკავშირო გუნდური პირველობა მოიგო, პირადში კი ხუთჯერ საპრიზო ადგილებზე გავიდა. 1957 წელს, საბჭოთა სპორტსმენთაგან პირველმა, ოცდაერთწლამდელთა მსოფლიო ჩემპიონატსა და საერთაშორისო ახალგაზრდულ თამაშებზე მეორე ადგილები დაიკავა. სტუდენტთა მსოფლიო უნივერსიადების ოქროს, ვერცხლისა და ბრინჯაოს მედალოსანმა საბჭოთა კავშირის ნაკრების შემადგენლობაში მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალში იასპარეზა, ხოლო იტალიის თასზე მესამე ადგილს გამოჰკრა ხელი. 1956 წელს მელბურნის XVI ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებზე გუნდურში მეხუთე, პირადში კი XI ადგილები ხვდა.

დიდ სპორტთან განშორების შემდეგ საქართველოს ტექნიკური ინსტიტუტის კურსდამთავრებულმა წლების განმავლობაში განვლო გზა ქარხნის ოსტატობიდან პურპროდუქტების მინისტრის მოადგილის თანამდებობამდე. საერთაშორისო კატეგორიის არბიტრი, საქართველოს ფარიკაობის ფედერაციის ვიცე-პრეზიდენტი ქველმოქმედებითაც გამოირჩევა.

ყურადღებიან მეულლეს, ორი ვაჟიშვილის მამას და სამი შვილიშვილის ბაბუას დღეს 70 წელი უსრულდება. ღვაწლმოსილ ადამიანს ვულოცავთ იუბილეს!

გიორგი გაგუა

ალსანიშნავია, რომ ყველა არსებული კალენდარი ტროპიკული წელიწადის უცვლელ ხანგრძლივობას გულისხმობს. არადა სინამდვილეში საქმე არც ასე მარტივადაა. ზღვის მოქცევის ტალღა დღე-ღამეში ორჯერ ეხეთქება კონტინენტთა აღმოსავლეთ სანაპიროებს და ამით ამუხრუჭებს ღერძის გარშემო დედამიწის გრუნვას

◎ ეს მისახედია

ვიცხოვროთ ერთი კალენდრით

იულიუსისეული თუ გრიგოლისეული?

ჩვენმა გაზეთმა წლეულს, იანვარში, წამოიწყო საუბარი თემაზე „ზუსტია თუ არა კალენდარი?“. როგორც ჩანს, პუბლიკაციაში („სრ“, 5.1ძ კალენდრის შესახებ გამოთქმული მოსაზრებები საყურადღებო ყოფილა, რაკი მკითხველთა გულისყური მიიპყრო და გამოხმაურებების საბაბი გახდა. 27 იანვარს კიდევ ერთი წერილი დაისტამბა, სადაც საუბარია წინა პუბლიკაციის ავტორებთან, მკვლევარებთან დავით კურტანიძესთან, ამირან მამაგეიშვილსა და რევაზ ფაჩულიასთან.

გაგახსენებთ საკითხის არსს: ძველ რომში არსებული მთვარე-მზისიერი კალენდარი არეულ-დარეული გამოდგა და წელიწადის დროებთან შესაბამისობაში მოსაყვანად გარდაქმნას საჭიროებდა.

რეფორმა იულიუს კეისარმა ითავა ძველი წელთაღრიცხვის პირველ საუკუნეში და იმისი კალენდარი, ერთგვარი უზუსტობის მიუხედავად, წარმატებით ემსახურებოდა ცხოვრებას გარკვეული პერიოდის სიგრძეზე.

იულიუსის კალენდრისხარვეზების გამოსასწორებლად ახალი წელთაღრიცხვის მე-16 საუკუნეში რეფორმატოროგა რომის პაპმა გრიგოლ მეცამეტემ იკისრა. რეფორმირებული კალენდრის შემოღებამ წარმოშვა „ახალი სტილი“ (გრიგოლისეული კალენდარი ძ. „ძველი სტილი“ იულიუსისეულ კალენდარს მოიერგო. ეს უკანასკნელი, როგორც მოგეხსენებათ, დროდადრო აძამდე გამოიყენება მართლმადიდებლურ საეკლესიო ცხოვრებაში. ზოგიერთი სპეციალისტი ფიქრობს, რომ გრიგოლ მეცამეტის კალენდარი გაუმჯობესებულ იულიუსის კალენდრად შეიძლება მივიჩნიოთ. ამდენად, თუ ამ კალენდრის მოძრეები დათანხმებიან შესწორებას, სწორედ იულიუსისეულს მიიღებენ.

ცნობილ ასტრონომს, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტს როლან კილაძეს ძველი სტილის ერთგულება უფრო კონსერვატიზმის გამოვლინებად, ტრადიციების ერთგულებად ეჩვენება, ლოგიკის თვალსაზრისით კი, ახალი სტილის „ხელშეუხებლობას“ თვლის უფრო უპრიანად. სიტყვას სწორედ გატონ როლანს ვაძლევთ:

— წელიწადის დროთა ცვლა ერთმნიშვნელოვნად უკავშირდება მზისგან ცის ეკვატორის გადაკვეთის მომენტს. ჩვენს ეპოქაში დროის ინტერვალი ორ ასეთ მოვლენას შორის (ანუ ტროპიკული წელიწადი 365, 2422 დღე-ღამის ტოლია. არადა ყოველდღიური საქმიანობისათვის მოსახერხებელია, რომ კალენდარი შეიცავდეს დღე-ღამეთა მთელ რაოდენობას.

ტროპიკული წელიწადის ხანგრძლივობასთან ასეთი მოთხოვნის თავსებადობისათვის შემოიღეს ჯერ იულიუსის, მერე გრიგოლის კალენდრები, ხალხში „ძველი“ და „ახალი“ სტილების სახელწოდებებით ცნობილი.

პირველი კალენდრით წელიწადის ხანგრძლივობა საშუალოდ 365, 25 დღე-ღამე გამოდის, მეორეთი — 365, 2425. შესაბამისად, იულიუსისეულში 1 დღე-ღამის ტოლი შეცდომა უნდა გროვდებოდეს 128 წელიწადში, ხოლო გრიგოლისეულში — 3300 წელიწადში. აქედან გამომდინარე, ასტრონომიული ხედვით, ახალი სტილი ძველთან შედარებით გაცილებით ზუსტია.

ალსანიშნავია, რომ იულიუსის კალენდრის უზუსტობა გრიგოლ მეცამეტემდე დიდი ხნით ადრე შენიშნეს და არაერთხელ სცადეს გამოსწორება.

ყველაზე დიდ წარმატებას ომარ ხაიამმა მიაღწია, რომლის კალენდარიც თითქმის ზუსტად ითვალისწინებდა ძველი სტილის მიერ დაგროვილ ერთ დღე-ღამეს (ამ კალენდრით ყოველ 33 წელიწადში ნაკისნი არის 8ძ, მაგრამ სირთულის გამო ვერ ჰოვა გავრცელება.

ალსანიშნავია, რომ ყველა არსებული კალენდარი ტროპიკული წელიწადის უცვლელ ხანგრძლივობას გულისხმობს. არადა სინამდვილეში საქმე არც ასე მარტივადაა. ზღვის მოქცევის ტალღა დღე-ღამეში ორჯერ ეხეთქება კონტინენტთა აღმოსავლეთ სანაპიროებს და ამით ამუხრუჭებს ღერძის გარშემო დედამიწის გრუნვას. ეს მოვლენა მოქცევითი ხახუნადაა სახელდებული.

ასეთი ხახუნის შედეგად დღე-ღამის ხანგრძლივობა ყოველ 60 ათას წელიწადში ერთი წამით იმატებს. შესაბამისად, ყოველი წელიწადი, გამოსახული დღე-ღამის ერთეულებში, წინასთან შედარებით „მოკლდება“ 0,006 წამით (მაგალითისათვის: ძვის ხანაში წელიწადი შეიცავდა 390 დღე-ღამესძ; ამიტომაც ტროპიკული წლის ხანგრძლივობა (რომელიც მოკლეა როგორც იულიუსის, ისე გრიგოლის წელიწადზეძ თანდათანობით შორდება ორივენაირ წელიწადს და შესაბამისად თითო დღით კალენდრის შესწორება არცთუ შორეულ მომავალში სულ უფრო ხშირად გახდება საჭირო.

საილუსტრაციოდ, მოქცევითი ხახუნის გათვალისწინებით, ახალი სტილის შესწორება საჭირო შეიქნება არა 3300 წლის (როგორც ეს მარტივი ანგარიშით გამოდისძ, არამედ 2500 წლის შემდეგ.

კალენდრის საწყის ეპოქას რაც შეეხება, ეს გახლავთ წმინდად შეთანხმების მოვენტი და უპირატესი საწყისი ხანა არც არსებობს.

... ჩვენ განვაგრძობთ კალენდრის სიზუსტის შესახებ საუბარს და ახლო მომავალში მათემატიკოსების პოზიციასაც გაგაცნობთ.

თამაზ ეგანოიძე

◎ ქუჩის სევდა

„დგანან და რიხით რაებს როშავენ“...

გული არ მიშვებდა, ხოლმე, ყურადღება არ მივაქციო მათ. ზოგი ავტოგუსის გაჩერებაზე დაეხეტება, ზოგი — ქუჩაში, ზოგი ეკლესიის კარებთან ზის, ზოგი რესტორანთან თუ გაზართან, ზოგი მეტროში კედელს აკვრია და არის ერთი ხვეწნა-მუდარა....

მათხოვრობენ ლოცვითა და სიმღერით, ჩურჩულითა და ოგანხით. ზოგს ფეხი არა აქვს და ზოგს ხელი, ზოგს თვალისჩინი დაჰკარგვია და ზოგსაც სმენა. ზოგს ჯუბა აცვია და ზოგს — პიჯაკი, ზოგს იდაყვი გამოხევია და ზოგს დაუთოებულ-გაპიწკინებული შარვალი თუ კაბა მოურგია.

არიან ბავშვები და ხანშიშესულები, კაცები და ქალები, ჭარმაგები და ახალგაზრდები.

ასეა ალმოსავლეთში თუ დასავლეთში, თბილისში თუ ქუთაისში, ზუგდიდსა თუ თელავში, ბათუმსა თუ რუსთავში, სოფლად და ქალაქად, გეგონება, მათხოვრად ქცეულაო ქვეყანა. გულმოწყალე გამვლელები „კაპიკებს“ უყრიან თუნუქის ქილებში თუ გამოწვდილ ხელებში. აქა-იქ ქალალდის ფულიც „გამოჩნდება“ და პურის ნაჭერი, და ისინი სევდიანი ღიმილით იხდიან მადლობას...

... და ამ ღიმილით გაჯერებულა საქართველო!

თბილისის რკინიგზის სადგურთან და, მეტროშიც, ერთი კაცი დადის, გაპარსულ-დავარცხნილი, სუფთად ჩაცმულ-დახურული, ხმელი, მაღალი, სანდომიანი და ენაწყლიანი. ცოტა სხვანაირი, უცნაური... ლექსად რომ ამბობს სათქმელს!

— „ჩემი სათქმელი, ჩემი ლექსია, თქვენთან მოვედი, როგორც მესია!... აბა, ძვირფასო ხალხო, გაიღეთ შესაწირი... ხუთი, თუ გინდათ, ათი ან ოცი თეთრი!... გწყალობდეთ ღმერთი!“...

პირველად, რომ ვნახე, გამიკვირდა, მათხოვარისა არა ეტყობოდა რა!

— „ნულარ დაძრახავთ ამ ჩემს ხეტიალს, თქვენ რომ გგონიათ ცოტა მეტია... ასე ცხოვრება ჩემი ბედია...“

ერთხელ ვილაცამ ქალალდის ფული ჩაუდო ხელში. — „არა, ძმობილო, არა ძნა ასე, ღმერთი მცირედსაც სიკეთით ავსებს!... შენ რომ მოიკლო ზედმეტად ლუკმა, არ შემერგება, იცოდე, კუკნად!...“

მეტროს დარბაზში იდგა და ახალდამონტაჟებულ ტელევიზორს შეჰყურებდა.

— „ჰა, საოცრება, თუ გინდა ბოშო, მიწისქვეშეთშიც ხმამაღლა როშავს!...“

რეკლამებს გადმოსცემდნენ. რეკლამა ცეკვებმა შეცვალეს.

— „მადლიანია ეგ შენი როკვა, ამ სიდიადეს იმედი მოჰყავს“...

მერე, „პოლიტიკოსი“ გამოჩნდა ეკრანზე.

— „დგანან და რიხით რაცხას მოსთქვამენ და იკავებენ მაღალ პოსტამენტს!...“

... ორიოდე დღის შემდეგ, სამარშრუტო ტაქსი ის-ის იყო დაქოქა მძღოლმა, ჯერ კიდევ გამოლებულ კარში შემოყო თავი.

— „კეთილო მძღოლო იარე ნელა, მაინც სასწრაფოდ მივდივართ ყველა!...“

შევყოვნდი. გასაუბრებას შევეცადე.

— „ჩემთან მოსული ყოველი კაცი, ან ჭკვიანია, ან კიდევ ნაცი!...“

არ მეწყინა, უბრალოდ, გავიღიმე.

— სადაური კაცი ხან, ძმაო?

— „შენ ძმა მიწოდე ყარიბს და ეულს, ტკბილი სიტყვების აწ გადაჩვეულს!“...

— იმ დღეს გნახეთ, ვიღაცეებს ესაყვედურებოდით, ხმამაღლა!...

— „რალას გაუგებ ჩერჩეტთ და უვიცთ, თავში ეშმაკი ფაშარად უზით!...“

თქვა და დაფიქრდა. ჯიბიდან გაქათქათებული ცხვირსახოცი ამოიღო. იქვე, თარჯზე გაფინა და ჩამოჯდა.

— მაწყენინეს, — მათხოვარია და ერთი ათკაპიკიანი მიეცით, უთხრა ერთმა მეორეს!... თუმცა!...

თქვა და წამოდგა.

— ახლა წავალ და ნამცხვრებს ვიყიდი... ჩემს სულიერ ძმებს მივუტანო ასათიანზე... მელოდებიან!... მერე ჩამომისხდებიან საწოლთან და ქვეყნის ამბებს მეკითხებიან... მეც, ჩემი შერყეული ტვინით ვუყვები ათას სისულელეს და ისინიც ხარობენ... ვატყუებ, გარეთ ყველაფერი დიდებულად არის-მეთქი და მათაც უხარიათ... და მეც მიხარია, რომ ვილაცას ვახარებ...

ჩაფიქრდა.

— „ვერ დავაჯერე ეს ხალხი, კაცო!.. მარტო მივყვები ამ ქვეყნის ჭორომს, მე მათხოვარი კი არ ვარ, კარგო, მე დახმარებას მოვითხოვ მხოლოდ!...“

ისევ ჩაფიქრდა.

— თუმცა!... მათხოვარი ვარ, აბა, ვინა ვარ?... უშვილქირად დაგდებული, უპატრონო, ჭკუასუსტი ქუჩის მელექსე... რითი ვჯობივარ ჩემს სულიერ ძმებს? იმითი, რომ ქუჩაში დავდივარ?... რა ყრია ქუჩაში?... ცრემლია, ყველგან ცრემლია, მწარე და უსაშველო...

ცრემლიან თვალებში სევდა ჩაგუბებოდა უსაზღვრო ტკივილით დამძიმებული.

— „ფეხის წვერებზე და აცა-ბაცა, დავდივარ გზებზე ხვნეშა-კივილით, სადღაც გამძრალა სულის ბავშაღლო, სწორედ ეს არის ჩემი ტკივილი!...“

წავიდა.

მიდიოდა და მესმოდა როგორ ბუტბუტებდა გზადაგზა:

— „მე თქვენ გჭირდებით, იცოდეთ, თორემ... შემოგვიჩვევენ ბოსტანში ღორებს!...“

ქუჩებში ბევრი დადის ასეთი თვალებით!

ზაურ ფიფია

საქმე №2/156

განჩინება

შპს „მირიანი-ი“-ს გაკოტრების მმართველის საბოლოო ანგარიშის და საბოლოო მოხსენების დამტკიცებისა და შპს „მირიანი-ი“-ს გაკოტრების საქმის წარმოების დასრულების შესახებ

ქ. კასპი 13 მარტი, 2007 წ.

კასპის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მ. ენუქიძემ ვიხელმძღვანელე რა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 285-ე მუხლებით, „გაკოტრების საქმეთა წარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონის 29-ე და 29-1-ლი მუხლებით,

დავადგინე:

1. დამტკიცდეს შპს „მირიანი-ი“-ს გაკოტრების მმართველის ვ. კაპანაძის საბოლოო ანგარიში და საბოლოო მოხსენება.

2. დასრულდეს შპს „მირიანი-ი“-ს გაკოტრების საქმის წარმოება. შპს „მირიანი-ი“ გამოცხადდეს გაკოტრებულად და მოხდეს მისი ლიკვიდაცია.

3. დაევალოს მარეგისტრირებელ ორგანოს გორის საგადასახადო ინსპექციას შპს „მირიანი-ი“, მდებარე კასპი, ფარნავაზის 2, ამორიცხოს სამეწარმეო რეესტრიდან.

4. განჩინება გამოქვეყნდეს ცენტრალურ პრესაში და განთავსდეს სასამართლოს დაფაზე. განჩინება გაეგზავნოს შპს „მირიანი-ი“-ს მარეგისტრირებელ ორგანოს (გორის საგადასახადო ინსპექციასძ.

5. შპს „მირიანი-ი“-ს გაკოტრების მმართველს ვ. კაპანაძეს შეუწყდეს უფლებამოსილება.

6. განჩინება გასაჩივრებას არ ექვემდებარება.

მოსამართლე მ. ენუქიძე

● **გირჩევთ წაკითხულს ნუ დასჯერდებით, თავად მოინახულეთ და ეზიარეთ იმ საოცარ და მშვენიერ სამყაროს, რომელსაც მთელი არსებით ემსახურება ეს სამი ხელოვანი**

◎ **მხატვრობა**

შესანიშნავი სამეული

ანდრო გიორგაძე, ნატო გვინჩიძე და ნიკა გერიანიძე თითქმის ერთდროულად, 80-იან წლებში გამოვიდნენ შემოქმედებით ასპარეზზე ორიგინალური ხელწერით, საკუთარი, გამორჩეული ხელწერით და თავიდანვე იმ ხელოვანთა რიცხვში აღმოჩნდნენ, რომელთა შემოქმედებაც მნიშვნელოვნად ამდიდრებს ქართული სახვითი ხელოვნების მონაპოვარს.

მათი მოწოდება გამოყენებითი ხელოვნებაა და არაერთხელ განუცდიათ წარმატების სიხარული სხვადასხვა გამოფენაზე ჩვენშიც და უცხოეთშიც. გოლო დროის პერიპეტიებმა საექსპოზიციოვნებათაღლვა თითქოს შეანელა. აკი იტყვის კიდეც ერთ-ერთი მათგანი, ნიკა გერიანიძე: **„ცოტა უხასიათობა შემოვეპარა, დღევანდელმა გამოფენამ კი ძალა და ხალისი კვლავ შემმატა, სტიმული მომცა. დიდი მადლობა მასპინძლებს – ამ დარგაზის მესვეურებს, თიბილისი ბანკს, მამუკა ხაზარაძეს, შეკრებილ საზოგადოებრიობას აქ მოგრძანებისთვის, ჩვენი დაფასებისა და კეთილი სურვილებისთვის...“**

ეს მადლიერება ყველამ გაიზიარა. ამის საბაბი კი თიბილისი ბანკის საექსპოზიციო დარგაზში წარმოდგენილი მშვენიერი გამოფენა გახლავთ, გამოფენა, რომელსაც ერთდროულად ავსებს მინანქარი, გატიკა და მცირე პლასტიკა.

ოცამდე ნამუშევარი გამოიტანა დამთვალიერებელთა სამსჯავროზე ანდრო გიორგაძემ, მას შემდეგ რაც ი. ნიკოლაძის სამხატვრო სასწავლებელი დაამთავრა (1983 წელსაც, იმ დროიდან მოყოლებული მინანქარზე მუშაობს. თბილისის სამხატვრო აკადემიაში სწავლამ მას ამუქცელესი და ტექნიკურად რთული ხელოვნებისადმი ინტერესი კიდევ უფრო გაულრმავა და მის საიდუმლოებათა ათვისებასა და სიღრმეების წვდომაში ჰპოვა თავისი მოწოდება. მისი ქმნილებებისადმი დიდი ინტერესი გამოუჩენიათ უცხოეთშიც, მაგალითად, გერმანიის სხვადასხვა ქალაქის გალერეებმა ოთხჯერ უმასპინძლეს მის ნამუშევრებს, უფრო მეტიც, ისინი „გერსმანისა“ და „ბერნაკის“ გალერეების მუდმივ გინადართა რიცხვში არიან.

ახლანდელ გამოფენაზე ანდრო გიორგაძემ ტიხრული და ფერწერული მინანქრის მრავალფეროვანი ნიმუშები წარმოადგინა. სპილენძზე შესრულებული პეიზაჟები თუ ნატურმორტები ფერწერულ ტილოებს ჰგავს მეტყველი, ხასხასა ფერებით. მისი პალიტრა კონტრასტული და მდიდარია ინტენსიური ტონებით. ყურადღებას იქცევს ვერცხლზე შესრულებული ტიხრული მინანქრის დახვეწილი ნიმუშები. ფაქიზი, სკრუპულოზური ხელწერის ნამუშევრებში მკაფიოდ იგრძნობა დიდი გემოვნების მქონე ჭეშმარიტი ოსტატის გაწაფული ხელი.

საოცარ სიმყუდროვეს ქმნის საექსპოზიციო სივრცეში ნატო გვინჩიძის ნაირგვარი კედლის ბრეები. „ბატიკა“ ქართულ სინამდვილეში არცთუ ისე დიდი ხნის წინათ გამოჩნდა. დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნების ეს დარგი ამ მხატვრის შემოქმედებაში გარკვეულ სიმაღლეს აღწევს. აბრეშუმის ქსოვილზე ცივი ბატიკის ტექნიკით შესრულებული დეკორატიული მოტივები თუ სხვადასხვა თემასთან დაკავშირებული, ორიგინალური კოლორიტის კომპოზიციები სრულყოფილი ხასიათისაა. მხიბლავთ გამჭვირვალე ფერთა გამა, ქართული ორნამენტების სიმდიდრე... თავადაც ასე მიაჩნია, რომ ორნამენტები ძალიან უხდება ბატიკას და ეს გამოფენილმა ნამუშევრებმაც დაადასტურა.

მცირე პლასტიკის ათი ნიმუში შესთავაზა საზოგადოებას ნიკა გერიანიძემ. ბრინჯაო გახლავთ ის მასალა, რომელიც ასე კარგად მოერგო მისი ძერწვის მანერასა და სტილს და რაც კიდევ უფრო დასრულებულს ხდის მის ქანდაკებას. ხელოვანის პლასტიკური ენა რბილია და მოქნილი, ძალიან მეტყველი, გახსნილი კონტურებით. ავტორი განსაკუთრებულ ყურადღებას ამახვილებს ადამიანის ემოციურ და ფსიქოლოგიურ განწყობილებაზე. მისი ნამუშევრების პლასტიკური გადაწყვეტა ფრიადორიგინალურია და მნახველზე სასიამოვნო შთაბეჭდილებას ახდენს.

თუმცა, გირჩევთ წაკითხულს ნუ დასჯერდებით, თავად მოინახულეთ და ეზიარეთ იმ საოცარ და მშვენიერ სამყაროს, რომელსაც მთელი არსებით ემსახურება ეს სამი ხელოვანი.

რუსუდან მუხიგულაშვილი

ხსოვნა

ჯულიეტა კაკაბაძე

გარდაიცვალა ღვაწლმოსილი პედაგოგი, ინგლისური და რუსული ენების გამოცდილი სპეციალისტი ჯულიეტა მიხეილის ასული კაკაბაძე, რომელიც ი. ჭავჭავაძის სახელობის უცხო ენების ინსტიტუტის დამთავრებისთანავე პედაგოგიურ მოღვაწეობას შეუდგა მშობლიურ აჭარაში, ბათუმის საშუალო სკოლაში, სპეციალობის მიხედვით. შემდეგ მუშაობა განაგრძო საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გამომცემლობაში რედაქტორად. შემდგომში შრომით საქმიანობას აგრძელებს თბილისში, ჯერ პუშკინის სახელობის (ასე ერქვა მაშინ პედაგოგიურ ინსტიტუტში და მოგვიანებით პოლიტექნიკური ინსტიტუტის უცხო ენათა კათედრაზე. ოჯახის ზუგდიდში გადასვლასთან დაკავშირებით, პედაგოგიურ საქმიანობას აგრძელებს ზუგდიდის პოლიტექნიკურ ტექნიკუმში ინგლისური და რუსული ენების მასწავლებლად, სადაც კარგა ხანს მოლვაწეობდა. პედაგოგიურ კარიერას კი ამთავრებს მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის ზუგდიდის ფილიალში. ასე შეალია თავისი არც თუ ხანგრძლივი სიცოცხლე მოსწავლე ახალგაზრდობის აღზრდის კეთილშობილურ საქმეს თავადაც უაღრესად კეთილშობილმა ადამიანმა.

პედაგოგიურ მოღვაწეობასთან ერთად, იგი იყო უაღრესად კარგი მეოჯახე, კარგი დედა და კიდევ უფრო კარგი ბებია. ბედნიერი ოჯახი ჰქონდა.

ღმერთმა მარადიულ სასუფეველში დაამკვიდროს მისი კეთილი და ლამაზი სული.

ნათესავები, მეგობრები

კაკო პეტრიაშვილი

მადლიანმა ქართულმა მიწამ ამ დღეებში მიიბარა ღვაწლმოსილი და გამოჩენილი ქართველი ენერგეტიკოსი, საქართველოს დამსახურებული ინჟინერი კაკო პეტრიაშვილი.

კაკო პეტრიაშვილი დაიბადა 1929 წლის 15 სექტემბერს ონის რაიონის სოფელ ზემო ბარში. 1948 წელს დაამთავრა ქ. თბილისის მე-10 საშუალო სკოლა ოქროს მედალზე. იმავე წელს სასწავლებლად გააგზავნეს ქ. მოსკოვის ენერგეტიკის ინსტიტუტში, რომელიც 1953 წელს წარჩინებით დაამთავრა და მიიღო ინჟინერ-ელექტრიკოსის სპეციალობა.

1953-1957 წლებში მუშაობს ამიერკავკასიაში, იმდროისათვის, ერთ-ერთ მძლავრ ჰიდროელექტროსადგურის – მინგეჩაურის ჰესის ელექტროსაამძროში ცვლის უფროსად, მორიგე ინჟინრად, უფროს მორიგე ინჟინრად.

1957 წელს გადაყვანილი იქნა „საქმთავენერგოში“ და მუშაობდა ენერგოსისტემის მორიგე დისპეტჩერად, უფროს დისპეტჩერად. 1962 წელს გადაყვანილი იქნა ამიერკავკასიის გაერთიანებული ენერგოსისტემის სამმართველოში მთავარ დისპეტჩერად, შემდეგ კი მმართველის მოადგილედ.

1967 წლიდან კაკო პეტრიაშვილი მაშინდელი საკავშირო ენერგეტიკის სამინისტროსა და მის გაერთიანებაში შემავალი რესპუბლიკების ხელმძღვანელობის ერთობლივი გადაწყვეტილებით ინიშნება ამიერკავკასიის გაერთიანებული ენერგოსისტემის მმართველად.

ამ ურთულეს ორგანიზაციაში, არა მარტო პროფესიონალური თვალსაზრისით, არამედ პოლიტიკურ-ეკონომიკურადაც, ძირითადში გადახლართული იყო რუსეთის, აზერბაიჯანის, სომხეთის, საქართველოს და ჩრდილოეთ კავკასიის ინტერესები, აქ საკითხების ოპერატიულად გადაწყვეტა უდიდეს პრინციპულობას და პროფესიონალიზმს მოითხოვდა, რასაც წარმატებით ართმევდა თავს კაკო პეტრიაშვილი.

კაკო პეტრიაშვილი განსაკუთრებული წესიერებით და პატიოსნებით გამოირჩეოდა. იყო მოსიყვარულე მამა და ღირსეული მეულლე.

კაკო პეტრიაშვილს მილეგული აქვს მთავროგის მრავალი ჯილდო და წოდება.

წავიდა ჩვენგან ნიჭიერი და გამოჩენილი ხელმძღვანელი, კაცური კაცი, ჩვენი კოლეგა, რომელმაც ენერგეტიკას სიცოცხლის უკანასკნელ წუთამდე ნახევარ საუკუნეზე მეტი შეალია.

ნათელში ამყოფოს მისი კეთილი სული.

საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო,
საქართველოს ენერგეტიკის
მუშაკთა პროფკავშირი,
საქართველოს ენერგეტიკის მარეგულირებელი
ეროვნული კომისია,
საქართველოს ენერგეტიკის ვეტერანთა კავშირი

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ ჟურნალისტები სამძიმარს უცხადებენ კოლეგას ივლიანე თოდუას მეულლის

ჯულიეტა კაკაბაძის

გარდაცვალების გამო.

უახლოესი მეგობრები: ნათელა ვასაძე, გიორგი გიგაური, ოთარ ზუმბულიძე, ვანო კოგერიძე, მიშა მახაშვილი თანაგრძნობას უცხადებენ ივლიანე თოდუას მეულლის ძალბატონ

ჯულიეტა კაკაბაძის

გარდაცვალების გამო.

მედიკო მეზვრიშვილი, ნოდარ ჭითანავა, აკაკი ბრეგაძე, ოთარ ფაცაცია, გონდო ჯიქია, გრამიტონ კვარაცხელია, გიორგი ნაჭყებია, გაკურ გულუა, გურამ გუნავა ოჯახებით თანაუგრძნობენ ივლიანე თოდუას

ჯულიეტა კაკაბაძე-თოდუას

გარდაცვალების გამო.

შვილი დავით ნიკოლოზ სოსელია, დედა შუშანა მარგველაშვილი, მეულლე თამარ თაფლაძე, სიდედრი მზია თოდუა იუწყებიან, რომ მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა

ზურაბ სერგოს ძე სოსელია

პანაშვიდი 15, 16 III, 17 სთ. დაკრძალვა 17 III, 14 სთ. მისამართი: ზ. ფალიაშვილის ქ. №35, I სადარბაზო.

პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი ღრმა მწუხარებით იუწყება, რომ გარდაიცვალა ინსტიტუტის განყოფილების ყოფილი გამგე, საქართველოს კონტროლის პალატის თავმჯდომარე

ზურაბ სოსელია

და თანაგრძნობას უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

შპს „სამოქალაქო საქმეთა მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის“ დებულებაში (დამტკიცებულია პარტნიორთა 2003 წლის 7 ოქტომბრის №2 კრების ოქმით და გამოქვეყნებულია 21.10. 2003 წლის გაზეთ „თბილისში“ ქ შეტანილი იქნას შემდეგი ცვლილებები და დამატებები:

1.3. 36 მუხლი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით: „განცხადება აცილების შესახებ დასაშვებია ზეპირადაც, დებულების 3.22 პუნქტში მოცემული პირობების დაცვით. იმ შემთხვევაში, თუ აცილება დაყენებული იქნება სასამართლო სხდომაზე, იგი შეიტანება სხდომის ოქმში“.

2. დებულების მე-11 მუხლს დაემატოს შემდეგი შინაარსის 11.19 მუხლი: „თუ საარბიტრაჟო შეთანხმებიდან ან შესაბამისი ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დავის განხილვა შეესაძლებელია რომორც არბიტრაჟის მიერ, ასევე საერთო სასამართლოების წესით, რომელიმე მხარის მიერ საარბიტრაჟო პრეტენზიით მომართვის შემთხვევაში, არბიტრაჟი შესთავაზებს მხარეებს დავის შპს „სამოქალაქო საქმეთა მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის“ მიერ განხილვას. მხარეებს, ასევე არბიტრაჟს უფლება აქვთ განაცხადონ აცილება არბიტრაჟის მიმართ და ასეთ შემთხვევაში არბიტრაჟი საარბიტრაჟო პრეტენზიას თავისი დადგენილებით დატოვებს განუხილველს, ხოლო პრეტენდენტს უკან დაუბრუნდება მის მიერ შემოტანილი დოკუმენტები და გადახდილი საარბიტრაჟო შენატანი სრულად“.

3. ეს ცვლილებები ძალაში შედის მასობრივი ინფორმაციის საშუალებით გამოქვეყნებისთანავე. ცვლილებები დამტკიცებულია პარტნიორთა 2007 წლის 14 მარტის კრების ოქმით.

ბოლო გვერდი

ახლახან, გუდაპეშტიდან ჩამოსულმა გივი ვახტანგაძემ, რედაქციაში რომ შემოგვიარა, თან მთელი დასტა შემოგვთავაზა ფოტოსურათებისა, რომლებზეც, მის მიერ, სხვადასხვა დროს აღბეჭდილია საბჭოთა საქართველოს უამრავი ღირსშესანიშნავი მოვლენა

◎ სულიერება

წმინდა იოანე IV (ოქროპირი) კათოლიკოსი

16 მარტს საქართველოს საპატრიარქოს ეკლესია იხსენიებს წმინდა იოანე (ოქროპირიძ კათოლიკოსს, რომელიც დაახლოებით 980-1001 წლებში განაგებდა საქართველოს სამოციქულო ეკლესიას.

ცნობილია, რომ კათოლიკოს გასილი III-ის თხზულებაში „თხრობაი სასწაულთათვის წმიდისა და ღმერთშემოსილისა მამისა შიოისა“ მოთხრობილია, რომ წმინდა იოანეს მშობლებს დიდხანს არ ჰყავდათ შვილი და წმინდა შიო მღვიმელს ევედრებოდნენ მეოხებას. გავშვის შეძენის შემდეგ, ღვთისმოშიშმა მშობლებმა შვილი აღსაზრდელად მიაბარეს შიო მღვიმის მონასტერში. სწორედ აქ შეიძინა წმინდა იოანემ ის სიწმინდე და სიბრძნე, რის გამოც ერმა მას ოქროპირ კათოლიკოსი უწოდა, და, ასევე შევიდა იგი საქართველოს სამოციქულო ეკლესიის ისტორიაში.

წმინდა იოანე კათოლიკოსი, „რომელ ყოველთურთ იძნა სწორ იოანე ოქროპირისა, რომლისა სათნოებანი და საძმენი უკეთუ ვინმეს უნდენ ცნოგად მიიღედ ხელად მისთვის აღწერილი წიგნი“, საქართველოს სამოციქულო ეკლესიამ წმინდანად შერაცხა.

ეკლესიის ისტორიაში ცნობილია მეორე იოანე ოქროპირი კათოლიკოსი, რომელსაც 1033-1049 წლებში ეპყრა საქართველოს ეკლესიის საჭე. „იგი იყო აღზრდილი და მემკვიდრე წმინდა მელქისედექ კათოლიკოსისა, რომლის ცხოვრებაც ასევე წმინდა იყო, როგორც მისი წინამორბედის და შემდგომი კათოლიკოსებისა“, ამიტომაც, წმინდა იოანე IV და V-ს ხშირად აიგივებენ ერთმანეთთან.

... იოანე ოქროპირის კურთხევით ითარგმნებოდა ქართულ ენაზე სამღვდელმსახურო წიგნები, მამათა ცხოვრებანი და სწავლებანი.

მოამზადა
გიული ლიპარტიამ

◎ „დრო, დრო აღნიშნე!“

მეოცე საუკუნის ფოტომატიანეს წარმოგვიდგენს ფოტოჟურნალისტი გივი ვახტანგაძე

ფოტოჟურნალისტის შემოქმედება, დამეთანხმებით, ცოცხალი ისტორიაა იმ წლებისა, რომელშიც იგი მოღვაწეობდა. გაუკვდავებულია წამი, საუკუნოდ აღბეჭდილია კადრებზე ქვეყნის კულტურა, ხალხის ყოფა-ცხოვრება და საქმიანობა....

ჭეშმარიტად ლომები იყვნენ ქართული ფოტოჟურნალისტიკისა ვლადიმერ გინზბურგი, სიმონ კილაძე, გოგი გოგოხია, მიხეილ კვირიკაშვილი, შალვა გოქაძე, მიხეილ ზარგარიანი და სხვები, უკვე ჩვენგან წასულნი და ვალმოხდილნი მეოცე საუკუნის მეორე ნახევრის ფოტოგრაფიის წინაშე. ამათგან ზოგი გაზეთ „კომუნისტში“ მუშაობდა, ზოგი – „ზარიაში“, ზოგი – „თბილისში“, ზოგი – „ლელოში“, ზოგი – „საქდესში“ („საქინფორმში“ძ... ქმნიდნენ საუკუნის ფოტომატიანეს, ფეხით ჰქონდათ მოვლილი საქართველოს მთა-ბარი, ხშირად ყოფილი საბჭოთა კავშირის რესპუბლიკებსაც სტუმრობდნენ.

მათი ამქრის ღირსეული წევრი იყო სახელგანთქმული ფოტოჟურნალისტი **გივი ვახტანგაძეც,** დღეს რომ ოთხმოცს მიტანებულია და, მიზეზთა და მიზეზთა გამო, გუდაპეშტში ცხოვრობს. თუმცა, ხშირად ჩამოდის იგი მშობლიურ თბილისში და ძველ მეგობრებსაც მოგვიკითხავს ხოლმე.

და აი, ახლახან, გუდაპეშტიდან ჩამოსულმა გივი ვახტანგაძემ, რედაქციაში რომ შემოგვიარა, თან მთელი დასტა შემოგვთავაზა ფოტოსურათებისა, რომლებზეც, მის მიერ, სხვადასხვა დროს აღბეჭდილია საბჭოთა საქართველოს უამრავი ღირსშესანიშნავი მოვლენა, აღბეჭდილი არიან ადამიანები – მუშები, გლეხები, მწერლები, მეცნიერები, მსახიობები, საველმწიფო მოღვაწენი, გენერლები, მარშლები...

ნახეთ, შეარჩიეთ, იძნეგ დაგაინტერესოთო, გვითხრა.

დაგვაინტერესა და, მერე რაგორ! ეს ხომ გუშინდელი საქართველოს პირუთვნელი ისტორიაა, რომლის წაშლა და გადაკეთება, ვინც არ უნდა ეცადოს, შეუძლებელია!

და, დღეიდან „საქართველოს რესპუბლიკის“ ფურცლებზე ვიწყებთ ბეჭდვას ფოტოჟურნალისტ გივი ვახტანგაძის მიერ შექმნილი ფოტომატიანისა, რომელსაც, დარწმუნებული ვართ, კიდევ ერთხელ ინტერესით დახედავს ასაკოვანი მკითხველი და, იმედია, ახალგაზრდაც, რომელმაც დიახაც უნდა იცოდეს, საიდან მოვდივართ, რა გავიარეთ...

მაშ, თვალი ადევნეთ ჩვენს ფოტომატიანეს!

ვილენ მარდალეიშვილი

60-იანი წლები. ვასილ მჟავანაძე (მარცხნიდან), ნიკიტა ხრუშჩოვი და ფიდელ კასტრო თბილისში.

◎ ანეკდოტები

– მამი, აბა, ალალად მითხარი, გოგო უფრო გინდოდა თუ გიჭი შვილად? – ეკითხება მიხო მამას.

– სიმართლე თუ გინდა, შვილო, მე უფრო დროის ტკბილად გატარება მინდოდა...

* * *

– მიხო, დამისახელე ხუთი აფრიკული ცხოველი, – ეკითხება მასწავლებელი.

– სამი მაიმუნი და ორი სპილო.

* * *

კატა თავქუდმოგლეჯილი სირბილით ცდილობს ძაღლის დევნისაგან თავის დაღწევას და თან ფიქრობს: „მე გუშინ ოთახში თაგვს დავსდევდი, იმ საწყალსაც ალბათ ისევე საშინლად ეშინოდა, როგორც მე მეშინია ახლა, საგრალო თაგუნა, საცოდავი ნამცეცა...“

უცებ ხე გამოჩნდა. კატაც ავარდა მასზე. სული მოითქვა, ზის და ფიქრობს: „არა, მაინც რამდენი მარგენინა გუშინ იმ საზიზღარმა თაგვმა, უჰ, შე საძაგელო არსებავ, თავხედო თაგუნიავ, დამაცადე, გაჩვენებ სეირს!“

* * *

ცოლი თითქმის მუდამ გაგებით ეკიდება იმას, რომ სახლში მთვრალი მიდიხარ. მაგრამ გიჟდება, თუ შინ მაძღარი მიხვალ.

და იცით, რატომ? – დალევა ყველგან შეიძლება, დანაჯრება კი – მხოლოდ ქალთან.

* * *

დედამ პატარა პეტკა აივანზე გაიყვანა. გვერდით მშენებარე სახლი აჩვენა, – იქ მამაშენი მშენებლად მუშაობს.

– მაშ, მამა იქიდან დაგვინახავს, არა?

– კი, – დედამ საათზე დაიხედა, – ჯერ კიდევ უნდა არჩევდეს რამეს. თუნდაც გაჭირვებით და გაორებულად, მაგრამ მაინც.

* * *

ვოვოჩკა სკოლის სასადილოში შევიდა.

– სამი მეორე მინდა, – ეუბნება მეგუფეტეს.

– მინუს ორის ფესვი არ გინდა?

◎ ინფორმაცია

„ბილაინმა“ ოფიციალურად შემოაბიჯა

ფიჭური კავშირის კომპანია „ბილაინი“ საქართველოში ოფიციალურად შემოვიდა. კომპანიამ პრეზენტაცია სასტუმრო „თბილისი მარიოტში“ გამართა.

როგორც პრეზენტაციაზე ალინიშნა, „ბილაინის“ შიდა ზარებზე ერთი წუთის ღირებულება ორი თეთრი იქნება. ალნიშნული სატარიფო გეგმის სახელწოდებაა „მარტივი ტარიფი“.

პირველ ეტაპზე „ბილაინის“ კავშირი თბილისსა დარუსთავზე გავრცელდება. წლის ბოლომდე კომპანია გეგმავს, უზრუნველყოს რაიონული ცენტრების დაფარვა ლიცენზირებულ ტერიტორიებზე.

ამასთან, ქართული „ბილაინის“ წინასწარი გადახდის ანგარიშსწორების სისტემის აბონენტებს საშუალება ეძნებათ, ისარგებლონ საერთაშორისო როუმინგით რუსეთთან და უკრაინასთან, ნებისმიერი დადებითი ბალანსის შემთხვევაში.

ინტერპრესნიუსი

რეკლამა

„საქართველოს რესპუბლიკაში“ 98-96-32; 899 328576

საქართველოს რესპუბლიკა
SAKARTVELOS RESPUBLIKA
აიდგმა და დაკაბადონდა „გამომცემლობა მაქსიმუმში“. მ. ჯოსტაბას ქ. №14. ტელ: 93-50-22.
იბეჭდება გამომცემლობა „კოლორის“ სტამბაში, რკინიგზის ჩიხი, 20.

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემლები
შპს „ახალი საუკუნის“ დამფუძნებელი ჟურნალისტები. მისამართი: კოსტავას ქ. № 14. ტ: 899 537616; 98-96-33.
შპს „თანადგომა -1“ ქიზიყის ქ. № 12. ტ: 899 797679; 98-96-32.

მთავარი რედაქტორი **ალეკო ასლანიშვილი**
მორიგე რედაქტორი **მამუკა ვაშაკიძე**

ინდექსი 66434,
მისამართი: 0108, თბილისი, მ. კოსტავას ქ. №14.
მთავარი რედაქტორი: 98-96-34.
მთავარი რედაქტორის მოადგილეები: 98-96-33.
სარეკლამო განყოფილება: 98-96-32; 899 328576

რედაქციის მიერ შეუკვეთავი მასალები დაბეჭდილია ავტორთა ხარჯით. წერილებში მოყვანილი ფაქტების უტყუარობაზე პასუხს აგებენ ავტორები, რომელთა მოსაზრებები, შესაძლოა, მუდამ არ ემთხვეოდეს რედაქციის პოზიციას.

ავტორებს ვთხოვთ, კომპიუტერზე ანაწყობ 2-2,5 ნაბეჭდ გვერდზე მეტი მოცულობის სტატიებს ნუ შემოგვთავაზებენ.